

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

POSTERİNİZ
İÇERİDE!

OUT

SAYI 55
EYLÜL 2017
FİYATI 7 TL
KKTC FİYATI 7.75TL

YAŞAMAK ZOR İŞ, BOL ŞANS!

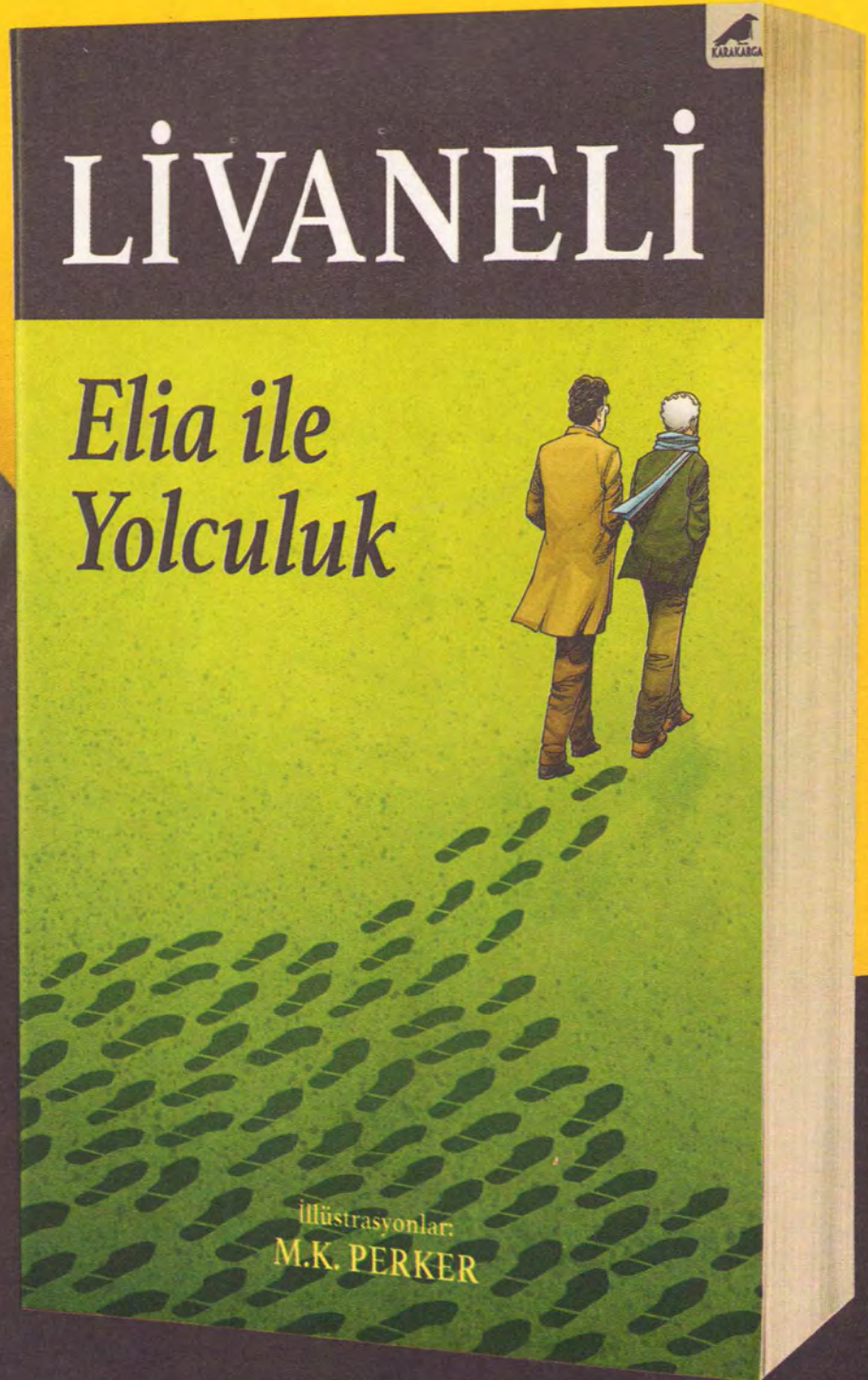
CHARLES BUKOWSKI

İHSAN OKTAY ANAR | LALE MÜLDÜR | DÜCANE CÜNDİOĞLU | ÜMİT KIVANÇ | NERMİN YILDIRIM | HAYKO BAĞDAT | VEDAT ÖZDEMİROĞLU | SİNEM SAL | ANGUTYUS | İSMAİL GÜZELSOY | ALİ LİDAR | SİLA HALUK LEVENT | HAYDAR ERGÜLEN | AFŞİN KUM | OYLUM YILMAZ | İLHAMİ ALGÖR | BASAK BUĞDAY | YÜKSEL TAŞKIN | KEMAL VAROL | FERİDE ÇETİN | SELÇUK ALTUN | ÖMER ERDEM | ERTUĞRUL MAVİOĞLU | SEVİM GÖZAY | TUNA KİREMİTÇİ | ELİF TÜRKÖLMEZ | SİNAN CANAN | NİHAT GENÇ | AYDILGE | KUTUB ŞİMŞEK | BİROL TEZCAN | BAHADIR CÜNEYT YALÇIN | ONUR GÖKŞEN | ZEYNEP SAYIN | MURAT MENTEŞ

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://irantey.org>

ZÜLFÜ LİVANELİ'den yeni bir kitap, yeni bir başyapıt!

**100.
BASKI**

KİTAPÇILARDA!

8+ karakarga.com

karakargayayin

karakargayayinlari

karakargayayinlari

MODERN TOPLUM TAMAMEN AKLINI KAÇIRMIŞ!

YAZMAK

Gündüz asla yazmam. Alışveriş merkezinde çırılçıplak koşmak gibi bir şey. Herkes seni görebilir. Gece... İşte gece asıl maharetini, büyüünü gösterdiğin zamandır.

ŞİİR

Yapmaya çalıştığım şey fabrika işçilerinin hayata bakış açılarını şiire yansıtmaktı. Sıradan adamın varoluşunun temel gerçekliklerini... Yüzyıllardır süregelen şiir geleneğinde nadiren dile getirilen bir şey. Yüzyıllardır devam eden şiir boktan bir şey. Yazık!

KADINLAR

Kadınlardan nefret eden bir adam olduğumu sanıyorlar, ama değilim. İnsanların tek duydukları şu: "Bukowski, şovenist domuzun teki." Ama kaynağın doğruluğunu kontrol etmiyorlar. Elbette kadınları üzdüm, ama erkekleri de üzdüm. Kendimi de üzdüm.

HİÇBİR ŞEY YAPMAMAK ÜZERİNE

İnsanın kendisine boş zaman yaratması çok önemli. İster aktör olun, ister ev kadını ya da başka bir şey, inişler ve çıkışların arasına uzun molalar koymalı ve hiçbir şey yapmamalısınız. Yatağa uzanıp öylece tavana bakın. Bu, o kadar önemli ki!

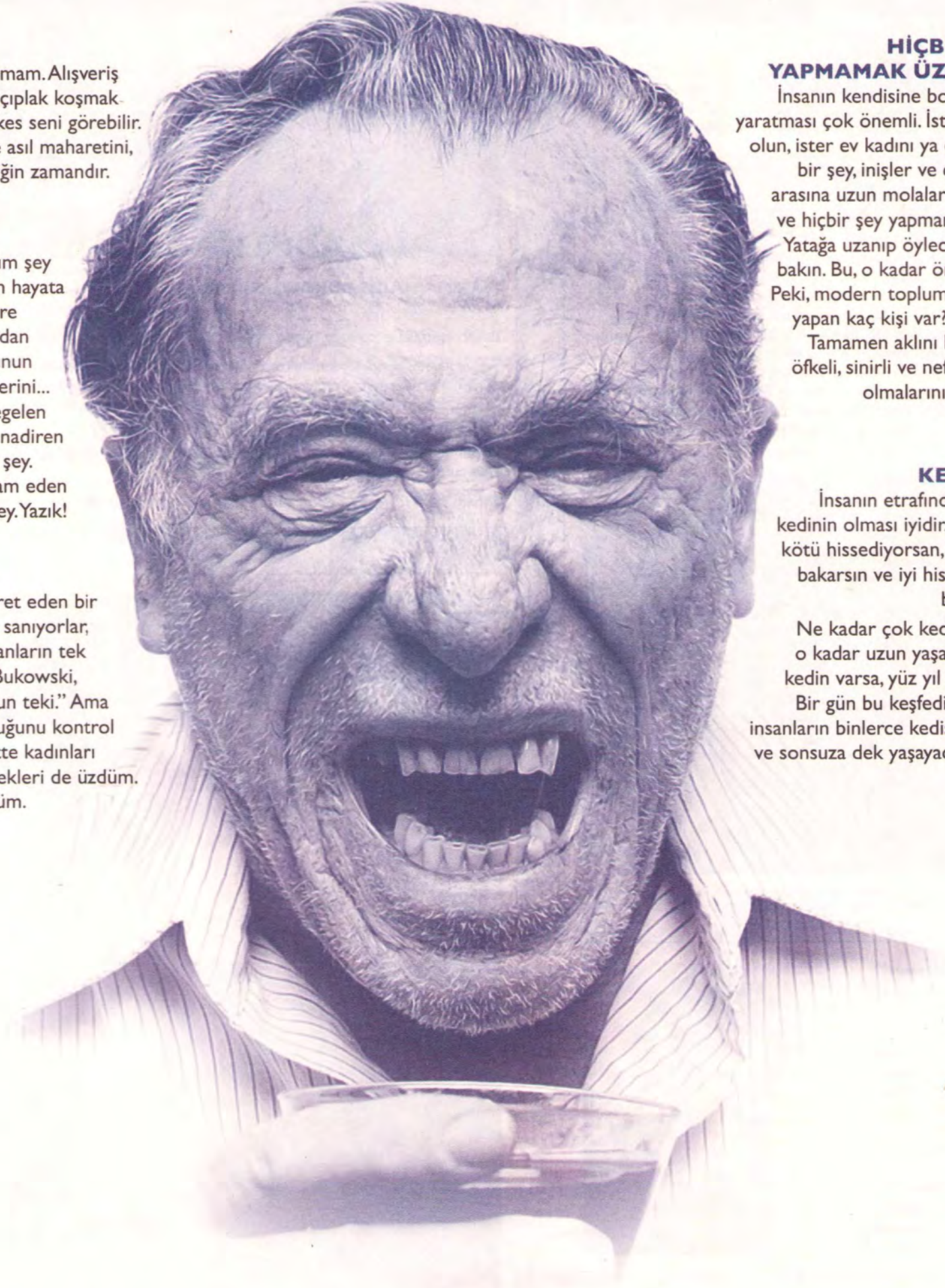
Peki, modern toplumda bunu yapan kaç kişi var? Çok az. Tamamen aklını kaçırmış, öfkeli, sinirli ve nefret dolu olmalarının sebebi bu işte!

KEDİLER

İnsanın etrafında birkaç kedinin olması iyidir. Kendini kötü hissediyorsan, kedilere bakarsın ve iyi hissetmeye başlarsın.

Ne kadar çok kedin varsa, o kadar uzun yaşarsın. Yüz kedin varsa, yüz yıl yaşarsın.

Bir gün bu keşfedilecek ve insanların binlerce kedisi olacak ve sonsuza dek yaşayacaklar. ✱

BONO: İLİKLERİNE KADAR DÜRÜST

İngiltere'deyken Amerika'dan pek hazzetmezdim. Amerika'ya ilk geldiğimdeyse Amerikan edebiyatına, müziğe ve caza hayran kaldım. City Lights (Kitabevi) benim için önemli bir dönüm noktası oldu. Hank'in ilk dönem kitaplarından birkaç tanesini aldım: 'Aşk Cehennemden Çıkma Bir Köpektir', 'Sıcak Su Müziği'... Yeni bir yazım stilini keşfediyordum. İçinde dürüstlük vardı. Dümdüzdü. Lafı hiç dolandırmıyordu... "İliklerimize kadar dürüst olmalıyız" der gibiydi... 🌿

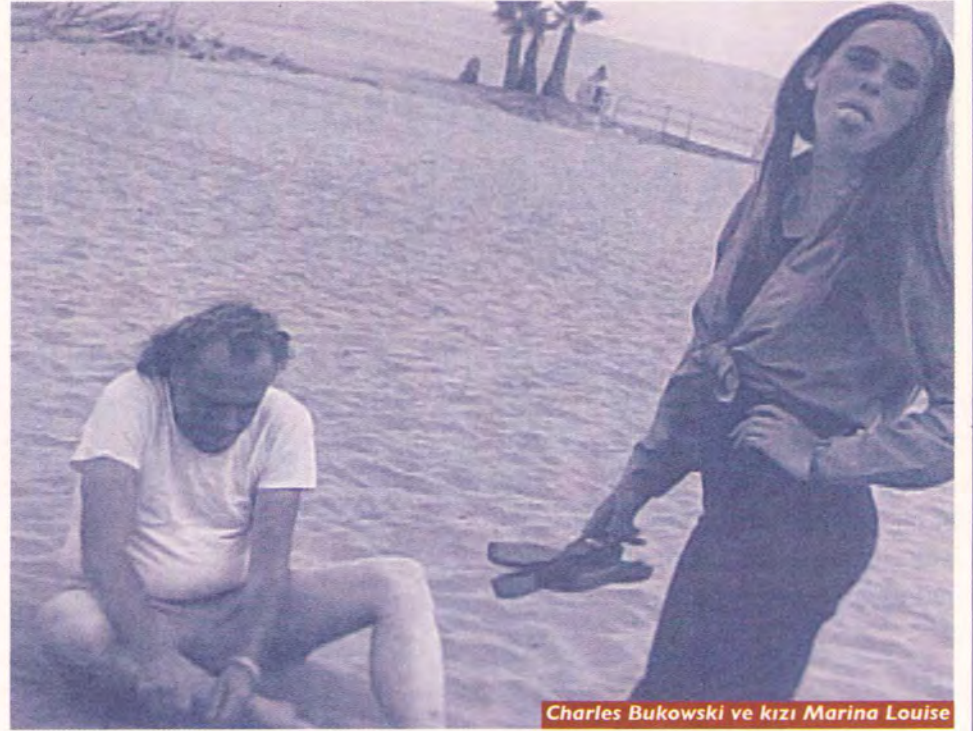
HAKAN GÜNDAY: SADECE GİT!

Bukowski, yolun sonunu anlatır. Yolun bittiği ve ormanın başladığı, yalanın bittiği ve gerçeğin başladığı, insanlığın bittiği ve insanın başladığı, zamanın bittiği ve ölümsüzlüğün başladığı, sarhoşluğun bittiği ve sarhoşluğun başladığı, umudun bittiği ve gösterinin başladığı yeri anlatır. Ancak o yerin adresini asla vermez. Çünkü bilir ki bu dünyada sadece adres arayanlar kaybolur. Bu yüzden de Bukowski'nin mezar taşında şöyle yazar: "Deneme." Ne bir adres aramayı ne de kendini bulmayı... Sadece git. Durduğun yerde git. Hatta bırak, yolun sonu sana gelsin. 🌿

SEAN PENN: ERKEKLERE KARŞI DAHA SERT!

Bir gün ikimiz oturmuş, insanların Bukowski'yi kadın düşmanlığıyla itham etmesi üzerine konuşuyorduk. Şöyle söylemişti: "Beni daha önce okumuş insanların büyük bir çoğunluğu erkeklere daha kötü davrandığını bilir!" 🌿

Charles Bukowski ve kızı Marina Louise

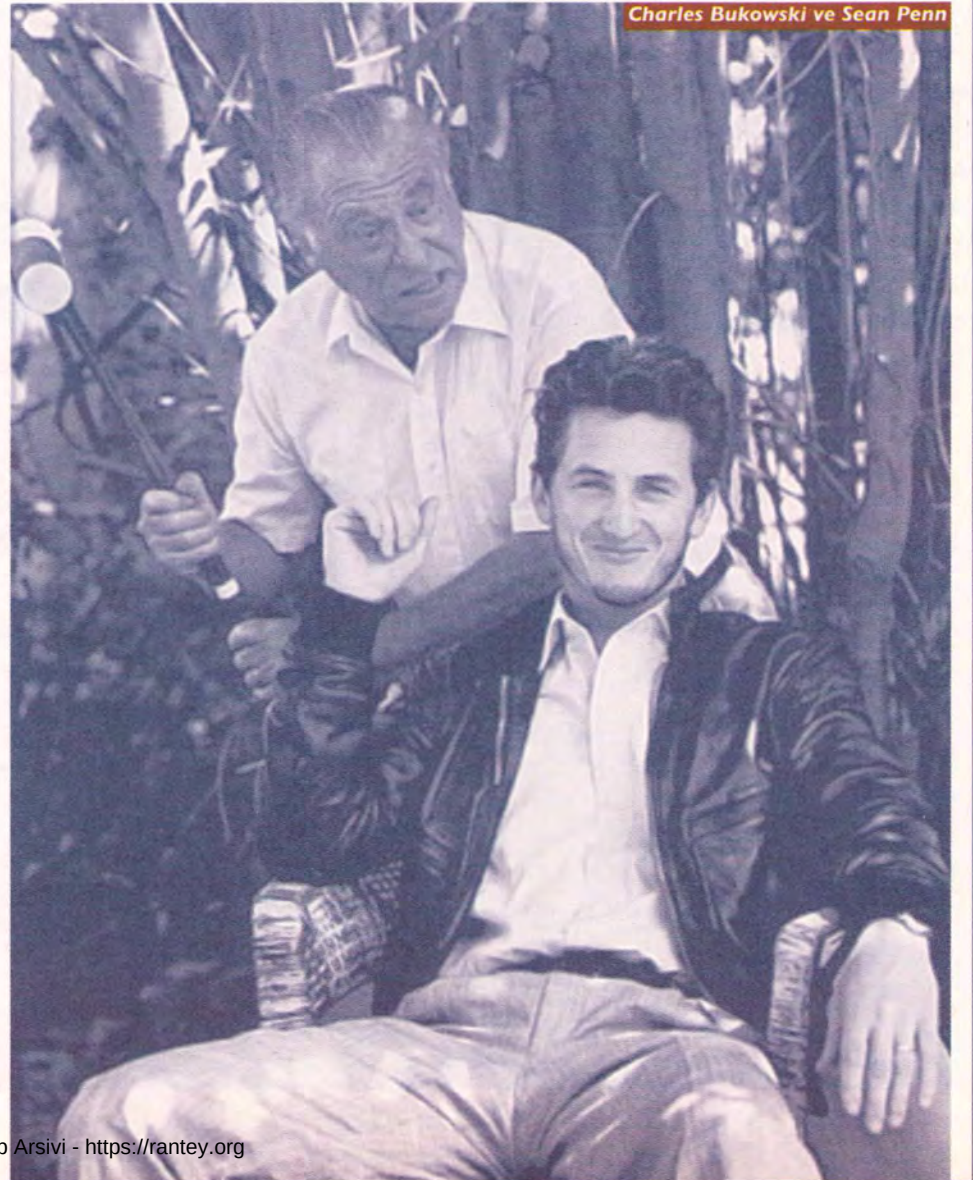
MARINA LOUISE BUKOWSKI (KIZI): "SEN BATMAN OL, BEN ROBIN"

Bazen mutfağa gidip bana biftek yapardı. Kendi elleriyle yaptığı için çok severdim.

Yemeklerden sonra dinlenmekten hoşlanırdı. Bense küçüktüm ve sürekli oyun oynamak istiyordum. Sevdığım oyunlardan biri de "Batman ve Robin'cilik"ti. Ben "Oynayalım" dediğimde şöyle derdi: "Sen Batman ol Marina, her şeyi sen yapacaksın, ben de Robin olacağım..."

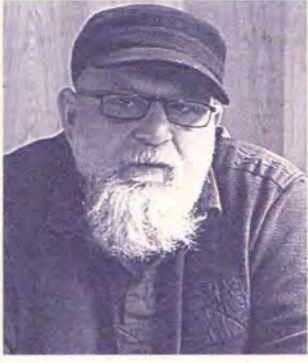
Hiçbir şey yapmazdı! Yatağa uzanıp kestirmeye başlardı. Ben de yatağın üzerinde zıplayarak "Robin'siz Batman'cilik" oynardım.

Babam farklıydı ve ben onun farklı olduğunu biliyordum. 🌿

Charles Bukowski ve Sean Penn

KAAN ÇAYDAMLİ: BUK ÜZERİNE...

Bukowski hakkında bir şeyler yazmam, söylemem istendiğinde hep tedirgin olmuşumdur. Yine öyle oldu. Böyle durumlarda en yakın bara gidip nefret ettiğim bir şey içmek istemişimdir, artık en yakın kafeye gidip espresso içiyorum. Tedirginlikle ilgili bu davranış bozukluğu bundan yirmi beş

yıl önce çok daha masum bir yerden başlamıştı, en yakın denizin kıyısına gidip karşı konulmaz bir şekilde denize bakma isteği olarak kendini gösterirdi.

9125. Bu kesin bir sayı değil ama kesine çok yakın. Yirmi beş yılı aşan yayıncılık hayatımda değerlendirmem ve yayınlamam için bana gönderilen dosyaların sayısı bu. Şiir dosyaları dâhil. Birazdan anlatacaklarıma onlar da dâhil. Bu dosyalar incelendiğinde iki şey hemen fark edilebilir; Bukowski ve Paul Auster. Türk okurunun bu iki yazarı keşfetmesi gelen dosyaların içeriğinde ciddi bir değişim yaratmıştı. Bukowski'nin okunmaya başlaması ise içeriğin yanında gelen dosya sayısında da ciddi bir artış yaratmıştı. Paul Auster'ın yoğun okunduğu dönemde içeriklerde değişen şey, hikâyenin bir yerinde öyle ya da böyle kırmızı bir defter yer alması biçimindeydi. Ama Buk'ın keşfedilmesiyle birlikte hikâyeler de, kahramanlar da değişmişti. Türk okuru her şeyden önce yazar olmak için yazmak gerektiğini fark etmiş olmalı. Buk'ın ilk etkisi bu oldu sanırım. Gerisi yanlış anlaşılabilir. Çünkü gelen dosyalardaki kahramanlar genellikle Beyoğlu'nda çok fazla içiyor, bütün gün kafelerde takılıp sürekli terk ediliyor ve hemen yan masaya geçerek yeni bir ilişkiye başlıyordu. Bazı sert dosyalarda kafenin tuvaletinde intikam seksi ya da iki ilişki arası sakinleşme seksi yapan kahramanlar bile vardı. At yarışlarıyla da ilgiliydiler ama bu ilgi dosyanın sertliğine göre artıyordu, sevimlimeden önce ganyan kahvelerinde bülten okuyan kahramanlar az değildi. Genellikle eve yalnız dönüyor ve buzdolabındaki şişeden yine dosyanın sertliğine göre portakal suyu ya da süt içiyordu kahraman, sonra sızıyordu. Yalnızlık kötü ama seksi bir şeydi. İyiymiş yani.

Hâlâ çok okunuyor Buk, dosyalar da son yıllarda toparlanmaya başladı... ✱

SELAHATTİN YUSUF:

BUKOWSKİ, ABD'NİN BİR AĞLAMA BİÇİMİDİR

ABD'yi kuran İngilizler, önlerinde sonsuz topraklar ve bu toprakları rahat bir rasyonalizasyonla devletleştirecek imkanlar buldular. ABD "uygarlığının" belki en büyük karakteristiği budur. Böyle olunca, William James'in pragmatizm felsefesi, çıktığı topraklarda değil; daha çok orada gelişme imkanı buldu. Sonuçta ABD toplumu rasyonel, faydacı, Tanrı'yı bile neredeyse faydalı olduğu için seven bir karakter edindi. Bu kolektif siğ karaktere direnen yazarlar, Thoreau-Whitman soyundan gelen ve 2. Dünya Savaşı'nın hemen ertesindeki değerler karmaşasına da isyan eden yazarlardı. Bütün Beat Kuşağı'nı ve bu kabilenin yakın akrabası Charles (Heinrich Karl) Bukowski'yi bu manzaranın içinde görmek gerekir diye düşünüyorum. Kendini ısrarla ayırıyordu; ama Beat yazarları gibiydi o da. Şu bakımdan: Amerika'nın bir zaaf anıymış gibi, bir sinir krizi anıymış gibi, Amerika'nın bir ağlama biçimiymiş gibiydi. ✱

Charles Bukowski ve eşi Linda Lee Beighle

LINDA LEE BEIGHLE (Eşi): AYAKTAKIMI YAZARLARININ KRALI

Bukowski'yle 1969'un sonunda tanıştım. Küçük bir şiir dergisinde onun şiirini okumuştum ve adeta vurulmuştum. Arkadaşıma, bu adamın eşcinsel olup olmadığını sormuştum. O da "Bilmem, istersen kendisine sor" demişti. O sırada Bukowski, karşı kaldırımında yürüyordu. İşte böyle tanıştık.

Sonrasında dört kitapçı gezdim. Sonunda bir tanesinde Bukowski'nin kitabını bulabilmişim. Tüm gece onun şiirlerini okuyarak, tavana baktığı ve sesli sesli kahkahalar attığını hatırlıyorum. O beni güldürdü, öfkeliendirdi, kendisinden tiksindirdi ve üzdü. Bu adamın nasıl bir şey olduğunu düşünmeye başladım. Gerçekten kadınları tanıyor muydu? İşte o zaman şöyle dedim: Evet, Bukowski iyi bir yazar ama kadınlardan bir halt anladığını sanmıyorum. Sonra bir şiirini daha okudum ve onun bir heykelini yapmaya karar verdim.

"GİTME" DEDİM

Akşamın dokuzunda Bukowski'nin kapısını çaldım. Yaklaşık iki üç saat sohbet ettik. Zamanın nasıl geçtiğini anlamamıştım. Ona tutulacağımı düşünmüyordum. Benden yirmi yaş büyüktü. Heykelini yapmak için birkaç fotoğrafını istedim.

Beş yıl boyunca sıkça kavgaya eden, tartışan bir çifttik. 1972 yılında sekiz ay kadar birlikte yaşadık. Onu bir başka kadınla gördükten sonra ondan evi terk etmesini istedim.

O yaz ayrıldık ve ben kendi evime döndüğümde bana hâlâ onun gitmesini isteyip istemediğimi sordu. Ben de "Gitme" dedim. Ben 1975'te Phoenix'e taşınana kadar görüşmeye devam ettik.

Bukowski, ayaktakımı yazarlarının kralı olarak ün kazanmak için çok çalıştı. Bu ünü hak ettiğine tüm kalbimle inanıyorum. Bence o yazdığı hayatı yaşadı. Aslında onunla tanıştığımda East Hollywood'da yaşıyordu. Ben de iki çocuğum ve köpeğimle aynı yerde yaşıyordum. Burası tam da ayaktakımının yaşadığı yerdir.

NİHAyet BİRİ, OLAN BİTENİ ANLATTI

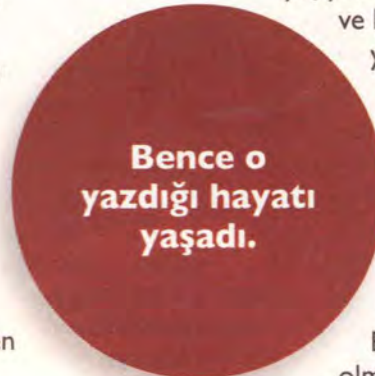
Onun işleri hâlâ popüler. Çünkü Bukowski gibi biri daha olmadı. Buk, sadece ilginç ve komik değildir, aynı zamanda sadedir de. Böylece okuyan herkes onu anlayabilir. Başarısı tam da burada yatıyor. Bukowski, hayatı çok da fiyakalı sözlerle sığınmadan, olduğu gibi basitçe anlatır. Bu da okurlara tesir ediyor.

Belki de insanlar ona minnetar. Çünkü sonunda biri, olan biteni olduğu gibi anlattı. Buk, deneyimlediği ve hissettiği şeyler hakkında yazdı. İnsanları kendisinden uzaklaştırırsa da, onlarla duygularını ve hayatını paylaşmaktan alıkoymadı kendisini.

Bukowski, aşk yaşadığımız yıllarda bir şiir yazmıştı:

**"Alaycı kuş, dua ediver bana
En çok onu seviyorum galiba"**

Tabii kimsenin bilmediği, sadece bende kalan şiirler de var. ✱

Chinaski, yolda karşılaşılabileceğiniz herhangi biridir.
Ama en çok da Bukowski'dir!

AYYAŞ, DAHİ, ŞAİR!

HIK DEMİŞ, BUKOWSKI'NİN BURNUNDAN DÜŞMÜŞ

Bukowski'nin Postane, Factotum, Kadınlar, Ekmek Arası ve Hollywood romanlarının ana karakteri olan Chinaski, yazarın birçok başka öykü ve şiirinde de boy gösterir. Hatta ana karakteri olmadığı Pulp romanında bile bahsi geçer hergelenin.

Tıpkı Bukowski gibi o da babasından nefret eder. Kadınlara bayılır, hepsine birden. Şiir yazar, at yarışı oynar, düzüşür, kusar, dövüşür... Günün birinde, yılmadan gönderdiği öykülerinden biri kabul edilir. Her şey değişir. Daha çok şiir yazar, daha çok at yarışı oynar, daha çok düzüşür...

YAZARIN İKİZİ VE DE GÜNAH KEÇİSİ

Henry Chinaski vurdumduymazlığının ve ahlaksızlığının altında büyük bir deha barındıran iflah olmaz bir serseridir. O, hiçbir şeye ilgi duymaz. Her işin adamıdır. Bir gün postane arabasını sel sularından kurtarmaya çalışırken karşılaştığınız Chinaski'ye, öteki gün dev bir binanın bakır parmaklıklarını parlatırken denk gelebilirsiniz. O sevkıyat memurudur, tezgahtardır, temizlikçidir, yedek parçaçıdır, kumarbazdır, ayyaşdır, dahidir, şairdir... Chinaski, yolda karşılaşılabileceğiniz herhangi biridir. Ama en çok da Bukowski'dir. Yazarın günahlarını sırtlanan Chinaski, aynı zamanda Bukowski'nin karakteristik özelliklerini de yansıtır.

"CHINASKI'NİN HAKKINI SEAN PENN VERİR"

Bir dolu hayranı bulunan Chinaski kitap sayfalarıyla yetinmez. Ana karakteri olduğu, ikisi uzun metraj altı film çekilir. Chinaski karakteri Mickey Rourke, Matt Dillon, Jan Mulder, Jonathan Peacy, Tom McBeath ve John Hiler tarafından canlandırılır. Rourke'un performansını izleyen ve abartılı bulan Bukowski, Chinaski'yi canlandırabilecek en iyi ismin Sean Penn olduğunu söyler.

Müzik endüstrisi de nasibini almıştır karakterimizden. Çek Cumhuriyeti'nde Chinaski isimli bir rock grubu vardır. Arjantinli rock grubu Los Hijos de Claudia, karakterimiz için Señor Chinaski isimli bir şarkı bestelemiştir. Türk rap sanatçısı Ağaçkakan'ın, nakaratında Chinaski'den bahsettiği Zift isimli bir parçası vardır.

CALIFORNICATION BAĞLANTISI
Ayrıca, Showtime'da yayınlanan Californication'ın ana karakteri Hank Moody, Henry Chinaski karakterinden esinlenerek yaratılmıştır.

Henry Chinaski karakterinin bu kadar sevilmesinin en büyük nedeni, okuyucuya hissettirdiği gerçekliktir. Bukowski'nin deneyimlerini paylaşarak büyüyen Chinaski, yazarın ölümünün üzerinden geçen bunca seneye rağmen yeni hayranlar edinmeye devam etmektedir. Ruhun şad olsun Bukowski. Çok yaşa Chinaski! 🌟

Henry Chinaski karakterinin bu kadar sevilmesinin en büyük nedeni, okuyucuya hissettirdiği gerçekliktir.

KEDERİN DÂVETİYESİDİR MERHAMET

391

Câhille muhabbet, kötü yemeğe benzer.
İlk çatalda aldığı tat neyse;
sonuncuda alacağın da odur!

392

Birbirinin yalanına rızâ gösteremeyenler,
uzun süre dost kalamaz.
Çünkü asıl sınav, her koşulda
sâdik ve müttelik kalabilmektir!

393

Dert çekmeyi bilmek,
dermâna iltifattır bazen.
Kadere kibarlık etmek lâzım.

394

Sadâkatimizin nişânesi olarak
teslim olmuşuk. Zayıflık sandılar!

395

Gülümsemek yanıltıcıdır.
Çünkü; bazen dudak sandığımız şey,
hinlik ile merhamet arasında gidip gelen
ince bir kıvrımdır sâdece.

396

Her hikâye güzel başlar aslında.
Ama tanıdıkça yabancılaşıyor insanlar.

397

Vaktinden evvel öten horozların yazgısı...
Önce kim îtiraf ederse sevdiğini; kaybeder!

398

İnsanın ayarı kaçır bazen.
Neyse ki; kader dakiktir,
tam saatinde kalkan bir tren gibi.

399

Doğru! Sürekli cevabını bildiğim
sorular soruyorum sana.
Yanılmamakla hasret gideriyorum belki de!

400

Güzel bakan, elbet çabuk yorulur.
Ne de olsa; kederin dâvetiyesidir merhamet.

Şayet etrafımda olan her şeyin sınırı benim sınırlarımın bittiği yerde başlıyorsa, başka bir deyişle, ötekinin sınırları ancak benim sınırlarıma kadar gelebiliyorsa, nasıl olur da böylesi bir etraf benim bizzat kendimle arama girebilir?

HER TARAF KENAN, PEKİ YUSUF NEREDE?

Kişi neden kendisinde kendisine bakan o yüze, hakikatin yüzüne, hakikatinin yüzüne, yüzünü bir türlü çeviremez?

Neden kendisine ilgi göstermez, kendisiyle arasında ilgi kuramaz?

Neden kendisiyle yine kendi arasındaki perdeleri kaldırmaya yanaşmaz?

Neden o perdelerin arkasında kalan yüzünü, yani kendisini tüm çıplaklığıyla görmek istemez?

Bu gafletin değişmez mazeretlerinden biri de **etraftır**. Kişi kendisiyle arasına **etrafı** sokar, **etraf** yüzünden kendi yüzüne bakamaz, **etrafın** ayartmasıyla özünden uzaklara düşer.

Bir düşünelim bakalım, nedir şu **etraf** dedikleri.

Etraf **taraf** sözcüğüyle aynı köktendir. Kenarda olanı, uçta olanı, içinde olduğumuz alanın sınırlarını gösterir. Arapçada **etraf** işbu sınırlar dikey anlamı düşünülerek kullanıldığında **eşraf** anlamına gelir. Bir toplumun en üst tabakasına, en şerefli kesimine **eşraf** denir; aşağıdan yukarıya bakıldığında en üstte, en son sırada yer aldıkları düşünülen kesimine. Oysa **etraf** sözcüğü bir mekânın, bir alanın sınırlarına işaret edecek şekilde kullanılırsa sözcük yatay anlamıyla sınırları gösterir, ki Türkçe'de karşılık olarak çevre kelimesinin seçilmesinin bir nedeni de budur. Bir alanı çevreleyen çevrenin karşılığıdır **etraf**. Mesela bu yüzden "çevrede olup bitenleri bilmek" ile "etrafta olup bitenleri bilmek" arasında pek fark görmeyiz.

Peki, bu etrafın veya çevrenin sınırları nerede **sona erer**?

Hiçbir yerde sona ermez, sonlanmaz. Etrafın bittiği bir sınır noktası gösterilemez.

Soru şöyle sorulmalıydı: Etrafın ve çevrenin sınırları nerede **başlar**?

Kendi sınırlarımızın, kendi belirlenimlerimizin bittiği yerde. Bizim sınırlarımızın sona erdiği yerde etrafın sınırları başlar ve kimse kendi etrafının sınırlarını tayin edemez.

Burada **civar** sözcüğünü hatırlamanın tam da sırası; zira bir şeyin veya bir yerin civarı, o şeyin veya yerin kenar sınırları, etrafı, çevresi demektir. Bir şeyin civarında bulunmak, o

**Etrafını
unutmadıkça,
kendini
hatırlayabilir
misin?**

şeyin yakınında, etrafında, çevresinde bulunmak demektir. Örneğin **komşu** (=konşu) bir şeyin, bir kimsenin, bir meskenin **yanına** konanlar için kullanılır. Siyasal sınırları müsterek noktada kesişen ülkeler için sırf **yan yana** kondukları için "komşu ülkeler" denmiyor mu? Taraf olmak, **yandaş** olmak demek değil mi? Bir şeye, bir fikre **tarafdar** (taraf-dâr) olanlar, böyle davranmakla o şeyin, o fikrin **yanında** yer aldıklarını göstermiş olmazlar mı?

Eskiden Türkçemizde **etraf**, **civar** yerine (Soğdca) **sû** sözcüğü kullanılırdı. Bugün çoğu kimsenin lafın gelişi sadedinde kullandığı bu sözcük ne yazık ki bir eşadlılığın kurbanı olmuş, aynı şekilde telaffuz edilen başka bir sözcükle, **su** sözcüğüyle eşanlamı hale getirilmiştir. (Eşadlı sözcükler, aynı şekilde telaffuz edildikleri halde farklı anlam ve köklere sahip sözcüklerdir; tıpkı 100 anlamındaki **yüz** ile çehre/surat anlamındaki **yüz** gibi.)

Sû uyur, düşman uyumaz.

Bilmek gerekir ki **su** uyumaz ve fakat **sû** uyur; yani bütün etraf uyusa, civarımızdaki her şey, herkes uyusa, asla düşman uyumaz.

Akşam (saat 8) sûlarında buluşalım.

Bir zaman birimiyle **sular** arasında ne gibi bir alâka bulunabilir? Ne ki oraya usulca **civar** sözcüğünü yerleştiriniz cümlemin gerçek anlamı hemen kendisini ele verecektir; yani dilerseniz arkadaşınızla suya sabuna dokunmadan "**Akşam saat 8 civarında**" buluşabilirsiniz.

Etraf, civar, sû veya çevre, bu sözcüklerin hangisini kullanırsak kullanalım, kendimizle çevremiz veya etrafımız arasındaki sınırları kolaylıkla aşabildiğimiz halde, kendimizle aramızdaki sınırları o denli kolaylıkla aşamadığımız kesin.

Şayet etrafımda olan her şeyin sınırı benim sınırlarımın bittiği yerde başlıyorsa, başka bir deyişle, ötekinin sınırları ancak benim sınırlarıma kadar gelebiliyorsa, nasıl olur da böylesi bir etraf benim bizzat kendimle arama girebilir; benim kendime dokunmama, kendimle konuşmama, kendimi özleyip kendimle halleşmeme nasıl engel teşkil edebilir?

Kaybettim Yusuf'u Kenan ilinde Yusuf bulundu vü Kenan bulunmaz

Herkes'in bir Yusuf'u vardır; cemaline özlem duyduğu bir Yusuf'u. Kişi eğer direnmeyi bilmezse, Yusuf'unu korumak hususunda titizlenmezse, Yusuf'una özen göstermezse, ister istemez Yusuf'unu şehrin kalabalıkları (galebe-likleri) arasında kaybeder, ondan onu bir daha bulamayacağı kadar uzaklaşır.

Etrafsız yaşamak, bir çevrenin bulunmadığı bir alanda ikamet etmek, "**tek başına kalmak**" demektir ki bu asla mümkün değildir. Ne ki bütün **etrafa** rağmen, çevremizi kuşatan **sınırların** rağmen yalnız yaşamak, yalnız kalmak pekala mümkündür.

Evet, belki tek başına kalamazsın, etrafsız olamazsın ve fakat eğer istersen, seni çevreleyen sözde çitin sınırları içerisinde yalnız kalmayı, sadece kendinle olmayı, kendinde olmayı başarabilirsin.

Sanma ki mutsuzluğun **etrafını** kaybetmenden, bilakis **kendini** kaybetmenden.

Etrafını unutmadıkça, **kendini** hatırlayabilir misin? *

Ülkemizde Q klavye kullanılıyor. Klavyede tuşlar, Q, W, E, R, T... diye sıralı. Ama bazı az sayıdaki yazar için yazma çabukluğunu artırmak amacıyla şu yeni tuşlar da belki eklenebilir: Mesela Q ile W arasına "Ülke insanı cahil," F ile G arasına "Halk düşünmüyor," T ile Y arasına "Eğitim şart," I ile O arasına "Sistem bozuk."

SÜRMENAJ

30 yıl kadar akademik camiada bulunmama rağmen aşırı zihinsel çalışmadan tükenen bir tez öğrencisi ya da akademisyen (her ne kadar tek tük duysam da) hiç görmedim. Dünyadaki büyük üniversitelerden bazılarının kulislerinde, tez çalışmalarında başarısız olacaklarını anladıkları intihar eden öğrencilerinin sayısından bahsedilir ve muhtemel ki bazen bununla övünülür. Ama intiharın belki asıl nedeni, ABD'de

size, "İşte bu kişi bir tabiptir" dedirtecek bir tıp diplomasının maliyetinin, en az rağbet gören fakülte için, yine en azından 240 bin Dolar (850 bin Lira) olmasıdır. Tabip olmak isteyen öğrenci bankaya gider ve aldığı krediyle tıp tahsil edip hasta bakmaya başladıktan sonra bankaya borcunu ödemeye başlar. Bankanın parasını fakültede tıp becerisine dönüştüren hekim, sağlık hizmeti satarak bankaya

borcunu ödemek zorundadır. Borcu tamamlanana dek, tıp bilgisi ve becerisi, ona değil bankaya aittir. Tıpkı krediyle alınan evin, borç bitene kadar bankaya ait olması gibi. Fakültedeki başarısı onu bir anda hamburgercide, müşterilerden, işverenden aldığı düşük ücreti aşan miktarda bahşiş bekleyen bir garson yapabilir. Buna 'vahşi kapitalizm' denebilir. Vahşi olmayan ne vardır ki? Stalin'in "vahşi sosyalizm"ini de gördük.

Yukarıda bahsettiğim tıp fakültesinin ülkemizdeki emsaline, yani devlet üniversitesine bir tıp öğrencisinin ödediği toplam ücret (harç,) herhalde 15 bin Lira'dır. Mahrumiyet bölgesindeki zorunlu hizmet sayılmazsa, bir hekimin geri kalan borcunu ödemek için nasıl çalıştığını görmek istiyorsanız, mesela bir acil servisi ziyaret edin. Birkaç yıl önce Ege Üniversitesi'nin acil servisine uğradığımda gördüğüm, nöbetinin 17. saatinde olduğu halde, bazı hastaların her an fiziki şiddete dönüşebilecek sözlü saldırılarına nezaketle direnen genç ve güzel hanım doktoru, 30-40 hastanın birinden ötekine çaresizlikle koşturan meslektaşını (iki kişiydiler) hâlâ hatırlarım. Beleşçilerin sadece bir telefonla 'vuracakları' parayı kazanmak için, bir ay çalışmak zorundaydılar.

Fakir hastalarından ücret almayan hekimlerden bahsetmiyorum bile. Karşıyaka'daki, herkesin tanıdığı ilk çocuk doktoru Dr. Ziya Ertemer'in kayıt defterlerine baktığımda, doğumlarından 12 yaşlarına kadar takip ve tedavi ettiği, hemen hepsi fakir ailelerden, toplam 50 binden fazla hastası olduğunu anlatmıştı. Herkes bilir ki bunların çoğundan ücret almıyordu. Karşıyaka'ya ondan daha sonra gelip özel muayenehanelerini açan yeni kuşak doktorlar ise,

Bizim bildiğimizi bilmeyenlere "Cahil" ve bizim düşündüğümüz gösterişli konular üzerinde düşünmeyenlere de, "Hiç düşünmüyor" deriz.

onun bu tutumunun kendilerine 'müşteri kaybettirdiği' düşündüklerinden olsa gerek, Dr. Ziya Bey'in muayenehanesine maliyeden bir adam göndermişlerdi. Bu müfettiş, muayenede bütün gün oturup beklemiş, getirilen çocukların ailelerinin asla ve asla ücret istenemeyecek kadar fakir olduklarını gördükten sonra, bin bir özürler dileyerek oradan ayrılmıştı.

Öte yandan, iş garantisiyle çalıştığı hastanede 'iş bırakma eylemi' olduğu gün, özel muayenesine gittiğinizde kendisini orada bulduğunuz, gözü tok(?) olduğu için vizite ücretini kendi 'yan cebi' olan sekreterine aldırın; demir, çimento ve tuğladan kırmaya etmeye yeminli bazı müteahhitler gibi empatiden ve nezaketten tasarruf edip konforunu bozmayan hekimleri ise asla göremezsiniz. Açıkçası ben hiç görmedim, duymadım, bilmiyorum. Çünkü onlar efsanedirler ve adeta yokturlar.

Maliyeti yüksek olduğu için tıp öğretimini örnek seçtim. Bu arada, meraktan yaptığım bir hesapta, topladığı vergilerle devletin benim eğitimime harcadığı, maaş olarak bana ödediği ve varlık olarak şu anda sahip olduğum ne varsa, bir kenara yazdım.

Satılan kitaplarımın ona buna şuna kazandırdıklarının toplamından, işte bu yekunu çıkardım. Aradaki farkı 80 milyona böldüm ve gördüm ki, herkesin cebine 1 sent girmiş. Ama bunun bir önemi yok.

***

İstiklal Savaşı'ndan hemen sonra Balıkesir'in bir köyüne iki er ile bir çavuş gelir ve bir kadının kapısını çalarlar. Köylü kadına söyledikleri şudur:

"Kocan savaşta öldü. Devlet sana maaş bağlayacak."

Kadın ise, ne "Vatan sağ olsun" der, ne de kocasını kanun zoruyla askere alanlara beddua eder. Dediği şudur:

"Ben ölü parası yemem."

Birkaç gün sonra bu kez bir gedikli çavuş askerleriyle kadını kaymakama götürüp razı etmek için yine gelir. Ama kaymakam da, kadından aynı cevabı alır:

"Ben ölü parası yemem."

Maaş elbette bağlanamaz. Bu kadın, 40 yıllık berberim Saadettin'in ninesidir. On yıllardır ondan dinlediğim onca olay arasında nasıl olduysa bunu da anlatırken, Saadettin'in yüzünde ve sesinde, ne övünme ne de yadırgama vardı. Ona göre bu, olağan, 'öylesine' bir olaydı. Sadece asırlardır maruz kaldıkları adaletsizlikleri değil, kendi onurlarını da olağan, hatta sıradan kabul etmiş insanların serinkanlılığıdır bu. Onurlu olma ve öyle kalma yolunda kariyer yapmış değildirler. Çünkü zaten öyledirler. Reklamsız insanlardır.

Ülkemizde Q klavye kullanılıyor. Klavyede tuşlar, Q, W, E, R, T... diye sıralı. Ama bazı az sayıdaki yazar için yazma çabukluğunu artırmak amacıyla şu yeni tuşlar da belki eklenebilir: Mesela Q ile W arasına "Ülke insanı cahil," F ile G arasına "Halk düşünmüyor," T ile Y arasına "Eğitim şart," I ile O arasına "Sistem bozuk." (Bu arada merak ediyorum: Binyıllar evvel taş devrinde, uzakta vahşi hayvanların çığlıkları yankılanırken, sabaha sağ çıkacaklarından emin olmayan, yarı aç ateş başında toplanmış mağara adamlarından biri hiç, "Sistem bozuk." demiş miydi? Eğer demişse ona kahkahalarla gülmüşlerdir. Oysa zamanımızda modern insan, bu söze, ağırbaşlılıkla ve içli içli baş sallıyor. Öyleyse ya modern insanın gülmece yeteneği azaldı, ya da zekaca atalarından geriye gitti. Zaten ikisi de aynı şeydir.)

Bizim bildiğimizi bilmeyenlere "Cahil" ve bizim genellikle düşündüğümüz gösterişli konular üzerinde düşünmeyenler için de, "Hiç düşünmüyor" deriz.

Çok yakından tanıdığım bir ihtiyar adam (şimdi 86 yaşında) ilkokulu Tire'de okuduktan sonra Kuran kursuna yollandı. Hemen ardından aynı yerde bir ayakkabı yapım ustasının yanına çırak girdi. Askerlik çağı geldiğinde kalfa olmuştu. TSK'den gelen talep üzerine, Afyon'da muhabere bölüğüne seçilenler arasına alındı ve İstanbul-Tuzla'ya gönderildi.

Çocuk Doktoru Ziya Ertemer

"Sınavı geçersen, devletin eğitim vermesi ve ücretimi belirlemem benim yasal hakkımdır" diyen olursa, gelinle ilk gecenin feodal derebeyinin yasal hakkı, plantasyondaki zenci köleyi kırbaçlamanın efendisinin yasayla belirlenmiş hakkı olduğunu, bu hakları çiğnendiğinde gerekirse mahkemeye gidebileceklerini, hatta kimilerinin gittiklerini hatırlatırım. Gerçekten de dönemin yasaları onlara bu hakları veriyordu. Sahip olduğunuzu düşündüğünüz hakkı, ya yasalardan ya da ahlaki prensiplerinizden alırsınız. Berberim Saadettin'in ninesi, yasayla verilen hakkı kabul etmeyecek, almayacak kadar onurluydu. Dul kalmış, birkaç çocuğu olan, okuma yazma bilmeyen, en yakın doktorun yürüyerek 1 gün uzakta olduğu arazisinde çift süren bu kadıncağızın onurunu, okuyup ya da okumadan 'yüksek yerlere' gelmiş kişilerde aramaya kalkışmak, çölde vaha aramak gibidir.

O zamanlar telsizlerde mikrofon yoktu ve Mors alfabesi kullanılıyordu. Telsiz operatörü, "Da-di-di-daa-di" diye ardı ardına hızla gelen mesajı kulaklarıyla adeta 'yakalıyor' (askeri mesaj olduğu için işin önemini hatta ölümcüllüğünü belirtmeye gerek duymuyorum) ve kendi karargahında yazılan mesajı da, maniple denilen basit bir düzeneğe tık tık vurarak aynı hızla gönderiyordu. Frekansı ve cihazın gücünü ayarlama, hatta basit arızaları tamir edebilme becerisinden hiç söz etmiyorum. Sonunda Tuzla'daki muhabere kursunda birinci oldu. Bir sertifika aldı (Elbette amatör radyocu sertifikası değil. Profesyonel.)

Terhisi yaklaşıncı, onun başarısını gören komutanı, denizasırlı telsizcilik yapması için ona iş teklifinde bulundu. Sevinçle memleketine, yani Tire'ye dönünce annesinden bunun için izin istedi. Ama aile izin vermedi. Geliri bir yana, bu sevdiği bir işti. (Bir

'offshore' gemi telsiz operatörünün şimdiki maaşını araştırınız. Elbette ona kapısı açılan dünyayı da.) Bu bir hayal kırıklığıydı.

Kundura imal eden (tamir değil, imal) ustanın yanında çalışırken, mesleğini İzmir'de daha da geliştirebileceğini gördü. Ailesinden bu kez izin alabilmişti. Sadece yatacağı dengi alarak, 21 yaşında trenle geldiği bu şehrin, en fazla suç işlenen semtinde bir barınak buldu. Kalfa olduğu halde, mesleği ilerletmek için bir ayakkabı atölyesine çırak olarak girdi. Kendinizi suçlamayın, çünkü sizin şahsi tercihiniz değil, ama yaşadığınız ve sizi biçimlendiren kültür, yine bizzat sizi öyle düşünmeye ittiği için şuna inanmamakta haklısınız, onu yıllardır tanımasaydım ben de inanmazdım, ama o, yaptığı işten büyük zevk alıyor ve bu yüzden kendisini çalışıyor farz etmiyordu. (Hakikaten bu böyleydi!) İşçiliğinin ve işlerinin kalitesi fark edildi.

"Yaptığın banaysa, öğrendiğin sana!" diyen namılı bir terziden mesleği öğrenmiş bir kadınla evlendi. İki çocuk sahibi oldular. Devlet memurları gibi iş garantisi olmadığından, ailesini düşündü ve çalıştığı yerden atılmamak için, bizzat kendi atölyesini kurdu. Devlet görevlilerinin, subayların ve memurların kalacağı lojmanların yapımı için gerekli vergileri de maliyeye hep ödedi. Sabah 6 treniyle atölyesine gidiyor, gece 11 treniyle evine dönüyordu. Yeni yeni modeller buldu ve bunları durmaksızın üretti. Siparişleri yetiştirmek, malzeme seçmek, üretmek, kaliteli üretmek, daha da kaliteli üretmek ve ailesini geçindirmek için hep düşünmek, daha da ayrıntılı düşünmek ve doğru kararlar verebilmek için, zihnini tamamiyle kullanmak zorundaydı. Maliyeye vergi verememekten ve senetlerini ödeyememekten korkuyor, hesaplar yapıyor, ama en çok da sözleri tutamamaktan ödü kopuyordu. Bir ailesi ve iyi yapmadığı takdirde kendisine saygısının azalacağı bir işi vardı. Hem dürüst, hem de çalışkan olmaya mecbur ve mahkumdu.

Sonunda tükendi. Doktor, sürmenaj olduğunu söyledi. 1 ay istirahat edecekti.

Sağlık raporu alıp çalışmamak kamu görevlilerine mahsus olduğu için, bu süre içinde, evini geçindirdiği atölyesini kapattı ve kendi birikimiyle bir süre dinlendikten sonra sürmenajı atlattı. 12 yaşından 67 yaşına kadar çalıştıktan sonra, atölyesini çok uzak bir sanayi sitesine taşımasına dair bir belediye kararı alınınca, emekli olmak zorunda kaldı. Artık toplumun yüksek kesimi için o şık ayakkabıları üretmiyor ve onların ayak işlerine bakmıyor.

Onuruna aldırmayan nine gibi, bu ihtiyar adam da ne başarısına, ne ahlakına, ne de kendisine yapılmış ve yapılacak haksızlıklara aldırma. Anlattığım bu kişilere çok daha fazla örnek eklenebilir.

86 yaşındaki ayakkabı ustası, akademisyenlerin, hukukçuların, tabiplerin, romancıların, müzisyenlerin, öğretmenlerin, şair ve aydınların dahil olduğu (ve benim de aralarında bulunduğu) zihinsel yetenek ve entelekt gerektirdiği için gösterişli sayılan zümreye elbette dahil değil. Ama ülkemizde nedense genellikle, zihin işi yapan bu seçkin zümre değil de, öyle olmadıkları için küçümsenenler gece gündüz çalışıp zihinlerini tüketircesine kullanıyor ve sonuç alıyorlar.

Ve galiba bunlardan sadece biri, zekadan çatlıyor.

'Ölü parasını' reddeden nineyi ve zihnini tüketen ihtiyar adamı hatırlayın.

Eğer hâlâ, 'ölülerin' parasıyla yapılmış okullarda okuduktan ve maaşları 'yaşayanlarca' ödenmiş hocalardan ders aldıktan sonra, borcunuzu 'doğmamış olanlara' ödetirseniz, size sözüm yok. ✿

TABUTÇU

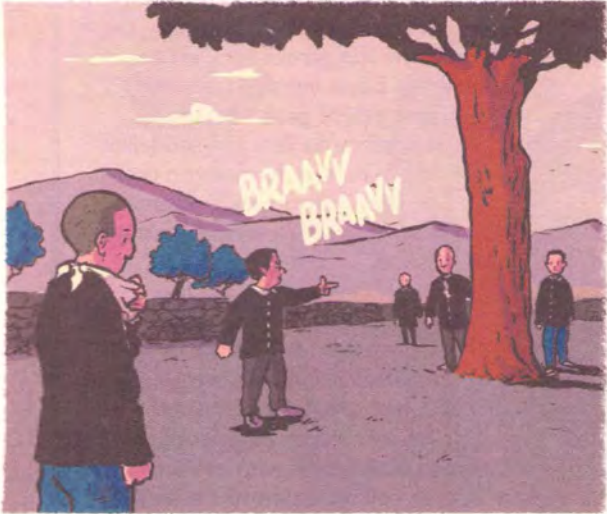
yazan: | çizen:
Kutub Şimşek | Berat Pekmezci

Üçüncü sınıftayız. Her teneffüs mendillerimizi boynumuza bağlayıp burnumuzun üstüne çekiyoruz. Silahsız kimse yok. Mermiler ağızdan fırlıyor.

Çatışmanın en yoğun anı, ben tam kafasını çıkarmış birinin beynini dağıtacakken Metin, "braavv" diye bağırdı. Daha önce duymadığımız bir silah sesi...

Oğlum bunda hangi silah var? Brav nedir?

Hele gidip bi soralım.

Ulan, keleş 'piyu'dur, tabanca 'dikş' bomba ise 'guumm'. 'brav' nedir?

Cizre'deyiz başka bir silah sesi varsa bilmememiz mümkün mü? Fakat Metin de boş değil, polis çocuğu, vardır bildiği.

Metin, hangi silah var sende?

Tabanca...

Polis tabancası mı?

Çizgi roman tabancası.

O gün Red Kit çizgi romanlarıyla tanıştık.

Metin bize birer birer veriyor kitapları, okuduğumuzu geri vermeden yenisini alamıyorduk.

Birkaç sayıdan sonra, Metin bazı sayfaların eksik olduğunu fark etmiş.

Oğlum niye koparıyorsunuz sayfaları lan, bir daha nah görürsünüz çizgi roman!

Sen mi kopardın Sadı?

Kih kih

Çıkışta konuşuruz.

Kih kih de çizgi roman gülüşüydü. 'Brav'dan sonra bir de 'kih kih' çıkmıştı.

Sadi, içinde "Tabutçu" olan bütün sayfaları koparıp almıştı.

O tuhaf gülmelerin, cebinde taşıdığı mezarının, suratına takındığı yalancı hüznün sebebinin anlamıştım.

Sadi, tam bir "Tabutçu" hastasıydı.

Birileri sesini yükseltir de bir tartışma başları mı, kavganın kokusu onu mest ediyor, gözler fıldır fıldır oynuyor; kulaklar, tilki kulağı gibi dikiliyordu.

O bunu yaptıkça ortalık kızıyor, tartışma kavgaya dönüşüyordu.

Şşş! Sadi bunun boyunun ölçüsünü al birazdan ölecek!

Yaşamla ölüm arasındaki çizginin silikleştiği, ölümlerin tek tek değil, topluca geldiği bir bölgedeydik. Ölüye yatırım yapmak kârlı bir işti.

Fakat Sadi'nin hesaplarında bir yanlışlık vardı. Bunu tabut üzerinden yapmak Müslüman bir ülkede en hafif tabirle işbilmezlikti.

Bu tecrübeyi, her cuma gittiğimiz camide, bahçenin bir köşesinde duran tabuttan edindik.

Eğer bu tabut numune olarak konmamışsa yanlış giden bir şeyler olmalıydı.

Hocam, bu tabut niye burada?

Ölüleri taşıyoruz bununla oğlum.

Sonra geri mi getiriyorsunuz? Tabutla gömmüyor musunuz?

Oğlum Müslümanlar tabutla gömülmez, bu yüzden bir tabut yıllarca kullanılır. Her ölene tabut yapmıyoruz.

Bu dine ve gereklerine nasıl bu kadar bigane olduğumuza hayret etti hoca. Sonra cahilliğimizi, küçümseyici bir kâhkahayla yüzümüze vurup sekti gitti.

E ölçü almak, mezura?

Sikicem senin mezarını ha! Mezura da mezura!

Müslümanız diyoruz oğlum. Kendimize ait bir tabutumuz yok. O yüzden tabutçumuz, mezarımız yok. Ne mezarası?

Burası Red Kit'teki Acı Hayat Kasabası değildi. Biz de "evinden yurdundan uzak kovboy" değildik. Ama gene de, burada da acı vardı. Ve biz de başbayağı yalnızdık.

SON

Mütedeyyin veya ateist fark etmiyor, herkes hayatın bitimliliğiyle, hayatın pırıltılarının sonsuz çeşitliliği arasında çarpmıha gerilmiş durumda.

HAZ PEŞİNDE KOŞAN SUÇLULAR

Bu topraklarda resmi hayat ile saklanan hayat arasında her zaman büyük bir fark olmuştur. O nedenle havada uçan hamaset bulutlarına bakarak toplumu anlayamazsınız.

Kemal Tahir hafiften çatık kaşlı, ustaca mizahıyla meseleyi çözmüştü: "Osmanlı'da oyun çoktur ama köylüde daha da çoktur..."

DEVLETİN DUYMAK İSTEDİĞİ YALANLAR

Her şeye karışan ve vermekten çok almaya düşkün 'güçlü' bir devletle nasıl baş edersiniz? Kafa tutarsanız sizi ezer geçer. O nedenle sizden istenilen yalanları söyler, ama asıl hayatınızı saklarsınız.

Osmanlı'da özellikle dinî cemaatlerin abartılı sembolizmlerine bir de bu açıdan bakmak ilginç olabilir. Sembolizm kendini saklamanın meşru ve bir o kadar da mahirane yollarından biridir.

KAOS VE AHLAK

Osmanlı'da devletle, kahvehaneler ve meyhaneler arasında yüzlerce yıl süren mücadeleye bakın. Sonuçta kazanan kim olmuştur?

Zaman zaman kahvehaneleri, meyhaneleri yakıp yıkan şiddet dalgaları olmuş. İçki, tütün ve kahve gibi 'keyif veren' maddeler yasaklanmış.

(Asıl hedefin gündelik hayatta hazzın altını oymak olduğu söylenebilir. Hazdan neden bu kadar nefret eder iktidar?)

Ama kısa süre sonra kahvehaneler, meyhaneler yeniden açılıp hayatlarına devam etmişler. Demek ki onlar da bu topraklara özgü direniş sanatlarını öğrenmişler.

Bugün de devlet yeni bir iktidar sıtmasıyla ruhlarımıza şekil vermenin peşinde. Nasıl hissedeceğimizi dahi tanzim etmek istiyor.

Faili olduğu iktisadi nizamsızlığa veya kaotik kapitalizme, 'sözde ahlak' zerk ederek nizam verebileceğine inanıyor.

HAMASETİ SİYASET SANMAYINIZ

İlk bakışta, siyaset sanılan hamasetin toplumu çekip çevirebildiğini düşünebilirsiniz. Oysa biraz daha derinlere bakmak iyi olabilir.

Bugün mütedeyyininden sekülerine her kesimin asli önceliği hayatını yaşamak, haz almaktır.

Artık hiçbir kesim için 'huzur' geçer akçe değildir, ertelenen bir 'kıymettir'.

Önümüzde koşan kaplanın kuyruğunu yakalayıp hayatın tadını çıkarmak, hayattan payımızı almak çok daha önemlidir.

Huzur, iyice bitkin düştükten sonra verandamızda oturup kahvemizi içerken yaz yağmurunu izlemektir. Huzur da hazzın bir uzantısıdır.

Artık dinî veya lâ-dinî ideolojimizin ahlakını yaşamaktan duyulan bir dinginlik değildir, huzur.

ÇİLECİLİĞİN SONU

Peki keyif peşinde koşanlardaki bu telaşa ne demeli?

Bir kısmı suçlulukla alakalı olabilir mi?

Artık çileciliğin her türü; sol, sağ, İslami çilecilikler toz olmak üzere. Bedenler çözülüyor, çilecilik bitiyor.

Biraz eskiden kalma suçluluk var tabii, eski çileci yeni hazzının ruhunu kemiren. Telaş biraz bu yüzden.

BÜYÜ BOZULUYOR MU?

Ama sadece bu yüzden mi?

Mütedeyyin veya ateist fark etmiyor, herkes hayatın bitimliliğiyle, hayatın pırıltılarının sonsuz çeşitliliği arasında çarpmıha gerilmiş durumda.

Her gün peşinden koşabileceğimiz binlerce hazzın görüntülerine maruz kalıyoruz:

Arabalar, plajlar, bedenler, kahveler, ülkeler, dağlar...

Her şeyi yapmak mümkün ama yapamıyoruz: Bitimli olan sadece hayat değil, paradır da.

Telaşla cephane, para ele geçirmek ve yine telaşla hayata dış geçirmek baskısı altındayız. Çünkü hayat sonsuz değil. Sonsuzluk fikri tıpkı çilecilik gibi herkesin gönlünde solup gidiyor.

Ne dersiniz buna gündelik hayatın sekülerleşmesi mi diyelim yoksa büyüden arınması mı?

Siz karar verin... ✨

**Sadece
ömür değil,
para da
bitiyor.**

PERŞEMBE

havalar güzelken

ayrılacaksın

benim yaptığım

hataya düşme

ben yorulmadım

yapıp yapıp

yıkmaktan

yıkıp yıkıp

yapmaktan

uzun uzun

kendime acıyorum

her geldiğin perşembe

kendime bi çivi

çakıyorum

YERLİ MALI FRANKENSTEIN

Yaşadığımız toplumsal felaket, öteki hakkında müspet düşünmeye hiç yanaşmayışımızdan kaynaklanıyor.

"Ben kimdim? Neydim? Nereden gelmişim? Kaderimde ne yazılıydı? Zihnimi sık sık bulandıran bu suallerin cevaplarını bulamıyordum."

[MARY SHELLEY, FRANKENSTEIN]

"Faşizm, iki insan arasındaki ilişkide başlar..."

[INGEBORG BACHMANN]

Savaşlar, oturma odalarında cereyan ediyor artık.

[SUSAN SONTAG]

Bir süredir eş dost "Ove'yi okudun mu, Ove'yi izledin mi, Ove harika, çok seversin..." deyip duruyor. "Ove" dedikleri, İsveçli yazar Fredrik Backman'ın Hayata Rövaşata Çeken Adam [En Man Som Heter Ove] romanı ve bu romandan uyarlanan film.

Ben de soruyorum: "Biraz bahsetsene, konusu ne, ne anlatıyor?"

Genelde cevap yok. Kimi "Sürprizi bozulmasın" diyor.

"Bozulmaz, söyle sen. Olay ne?" diye üsteliyorum.

"Yaa, işte bir adam var, yaşlı, kimsesiz, insanlardan hoşlanmıyor, bir şey de yapamıyor, ölmek istiyor..."

Tabii ki böyle saçma sapan bir hikayeye harcayacak zamanım yoktu. Bir adam varmış, bir şey yapmıyormuş, aman ne acayip!

"RAHMETLİ, ÇOK İYİ BİR İNSANDI..."
Geçen ay bir aile büyüğümüz vefat etti.

Hısım akraba, konu komşu hastaneye koştu. Morg, gasilhane, musalla, kabristan... Herkes taziyelerini bildiriyor. "Çok iyi bir insandı, severdik, mütevazıydı, gülekti, müşfikti, kimseyi incitmezdi..." diyor. Ayaküstü, matemli, boynu bükük, sesi kısık konuşuyoruz. Biri, kafamda dönen soruyu seslendirdi: "Acaba biz ölünce arkamızdan insanlar ne diyecek?"

***

Bir internet sitesinden, işinin ehli bir gazeteci aradı "Sizce günümüzde, distopyalardaki hangi olaylar / durumlar gerçekleşmekte?" diye soruyor.

Fırsatı ganimet bilip, son dönemde adları sık sık anılan H.G. Wells, Huxley, Orwell, Zamyatin, Ray Bradbury, Margaret Atwood, Alasdair Gray... gibi yazarların kehanetlerinden mi bahsetsem?

'ÖTEKİ'NİN KIYMETLİ YÖNÜ

Bir akşam, "Canım zaten sıkkın, sıkıcı bir film beni etkilemez" diyerek Ove'yi izledim. Cidden güzel filmdi. Bence bu hikayenin en önemli özelliği, Ove'nin ölen karısı Sonja hakkında konuşmasıydı. Vefat eden aile büyüğümüzün ardından konuşulanlar gibi güzel sözlerle, vazgeçilmez değerdeki hatıralarla anıyordu Sonja'yı.

Bir insan, bir başkası hakkında müspet, iyi, güzel sözler söylüyor. Ötekini takdir ediyor, yüceltiyor.

Bana sorarsanız, Stephen King'in hikayesinden uyarlanan Esaretin Bedeli [The Shawshank Redemption] de tam bu nedenle herkesin beğenisini kazanmıştır. [IMDB listesinde zirvede.] Orada da Red, Andy'yi anlatıyordu. Onu iyi niyetli, dostane, sıcak sözlerle bize takdim ediyordu.

***

Eleştiri içeriden / yakından, övgü ise dışarıdan / uzaktan geldiğinde ehemmiyet ve değer kazanır.

***

Peki biz, ötekini takdir etmeye meyyal mıyız? Bizim yöremizden, muhitimizden olmayan kimselere iyi gözle bakıyor muyuz? Ötekini kıymetli yönünü arıyor, dikkate alıyor muyuz?

Eleştiri ne kadar yakından, övgü ise ne kadar uzaktan gelirse o kadar değer kazanır.

İDEALİZMLE TAÇLANAN ZORBALIK

Bana göre, distopik romanlar arasında en ilginç Mary Shelley'nin Frankenstein'i.

Distopyalar, totaliter rejimleri anlatır. Enteresan bir şekilde, totaliter rejimler de ütopya gündemde tutar: Gelecekte her şey harikulade olacaktır. Bilmem kaç yılında hedeflere ulaşılabilecektir. Ülke uçacak, millet bolluğa kavuşacak, düşmanlar kıskançlıktan çatlayacaktır...

Frankenstein, totaliter bir rejimden bahsetmiyor. Bu nedenle, distopik anlatılar arasında anılmaz. Doğru. Fakat sözde "ötekini iyiliği için" harekete geçen ve kendinde insanüstü bir güç vehmeden birinin canavar yaratması, bana totalitarizmin özünü yansıtan bir olay gibi görünür. İkili ilişkilerde ortaya çıkan ve coşkulu bir idealizmle taçlanan zorbalık.

TEORİ DİSTOPIK HAYAL ÜTOPIK

Doktorun, kolu, bacağı gövdeye denkleştirip dikmesi gibi biz de öteden beri insanların bir cümlesini, bir davranışını alıp korkunç portreler çiziyoruz. Ötekini canavarlaştırıyoruz. Birbirimize Frankenstein hayatı bahsediyoruz.

Karanlık ülkeyi evvela kendi zihnimizde inşa ediyoruz. Aydınlatık ülke ise hayallerimizde. Distopya içimizde, ütopya dışımızda. Sanırım, yaşadığımız toplumsal felaket, öteki hakkında müspet düşünmeye hiç yanaşmayışımızdan kaynaklanıyor. Biri hakkında, ancak o öldükten sonra güzel söz söylüyoruz.

Ove'nin gerçekte bize neyi işaret ettiğini göremiyoruz. Shawshank Redemption'ın niçin bu kadar beğenildiğine kimsenin aklı sınırmıyor. Frankenstein'in trajik çığlığını duyamıyoruz?

DEDİKODU YAP KI TEHDİT ALASIN

Terbiyesizsen, yani kültürsüzsen, ahlaki olamazsın. Çünkü ahlakın kurallara uymak değil, karşılaştığın olay ve durumlar karşısında yaratıcı bir çözüme bağlı bir tavır geliştirmek olduğunu bilmezsin. Suç işlemekten mutlu olmayı, günaha girmeden haz almayı, ayıp etmeksizin neşelenmeyi beceremezsin. Bencillik ile delilik arasındaki sıkı bağı göremezsin. Başkasının غيابında kötü söz söylemeyi kazanç sayarsın.

İşte, herkes korkuyor. Neden? Çünkü tehdit altında hissediyor. Peki bunun ta yıllar öncesinde ne vardı? Dedikodu. Burun kıvrırma. Ötekini hiçbir bakımdan beğenmeme.

Kanaatimce, küçük dedikodularımız, dudak bükmelerimiz, mesnetsiz ithamlarımız... döndü dolaştı ve bize totalitarizm olarak, tehdit ve terör olarak geri döndü.

Öteki hakkında öylesine laflamanın faizli, cezalı faturası. ✱

MURAT MENTEŞ

Aşağıda yanıtlarını okuyacağınız yazarlara-sanatçılara ortak sorum, başlıktaki sorunun ta kendisi. İki yaşına basan Sinemaskop Randevular kitabımdan ödünç aldım. Keyifli okumalar herkese...

SİNEMADA BUGÜNE KADAR BAŞINIZA GELEN EN ACAYİP ŞEY?

MARIO LEVİ:

Sinema Günleri zamanı, akşam, Osmanbey Gazi Sineması'na yakın bir yerdeyim. Birden karar verdim, sinemaya gideceğim. Amerikalı, bağımsız yönetmen, John Cassavetes'in bir filmi var. Tam gişeye yaklaştım... Genç, hoş bir kadın... Diyor ki, "Bir bilet fazlam var." "Olur," dedim, "gişeden alacağımıza sizden alayım." Ne fark eder? Aldım. İnanamayacaksınız ama, salonda bizden başka hiç kimse yok! Tanışmıyoruz etmiyoruz, yan yana oturduk. Film seyrettik. "Allahaismarladık" deyip ayrıldık. Beni durduran bir şey oldu çünkü, kızın alyansı vardı. Yüzünü hiç hatırlamıyorum. Ama bu bir anı olarak bende yer etti.

oraya uçmaya başladı. İzmir Sineması da o zaman dev bir salondur, Emek gibiydi. Kuş, pike yapmaya başladı. Ben de tırtım, zaten kuşlardan, Hitchcock'un Kuşlar filminden dolayı tırsarım. Fakat şöyle düşündüm, "İçeride belki de beş yüz, altı yüz kişi var, bula bula beni bulmaz." Sen misin bunu düşünen! Kuş doğrudan benim üzerime uçtu, gagasıyla, kanatlarıyla, resmen saldırdı. Yıl, 1993. 16 yaşındayım. Tek başıma, festivalde, sanatsal bir film izlemeye gelmişim. Ama işte orada, iki sinema koltuğunun arasında kuşla boğuşuyordum!

GÜLRİZ SURURİ:

Engin (Cezzar), Genco (Erkal) ve ben, Küçük Sahne'de oynuyoruz. Provamız bitti, Atlas Sineması'na film seyreteceğimize gittik. O zaman locası vardı Atlas'ın. Locada otururken, bir baktım, perde böyle şak diye yere doğru indi, sonra çıktı. Deprem!.. Biz locada duruyoruz, herkes panik. "Kıpırdamayalım" dedik, çünkü insanlar birbirini ezerek çıkmaya kalkıştılar. Kalanlar, filmi seyreteceğimize devam etti sonra, ama çok ciddi bir depremdi.

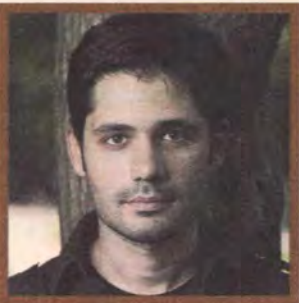
YEKTA KOPAN:

Ankara'da, 13-14 yaşında bir gün evden kaçtım, annemle bir ergen kavgası sonucu. Ne yapabilirim, ne yapabilirim? Sıkıcı bir çocuk, ne yapabilirim ki yani, sinemaya gittim! İlk seans. Seyrettim, bitti. Ama o kadar erken dönmemem lazım eve. Aynı filme bir daha girdim. O da bitti. Fakat hava daha kararmamış. Kararması lazım ki dramatik olsun. Bir daha girdim! Film de, Zoltán Fábrı'nın Macarlar'ı. O kadar alakasız bir filmi üç kez üst üste izleyince ev bana cennet gibi göründü ve döndüm tabii. Ama sinemaya küsmedim!

DOĞU YÜCEL:

İzmir Film Festivali'nde, İzmir Sineması'nda, Cronenberg'in M. Butterfly'ına gitmişim. Filmin otuzuncu dakikasında, projeksiyon ışığının önünde kanatlı bir şey belirdi. Önce, filmin adına gönderme yapan bir şov olduğunu düşündüm. Uzun bir süre, 3D bir hologram gibi perdenin üstünde sabit kanat çırpı. Sonra bunun bir kuş olduğu anlaşıldı. Kuş, salonda oradan

AHMET ÜMİT:

1979 senesi, Nisan ayı. NATO'nun kuruluş yıldönümünü protesto etmek için korsan eylem yapıyoruz. Üniversitede okuyorum, solcuyum, 19 yaşındayım ve sıkıyönetim var. Beyoğlu trafiğe açık o zaman. İki bin kişi bana doğru geliyor, yumruklar havaya kalkıyor, bir arabanın üzerine çıkıyorum. Kaçma planımı da şöyle kurdum: Ya Dünya ya Fitaş Sineması'na gireceğim. Beni koruyan üç-dört arkadaşım var. Sinemada ne oynadığını bilmiyorum. Gittim, bilet alınmış. Ben girdim, oturdum. Bir İtalyan seks filmi! Erotik film yani, ama sonuçta devrimciyiz filan ya. Film bitti, ışıklar yandı. Benim örgütlediğim bir işçi kalktı ve göz göze geldik. Şok! Bir, beni orada görmüş olmanın vermiş olduğu hayal kırıklığı. İki, kendisinin orada olmasının verdiği utanç. Baktı bana, başını eğdi ve gitti. Sonra karşılaştık dışarıda ve bu konuyu asla açmadı. Ben de açmadım, çünkü açsam, o utanacak. Ben eylem kaçış planı olarak geldim, fakat sen, şerefsiz ahlaksız, ha ha ha! ✿

DIYARBAKIR'DA BİR ADAM

diyarbakır'da olmalı ya da malatya'da alnını rüzgâra tutup yürüyor akşamları bir anızdan kalan simsiyah bir çöp gibi ellerini ovuşturarak oturuyor masalarda terli, kederli, sınıksız, biraz suskun biraz kalkıp gidecekmiş gibi hemen bekleyeni varmış gibi biraz mercan bir dilsizlikle dere boylarında birine seslenmeyi unutmuş gibi belki otuz sonlarında, belki kırkında temmuz'dan bir akşamı olmalı diyarbakır'da ya da kim bilir, belki kütahya'da hiç geçmeyecek bir kıştan çıkmış gibi içinden bir türkü söyler gibi uykudan korkuyla uyanıp bir bardağa uzanır ya da ellerini kaçıtır gibi ellerinden her gece gidip geldiği bir rüya var kırkında şimdi diyarbakır'da ya da bir gün erzincan'da çok uzakta kalmış bir kadın var belki aklında kara saplanmış bir tren anlatılmamış bir rüya açılmamış bir zarf gibi bekliyor orada zamanın bir yeli var oysa gelir efil efil eser kırkımızda kar görüyor dağlar, daha da görecektir o görmüyor: insan daha geç iyileşiyor kırkında

Lan manyak mısın? Belçika burası, her barda 60 çeşit bira musluğu var” dediysen de kesemedim sözünü. “Bira Hayko Hevale, bira diyorum sana... içimi rahat, daha çok kadın damağına uygun tadı var gerçi ama olsun. Çünkü markanın adı ‘Roj Bira’. İlk Kürt Ulusal Birası’nı yaptım...

ROJ BİRA: BİR YUDUM ÖZGÜRLÜK

Alican Hevale “cep telefonunu bulan adam” kadar önemli biri olmasa da, bahis etmeye değer bir hikayeye sahipti bence... “Etnik Pazar hem üretir, hem de tüketir” sözüne inat, bazı doğru hamlelerle başarıya ulaşmak, insana zıncı diye 1 milyar dolar kazandırabilir üstelik.

Hangi pazardan bahsettiğimize bağlı.

Mesela Çin Halk Cumhuriyeti’nde, 2017 yaz sezonunda, 14-16 yaş kız çocuklarının sevdiği ışıklı ayakkabıyı icat eden herif, hayatının sonuna kadar lüks içinde yaşamayı garantilemiş olmalı.

Alican Hevale, en az o Çinli herif kadar ilginç bir mal keşfetmişti: ROJ Bira...

Kürtlerin, önceden böyle ulusal bir markası var mıydı araştırmadım. Fakat Alican Hevale’in bu projesinden sonra “Kürt Gücü” diye etiketlenmiş enerji drink kutusu, market raflarındaki yerini aldı çoktan. Roj Bira da raflarda yer bulmalıydı aslında kendisine. En azından bilmem kaç parça Kürdistan diye tarif edilen nüfusa ulaşsa Alican Hevale zengindi şimdi.

Olmadı...

Olmadı...

Bunun hikayesini okuyacaksınız aşağıda, kaçırmayın...

Brüksel’de bir pizzacıda dinledim meseleyi. Kürtlerin MED Nuçe TV kanalında 15 günde bir “Misafir” adında program yapan Alican Hevale, program sonrası yemeğe götürdüydü bizleri. Yemeğin ortasında, aniden “Hayko Hevale ben bir şey yaptım” dedi Alican.

Bunu söylerken gözlerinde öyle bir heyecan vardı ki dinlemezsem Allah benim belamı tez elden verirdi kesin.

“Bira yaptım Hayko Hevale ben” dedi...

“Lan manyak mısın? Belçika burası, her barda 60 çeşit bira musluğu var” dediysen de kesemedim sözünü. “Bira Hayko Hevale, bira diyorum sana... içimi rahat, daha çok kadın damağına uygun tadı var gerçi ama olsun. Çünkü markanın adı ‘Roj Bira’. İlk Kürt Ulusal Birası’nı yaptım...”

Aniden şimşekler çaktı gözümde.

Hemen, her “Türk zihniyetinden olan insan tipi”nin yapacağı gibi, projenin günlük cirosundan tek şişe maliyetine, Avrupa’daki Kürtlerin evlerindeki buzdolabı sayısından o birayı şekil olsun diye içecek olan solcu, entel takımına, Almanya pazarındaki Türkiyeli markaların pazar payından, Alican’ın patenti alıp almadığına olası tüm ihtimalleri gözümün önünden 15 saniye içinde geçirdim ben.

Hassiktir, gerçekten süper fikir...

Bizimki heyecanını hiç kaybetmeden devam etti anlatmaya.

“Hevale, Flash TV’den BBC International’a kadar tüm medya röportajı yaptım benimle. Gerçi BBC’ye İngilizce bilen dayı oğlumu ben diye konuşturduk

**Gözlerinde
öyle bir
heyecan vardı ki
dinlemezsem
Allah benim
belamı tez elden
verirdi kesin.**

ama iyi oldu röportaj.”

“La Alican, BBC bu, niye Kürt işi yapıyorsun? Tercüman istesen kiralardı kanal” diyemedim. Sözünü kestirmiyor, anlatacak sonuna kadar.

Ezcümle Alican için şu aşamalarını raporlamış bir adam, elbette en çok o konuşacak ortamda:

- Üretim tesisi için kartel bir marka ile anlaşıldı, şişe tasarımı son karar için bekliyor.
- Asya ve Avrupa bölge temsilcilikleri ve şirket yapısı oluşturuldu.

- Toplu arpa alımında direkt çiftliklerle çalışılması için civar köyler keşfe çıkıldı.

- Reklam kampanyası için analizler yapıldı. ROJ TV’ye 10 bin Euro karşılığı 30 gün, gün içi 5 tekrar periyodlu anlaşma imzalandı.

“Anlat Alican Hevale, anlat, çıldırtma adamı... Sonra ne oldu?” diye öyle bir bağırımsım ki yan masadaki İtalyanlar bile projeye profesyonel olarak ilgilenmeye başlamış olabilirler.

“O son maddeyi eklemeyecektik rapora Hayko Hevale” dedi hüzünlü gözlerle. “Reklam işi çok kötü oldu...”

Memleketten kovulmadan evvel matbaacıydım ben oralarda. Kartvizit falan da yapıyordum, küçük çaplı reklam işleri de. Derbi maçlara reklam vermiş markalara kampanya yapmışlığım var yani. Az çok bilirim sektörü.

- Eeee, reklam filmi çektiirmek kolay iş değil Alican Hevale. Koca sinema yönetmenleri hâlâ reklam filmi çekerler. Marka yaratmak mucize yaratmak gibidir.

Hem casting, ekipman kirası...”

- Uslup hevale uslu... Sözüme kesme Hayko arkadaş! Dinle devamını.”

Dedi, hemen sustum, hatta masanın altına girecektim utançtan...

- Reklam filmini bir arkadaşla ücretsiz çektiirdim. Masa başı montajla hallettik. Çok da sık oldu. Sorun teknikte, artistlikte değil. Reklam metnini beğenmeyenler oldu. Oradan patladı iş.

- Yahu, reklamı beğenmeyen içmesin birayı, niye proje patlasın? Hem neydi ki reklam?

- Emek, Mücadele, Umut, Özgürlük! Geliyor... Özlediğimiz, beklediğimiz oluyor... Geliyor... (Bu kısımda yeni bir siyasi parti veya gazete falan geliyor diye düşünülmüş) ROJ BİRA, BİR YUDUM ÖZGÜRLÜK!

- Eeeee?

- Gerilla, dağda Mustafa Karasu ile topluca TV seyredirken oynamış film MED TV’de. Bitince bir sessizlik olmuş. Karasu kalkmış ayağa, ortama bakmış ve demiş ki “Hevalno, bizim özgürlük anlayışımız bu değildir...”

- Yahu Alican niye “Soğuk içiniz...”, “Bira bu kapağın altında” falan demedin? Ne ilgisi var bira ile mücadelenin?”

- Abi, biz Kürdüz...

- Peki, sonra?

- Kanala gittim. Bari dedim, benim 10 bin Euro’yu şey etsek?

- Aldın mı?

Vermediler, canları sağ olsun ama. Haklıydılar...

HAYKO BAĞDAT

Sevdiğimiz adam; 'cesur, narin, kahraman, kaba, çirkin, haydut, bölücü, hain' sıfat dalgalarında yaşlanan Yılmaz Pütün'dü.

EYLÜL BAZI DALLARI, ZAMANSIZ KIRAR

BİRİNCİ PERDE

Sevdiğimiz adam; attığı kurşunla parayı havada vuran; Hudutların Kanunu'nun çekimi sırasında, Altay Palas'taki boy aynasına yansıyan kendi görüntüsüne tabancasıyla ateş eden Yılmaz Pütün'dü.

Sevdiğimiz adam; evinin penceresinden sokağın karşısındaki gece kulübünün kapısına ateş edip kapıya çıkan adama, "Bana bir şişe viski gönderin!" diyen Yılmaz Pütün'dü.

Sevdiğimiz adam; aşkını kanıtlamak için Nebahat Çehre'yi otomobiliyle 'âşıkane' ezmeye kalkan, ölümüne âşık Yılmaz Pütün'dü.

Sevdiğimiz adam; Modalı Jale Fatma Süleymangil yanındayken, annesi Güllü Hanım'a küfreden adamı 'bedeninin organik uzantısı' 9 mm'liğiyle cansız yere yıkan 'feodal delifışek' Yılmaz Pütün'dü.

Sevdiğimiz adam; Arkadaş'lığı, 'film icabı' değil, 'yoldaşlık' kadar değerli kılan, Deniz Gezmiş'leri Levent'teki lüks villasında saklama efsanesiyle büyüdüğümüz, 'entelektüel kabadayı' Yılmaz Pütün'dü.

Sevdiğimiz adam; 'cesur, narin, kahraman, kaba, çirkin, haydut, bölücü, hain' sıfat dalgalarında yaşlanan Yılmaz Pütün'dü.

Sevdiğimiz adam; sonraları, İki de Cesurdu'nun bir sahnesinde, kaldığı otelin duvarına astığı çerçevedeki, "Uyudum uyandım mektubun gelmedi / Oturdum gözyaşımı okudum" der gibi duran, başörtülü yaşlı kadına -annesi Güllü Hanım'a- gözleri dolarak bakan; filmlerini dikkatle izlediğimizde, bu filmlerdeki küçük kız çocuklarının isminin hep kızı Elif olduğunu gördüğümüz 'eksik oğul', 'eksik baba' Yılmaz Pütün'dü.

İKİNCİ PERDE

Sevdiğimiz adam; son fotoğraflarında; siyah-beyaz bir şair olan Bresson'a, özgürlüğün ve devrimin şairi Pasolini'ye, Bunuel'e, Abbas Kiarostami'ye ve Aşk İrmakları filmiyle sinemanın en aykırı şairlerinden olan John Cassavetes'e benzeyen Yılmaz Güney'di.

Sevdiğimiz adam; yalnızca oyuncu olarak değil, yönetmen, yazar olarak da şairin çok, şiirin çok az olduğu bir ülkenin gerçek bir şairi Yılmaz Güney'di. Baba'daki yenilmişlik, Umutsuzlar'daki yokluk, Arkadaş'taki yalnızlık, Umut'taki umutsuzluk, Sürü'deki göç, Yol'daki çıkmaz, Duvar'daki şiddet; hepsi bir bakıma şiirin gözde konuları, kavramları, imgeleri, dizeleriydi.

Sevdiğimiz adam, İmralı Yarı Açık Cezaevi'nde yatarken Adnan Menderes'in mezarına bakıp "Görüşleri, ne olursa olsun, insanların öldürülmesi çok ilkel bir düşünce eylemidir. Menderes bir kurbandır" diyen Yılmaz Güney'di.

Sevdiğimiz adam; Arkadaş filminde, Melike Demirağ'a Ahmed Arif'in Hasretinden Prangalar Eskittim şiir kitabını veren; Balatlı Arif filminde, Sezai Karakoç'un Monna Rosa şiirinden Nebahat Çehre'ye kesitler okuyan Yılmaz Güney'di.

Sevdiğimiz adam; hüviyetine göre 47, gerçekteyse en az 53 yaşında olan, yıllardır hapislerde çürümüş midesini saran korkunç hastalığın iyice zayıflattığı bünyesiyle, çağdaş (!) bir Türkiye trajedisine dönüşen Yılmaz Güney'di.

Sevdiğimiz adam; anısını en çok sessiz kalabalıkların koruduğu, hâlâ bir Anadolu kasabasının en ücra atölye duvarında, bir kahve köşesinde veya bir gecekondu evinin duvarında fotoğrafları, posterleri asılı duran; Acı'dan Umutsuzlar'dan Ağır'tan Baba'dan

Sevdiğimiz adam; ömrü çekmek istediği filmlere yetmeyen, 'çalpara' metofurunda saklı Yılmaz Güney'di.

Arkadaş'tan hiç anlamayan Paris'in uzaklara gömülme mezarlığında -Père Lachaise-gönülsüz ve sürgün yatan Yılmaz Güney'di.

Sevdiğimiz adam; ömrü çekmek istediği filmlere yetmeyen, 'çalpara' metofurunda saklı Yılmaz Güney'di. Çünkü; çalpara denizde yaşayan yengeç türü, balıkçı ağlarının düşmanı, yırtıcı bir hayvandır. Balıkçılar ağlarına takılan çalparaları bağışlamaz. Kol ve bacaklarını koparıp denize atarlar. Çalpara, suda sabırla sırt üstü yatar, batmadan bekler. Uzunca bir bekleme sürecinden sonra, kol ve bacaklarına yeniden kavuşur. Çalpara, Türkiye sol hareketinin olduğu kadar, Güney'in yaşamının da mükemmel bir metaforuydu. Çalpara, Güney'in belki de çekilmemiş en güzel filmiydi. ✱

M O N A L İ Z

*aklımızdan bir konkord hızıyla
geçen sonbahar
ormanlarının kesip attığı
Dürer saçların*

***

*olmayan bir çocuk
Sahra'da*

*dörde kadar sayıyordu
****

*bırak sayıklasın o
karûbiyyûn yüzün
Sahra'nın ortasında
uyuklayan o çocuk gibi:*

*"başka yok... öteki yok...
başka yok... öteki yok..."*

***

*başka bir şey tanımayan... ummayan...
Aşk'tan çılgına dönmüş
karûbiyyûn denen o melekler gibi*

*bırak bu barok kiraz tadı
bir esrâr-nâme olsun benden
****

*vişne çürükleriyle bezenmiş
o siyah-giysili-kadın
(hepimizden daha çok yaşayacak olan):
M O N A L İ S A*

*bırak bundan böyle
yol- arkadaşım olsun,
O, benim...*

Belgesel sinema, hakikat anlatıcılığı ile sinema estetiğini bir arada sunma iddiasındaki muhteşem bir uğraş. Muhteşem, çünkü bize başka hayatları anlatır. Başkalarının hayatlarını. Ya da kendi hayatımızın görünmeyenlerini, anlaşılmayanlarını.

NEDEN BELGESEL SİNEMA?

Babamın eski daktilosu ve sık sık götürüldüğüm gazetede boş bulduğum daktilolarla oynamaya başladığımda sekiz yaşında falandım sanırım. Fotoğraf çekmeye on üç yaşında başladım. Yine babamın eski (Kodak Retina 1A) makinesiyle.

On dokuz yaşında sol klasikleri ve başta teorik kitapları okumaya koyduğumda, bunlardan kırılma özetler, kendimce mühim toparlamalar vs. yazmaya başladım. Daha önce, futbol kurallarını falan yazar, dosyalardım. Daktilo hoşuma gitmiş olmalı.

Olan biteni anlamaya her zaman müthiş merakım vardı. Ve galiba bir şekilde kendimce toparlayıp, birtakım sonuçlara varıp öyle anlayabiliyordum esas.

Ve öğrendiklerimi başkalarına anlatma tutkusuna sahiptim. Kendi çapında hastalıktır.

Dijital görüntü teknolojisi ciddiye alınabilir, kabul görür ve bizim gibiler için ulaşılabilir olmadan önce, haftanın iki-üç gecesini karanlık odada geçirdiğim mevsimler, yıllar vardır. Kartın üzerinde karaltıların belirmeye başladığı anın heyecanını tatmayan bilmez. Eğitimidir, sınavdır aynı zamanda. Dünyayı vizör arkasından gözleyenlerin, etrafa bakarken mütemadiyen kadraj kuranların hasat zamanıdır.

Derken birden hareketli görüntülerin âlemine daldık. Yarı profesyonel kameralar, kurgu üniteleri zar zor da olsa edinilebilir hale geldi.

Fakat o arada ben önce gazeteci sonra yayıncı olmuştum, yazılar, kitaplar yazıyordum.

Ancak yalnız fotoğraf kareleri değil kurgulanmış akan görüntüler de gözümün önünde uçuşurken sadece yazarak devam edemeyeceğim belliydi.

Hakikat tutkusu -ki, aslında ahlâkî olduğu kadar siyasî bir güdüydü-, merak fazlası -ki, hem gazetecilik, araştırmacılık hem kurmaca inşası için şarttı-, dünyada gerçekte ne olup bittiğini başkalarına anlatma "mecburiyeti" -ki, eşitlik-adalet mücadelesinden, solculuktan ârî bir faaliyeti bu kafayla ben nasıl yapacaktım?- beni yağmur suyunun vaktiyle dere yatağı olan sokağa

teklifsizce dalıvermesi kadar doğal bir süreçle, belgesel sinemanın alanına getirdi.

Bir sıçrama mı oldu? Bu kaçınılmaz değilmiş gibi mi görünüyor?

Kaçınılmazdı. Çünkü görebildiğim kadar görmek, anlamlandırmak, yazmak

yetmiyordu, yetmiyor. "Dünyaya vizör arkasından bakanlar", kendine has bir insan cinsidir. Bunlardanım. Buna bir de, kurgunun başlı başına içerik olduğunun keşfi eklendi; dönüş imkânsız.

Belgesel sinema, hakikat anlatıcılığı ile sinema estetiğini bir arada sunma iddiasındaki muhteşem bir uğraş. Muhteşem, çünkü bize başka hayatları anlatır. Başkalarının hayatlarını. Ya da kendi hayatımızın görünmeyenlerini, anlaşılmayanlarını.

İnsan denen şu bencil yaratığa başkalarının hayatlarını anlatmak hayatî bir iş. ✱

Urfa'ya gittik. Tarih anlayışını kökten değiştiren Göbeklitepe hakkında, bölgedeki kazıları yöneten Harran Üniversitesi Arkeoloji Bölüm Başkanı **PROF. DR. MEHMET ÖNAL** ile konuştuk.

EN BÜYÜK ARKEOLOJİK MACERA: GÖBEKLİTEPE OLAYI

Göbeklitepe kazıları elektriğin bulunması, insanın aya gitmesi, kuantum fiziği gibi köklü bir zihinsel devrime yol açtı. İnsana, kendimize, uygarlığa dair tüm bildiklerimiz yanlışmış meğer! Mısır piramitlerinden bile gizemli yapılar, Picasso resimlerinden daha şaşırtıcı eserler, tarih kitaplarının yeniden yazılmasını gerektirecek bir dizi yeni buluş... hepsi Göbeklitepe'de! Burada, Türkiye'de, bizim Urfa'da!

Göbeklitepe kazıları elektriğin bulunması, insanın aya gitmesi, kuantum fiziği gibi köklü bir zihinsel devrime yol açtı. İnsana, kendimize, uygarlığa dair tüm bildiklerimiz yanlışmış meğer! Mısır piramitlerinden bile gizemli yapılar, Picasso resimlerinden daha şaşırtıcı eserler, tarih kitaplarının yeniden yazılmasını gerektirecek bir dizi yeni buluş... hepsi Göbeklitepe'de! Burada, Türkiye'de, bizim Urfa'da!

İnsanı sembolize eden 60 tonluk heykellerden biri...

Şimdi, olay şöyle başlıyor: Atatürk Barajı yapılacak zaman, devlet, "Arkeolojik kazı yapmak isteyenler, bölge sular altında kalmadan buyursun gelsin" diye uluslararası bir çağrı yapıyor, tamam mı?

HEYKEL BULAN MASUM KÖYLÜ

90'larda çok sayıda arkeolog Harran'a geliyor. Hoffman ve asistanı Klaus Schmidt de gelenler arasında. Aynı dönemlerde bir köylü Göbeklitepe civarında bulduğu bir heykeli müzeye götürüyor. Müzeyi gezen Klaus Schmidt (1953-2014), baraj alanında değil de, bu ilginç heykelin çıkarıldığı bölgede kazı yapmak istiyor. Ve 1995'te kazılar başlatılıyor. Tüm insanlığı yakından ilgilendiren arkeolojik macera böylece başlıyor!

12 BİN SENE EVVEL...

Göbeklitepe'deki buluntular, günümüzden 12 bin yıl önceki hayatı yansıtıyor. Burada 2 bin 500 yıl yaşamış bir uygarlık olduğu görülüyor. Bu, tarih algımızı derinden sarsan, tarihe dair bilgimizi kökten dönüştüren bir durum. Düşünün, insanların yerleşik hayata geçmediği bir dönemde, böyle bir kent düzeni, mimari nasıl olabilir? Heykellerin, resimlerin kusursuzluğu akla seza.

60 TONLUK HEYKELLER!

Göbeklitepe'den önceki dönemlere ait tapınaklara da rastlanıyor fakat onlar 'mağara tapınak.' Ve oralarındaki hayvan tasvirleri kök boya ve kömürle çizilmiş.

Göbeklitepe'de ise freskler (kabartmalar) var!

***

Buradaki dikilitaşların insanı sembolize ettiği açıkça görülüyor. Her biri yaklaşık 60 ton! Hiçbir aletin

olmadığı varsayılan bir dönemden bahsediyoruz!

MODERN SANAT İCRA EDEN 'İLKEL' (?) İNSANLAR

Göbeklitepe'de hem somut hem de soyut sanat eserleri var. Birebir insan formunda heykeller de var. Balıklıgöl'de bunlardan bir tane bulundu. Fakat tapınaktakiler soyut heykel. Bakın, "soyut heykel" diyorum. Bizim "modern sanat" olarak bildiğimiz bir tarz bu. 12 bin yıl önce bu gezegende soyut heykel yapan bir uygarlıkla karşılaşmak cidden şoke edici.

ÖNCE TAPINAK, SONRA EV!

O döneme kadar ana-tanrıça heykellerine rastlandığı için, o toplumların 'anaerkil' olduğu söyleniyordu. Ama Göbeklitepe buluntularından sonra o bilgi de değişti. Anaerkil sandığımız avcı-toplayıcı toplumların ataerkil olduğunu yeni öğrendik.

***

İnsanların, önce ev, sonra tapınak yaptığından neredeyse emindik. Fakat Göbeklitepe bize gösterdi ki insanlar önce tapınak yapmış! Evler, tapınakların küçük versiyonları olarak, sonradan inşa edilmiş.

"URFALIYAM EZELDEN": İLK HEYKELTİRAŞ DA, RAHİP DE, MİMAR DA URFALIDIR!

Görüyoruz ki, daha büyük tapınaklar yapacak bilgileri de var, fakat her şey ihtiyaca göre şekilleniyor. Bu yapıları tasarlayan yetkin mimarlar var. Dünyada

2500 yıl işleyen bir heykel atölyesi yok buradan başka. Tapınakla birlikte ilk ruhban sınıfı da Göbeklitepe'de ortaya çıkmış.

UYGARLIĞIN DOĞDUĞU YER

Bugün Tibet'te yapılan 'Kafatası Ayini' Göbeklitepe'de resmedilmiş! Baş kesilmiş insan cesedi ve yanına da akbaba! Yani cenaze töreninin de başlangıç yeri burası! Velhasıl Göbeklitepe uygar insanın doğum yeridir.

Göbeklitepe olayı sadece Türkiye'yi değil, dünyayı, tüm insanlığı yakından ilgilendiriyor.

Bana göre havaalanlarına devasa afişler asılmalı: "Sanatın, dinin, mimarinin, insanlığın doğduğu diyara hoş geldiniz!" yazmalıyız.

TAŞ DEVRİ, "TAŞ DEVRİ" ÇİZGİ FİLMİNE BENZİYOR!

Gerek paleolitik dönemde, gerekse neolitik dönemde, insanların kemikler veya taşlarla birbirlerini öldüren mahluklar olduğu gerçek değil. M.Ö. 40 binlerden itibaren akıllı insan var. O ilkel dönemde bu yapıları, eserleri tasarlayıp yapan insan günümüzde yaşasaydı, bu modern malzemelerle neler yapmazdı?

Biz de Taş Devri'ne ışılansak, şaşırp kalır, kurda kuşa yem olurduk herhalde. Benim anladığım, ilkel insanlar, Taş Devri çizgi filmindeki Fred Çakmaktaş, Barni Moloztaş gibi işinde gücünde kimselermiş! (Gülüyor.)

Harran Üniversitesi
Arkeoloji Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Mehmet Önal,
kazı ekibiyle...

INDIANA JONES'U MESLEK ERBABI OLARAK GÖRMÜYÖRÜM PEK

İlk girdiğim Arkeolojiye Giriş dersinde öğrencilere iki resim gösteririm: Birinci resimde arkeolog topraktan kemik çıkarıyor. Diğer resimde de Indiana Jones elindeki kamçıyı savuruyor. Öğrencilere soruyorum: "Arkeolog olan hangisi? İki kemik parçasının başındaki mi, yoksa Indiana Jones mu?"

Bana göre arkeolog hiçbir zaman hazine peşinde koşan bir maceraperest değildir. Yani altın kadeh, kutsal kase bulayım diye aranmaz. Kazdığı yerden bir duvar parçası da çıksa, bir çömlek parçası da çıksa hazine odur. Arkeolog olaya böyle bakar. Çünkü buluntuların maddi değeri değil, manevi değeri, bilimsel değeri önemlidir.

Indiana Jones'u ben de elbette severek izliyorum. O ayrı. Fakat mesleğimizin örnek bir temsilcisi olduğundan kuşkuluyum yani.

KUTSAL KİTAPLAR VE ARKEOLOJİ

Kutsal kitaplardaki hikayeler ile arkeolojik buluşların işaret ettiği veriler örtüşmüyor. Çünkü kutsal kitaplardaki anlatılar en son İbrahim Peygamber'e kadar gidiyor. O da M.Ö. 3500'lere denk geliyor. Yani Sümerlere kadar. Fakat ondan öncesi, Yontma Taş Devri, kutsal metinlerde yok. O yüzden kutsal kitaplardan takip edemiyoruz Göbeklitepe kazılarını.

1800'lü yıllarda din adamları arkeologlara bu uyumsuzluklar dolayısıyla fena saldırmışlar. Arkeoloji bilimi henüz Nuh'un gemisini veya İbrahim peygamberin mekânını bulamadıysa da, başka buluntuların yerleri hakkında kutsal kitaplardan ipuçları alabiliyoruz. Gene de, arkeoloji, kutsal kitapların konu etmediği zaman ve coğrafyalara uzanıyor yani. Bu böyle.

Göbeklitepe'deki tapınaklardan biri...

DİPNOT*

ÖMER GÖKSEL

SELÇUK ALTUN

Ara sıra Gesualdo Bufalino'nun fısıltısını duyar gibi olurum:
"Ah ne hüznünlü günlerdi onlar, yaşamımın en mutlu günleri."

ZAFER SARI'YI TAKDİMİMDİR

Özellikle masa üstüne sığacak heykelleri severim. Onların resimlerden mühim bir farkı vardır; okşanabilirler.

Türkiye "önemli -ama- ünsüz" ressam ve heykeltıraşlar cenneti değil midir? Heykeltıraş Zafer Sarı (doğ. 1969) da onlardan biri. Üstüne bir de Samsunludur. Evlilik nedeniyle Amerika'ya gitmiş ve beş yıl çalışma ortamından uzak kalmıştır. Geçen yıl görüştüğümüzde, ondan okuma-yazma evim için kitap konulu bir heykelcik istemiştik... İki veya üç ay sonra Zafer kapımın zilini çaldığında, yanındaki ahşap kutuyla seyyar bir sihirbazı andırıyordu.

Kutusundan nazlı nazlı çıkan paslanmaz çelikten yapıta, ilk bakışta vuruldum. Kanatları kitaptan o zarif melek gümüşü bir ışık saçıyordu ve üstüne pike yaptığı erkek figürüyle durumu tasvire tâbiydi. Kadınların yılmaz roman okuru olduğu malum; bundan ötürü meleğe aforiz (masal) bir saygı duymaya başladım. Sırtını okşarsam bedenime gizemli bir soğukluğun salgılanacağını sanıyorum ve bulutların ötesinden hüznünlü bir kadının okuma ayinine tanık oluyorum. Melek dün Leyla Erbil'den 'Kalan'a başlamıştı.

O BİR ENTEGRE USTA LATİF DEMİRCİ

Latif Demirci (doğ. 1961) öncü karikatür dergisi Gırgır'da çizmeye başladığında 14 yaşındaydı. Haliyle erken yaşta olgunluğa erişti. Tek cümleyle çizgisi özgün, çok komik ve ekonomiktir, balon yazıları bile kıskırtıcıdır. 1990'ların ikinci yarısında bizi Rengin Ekmekçioglu tanıştırdığında o sanki bir boşlukta idi. (O dönemde Yapı Kredi'de çalışıyordum ve Yapı Kredi Yayınları'nın (YKY) yönetim kurulu başkanıydım.) Harbiye'de bir bilardo salonuna takıldıktan sonra ara sıra bankaya uğrardı, sohbet ederdik ve sonra onu Arnavutköy'deki evine bıraktırdım. Efendi bir duruşu vardı, az konuşurdu ve güldüğünü anımsamıyorum; sanki yüzünde özel bir maskeyle dolayış dehasını saklardı.

Latif derken YKY'nin çizeri oldu. Nice kitabını yayımladık, onun eserlerinden bir sergi açtık. Epey ses getirmişti. Kahramanlarından en çok "Mithat ile Mırsat"ı benimsediğimi söylemeliyim. O bana, unutamayacağım sürprizler yaptı; çizgilerinden tek kopyalık üç antoloji kotardı, onları ciltletip özel ithaf notlarıyla armağan etti. Bir de Fenerbahçeli Mithat'ın, Picasso yaklaşımıyla yapılmış portresini vermişti. Tümü koleksiyonumun nadide parçalarındandır.

***

Yapı Kredi el değiştirirken profesyonel iş yaşamıma son verdim. 54 yaşındaydım, artık yalnızca okuyup yazacaktım. Latif, Hürriyet'e girdi, vurucu günlük karikatürleri yıllardan beri ilk sayfadan yayımlanıyor... Latif'le ezkaza bir etkinlikte karşılaşırsak iki eski askerlik arkadaşı gibi kucaklaşıyoruz.

Latif Demirci ile Thomas Bernhard kitaplarım raflarda yan yana beklerler. Ara sıra onun 2000 öncesi yapıtlarına odaklanmışsam Gesualdo Bufalino'nun fısıltısını yeniden duyar gibi olurum: "Ah ne hüznünlü günlerdi onlar, yaşamımın en mutlu günleri." ❀

Tanık olduğumuz her vaka, bas bas bağılıyor ki ülke, adalet adına asla bir arpa boyu bile yol almadı, aksine zulüm arttı.

ADALET

“Kolordu komutanı mahkemelerde dolaşırken, kıdemli askeri hâkim ve askeri savcı, komutanın bir adım gerisinde yürüdü. Askeri yargıç ve savcıların komutanın emri altında olduklarını bu seremoniler sırasında da çok net gözlemlemek mümkün olurdu. Bir keresinde öğleden sonra duruşmanın başlamasını beklerken içeri alınmadık. Komutan gelmiş, aşağıdan yukarı doğru çıkacakmış o nedenle duruşmayı başlatmıyorlarmış. Bir boşluk oldu, ben mahkemenin kapısını açtım. Gördüğüm manzara şuydu: Komutanın geleceğini haber alan mahkeme heyeti kürsüde ayakta bekliyordu. Bu bir tesadüf bekleme değildi. Komutanın her an gelebileceği düşüncesiyle ayakta bekliyorlardı. Zaten askeri savcı ve hâkimlerin içinde bulundukları şartlar altında bağımsız karar vermeleri düşünülemezdi. Her tür terfi ve ceza, komutanın iki dudağının arasındaydı.”

‘Apoletli Adalet’ için yaptığım söyleşinin üzerinden henüz bir yıl bile geçmeden rahmete kavuşan avukat Mehmet Şerifoğlu’nun bu sözleri, 12 Eylül mahkemelerine dair çok sağlam bir ipucu vermişti. Fakat sadece bu ve bunun gibi örneklerin çokluğu da değildi konu; zorbalığın onay görmesiydi asıl mesele...

On binlerce genci uzun yıllar demir parmaklıkların ardına hapseden, kapalı kapılar arkasında akıl almaz işkencelere maruz bırakan, 50 insanı idam sehpalarında asan, pek çoğunun ise yargılamadan, sorgulamadan canını alan 12 Eylül Cuntası’nın başı Kenan Evren’e İstanbul Hukuk Fakültesi’nce ‘fahri hukuk doktorası’ verilmesi; tüm bu kötülüklerin üzerine tüy dikmişti. Sanki bu acılar hiç çekilmemiş, sanki kutsal Themis akan kandan göremez, yükselen çığlıkları duymaz, sanki hak ve hukuk adına tek kelime dahi edemez hale gelmemiş ve hepsinin müsebbibi bu çirkin diktatör değilmiş gibi...

MAZRUF AYNİ

Herkes 12 Eylül cuntasının gideceği, hukuka bağlı demokratik bir sistemin yeniden inşa edileceği günleri özlerken, işini sağlama alan diktatör, alttan alta Devlet Güvenlik Mahkemeleri’ni (DGM) anayasal bir kurum haline getirmişti. Öyle ki, Sıkıyönetim Askeri Mahkemeleri’nin miadı dolar dolmaz, devreye DGM’ler girecekti. Oysa DGM’lerin kuruluşunu düzenleyen yasa, Anayasa Mahkemesi’nce 6 Mayıs 1975’te iptal edilmişti. Üstelik ‘Frankenstein’i yeniden diriltmek için yırtınan Süleyman Demirel hükümetinin bütün çabası, başta DİSK olmak üzere demokratik muhalefetin kararlı direnişiyle akamete uğratılınca da, DGM’ler tarihin çöplüğüne gönderilmişti.

İşte tüm bunlar yaşanmamışçasına oldubittiyle yeniden kurulan DGM’nin ne işe yarayacağı daha ilk verdiği kararlarla birlikte anlaşıldı. DGM’ler uyuşturucu davalarına karşı hukukun üstünlüğünü öne sürüp arka kapıdan ölüm tacirlerini salarken, devletin güvenliğini tehdit ettiği iddia edilen her sanığı ağır cezalara çarptırıyordu. Yani adalet cephesinde yeni bir şey yoktu: Sadece zarf farklıydı mazruf ise aynı...

SİVİLLEŞME Mİ DEDİNİZ?

Sonra hayatımıza “Avrupa Birliği müktesebatına uyum” diye bir kavram girdi. DGM’lerde asker üyeleri vardı ve bu durum Avrupa’nın normlarına

uygun değildi. Önce DGM’nin asker üyeleri, kürsüdeki yerlerini sivillere devretti. Verilen kararlar yine ceberuttu ama olsun. AB’ye uyum içindi her şey ve ardından DGM’lerin kapatılması gündeme geldi. Tam o günlerde DGM emeklisi hâkimlerden Sedat Karagülle, BirGün gazetesine şunları söyleyecekti:

“DGM’lerin aksayan, çarpık pek çok yönleri vardı. Örneğin, gözaltı süresi çok fazlaydı. Sanıkların savunma hakları kısıtlanıyordu. Oysa yargının yüzde sekseni savunmadır. Sistemden kaynaklanan en büyük sıkıntı, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu’nun, Adalet Bakanı’nın emrindeymiş gibi çalışması. İkinci mahsur da bakanın, müsteşarın, teftiş kurulunun, bunların elinde olması. DGM’leri siyasi menfaatler için kullanıyordu herkes. Soruşturma açmak o kadar kolay ki. Bakan ‘Soruşturma aç’ deyince iş bitiyor. DGM’lerde baskının âlâsı vardı.”

**Sistem,
vampirin kan
emmeden hayatta
kalamayacağını
iyi biliyor. Tıpkı
gün gelip, o kanın
içinde boğulacağını
bildiği gibi...**

DÜŞMAN HUKUKU

DGM’lerin görev alanına giren dosyalar hızlıca yeni kurulan Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri’ne devredildi. Temel amacı, AKP – Gülen koalisyonunca planlanan büyük tasfiyeye hukuki kılıf geçirmek olan bu mahkemeler, her fırsatta yargıyı, düşmanlarını doğrayan bir kılıca dönüştürmekten çekinmedi.

Hayatını karartmak istedikleri her kimse onun üzerine, polis, savcı, hâkim ve ellerindeki medya gücüyle organize bir saldırı başlatıyorlardı. Emniyet içindeki çeteler sahte deliller üretiyor, gizli tanık adı verilen iftiracılar baş tacı yapılıyor, yazılan senaryolar yargıdan önce medyaya servis edilerek toplumsal linç için bütün koşullar hazırlanıyordu.

Tam DGM’lerden kurtulduk derken, kurulan bu yeni mahkemeler öncelikle rahmet okutmuştu. Sanki Yaşar Kemal’in İnce Memed’indeki pek bilinen o bölümü yeniden okur gibiydik: Kötüler kötüsü Abdi Ağa ölmüş ama bu kez onun yerini çok daha gaddar olan Hamza Ağa almıştı.

KÖTÜLERİN KAVGASI

“Bu günler kolay geçmez” denilirken, Gülen ile AKP arasındaki o meşum ittifak bozulmuştu. Bu kez Gülençiler için devlet kademelerinden tasfiye vakti gelmişti. Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemeleri bir çırpıda kapatılarak, kilit kararları almak üzere tek hâkimin görev yaptığı çok daha özel bir mahkeme kuruldu. Bu mahkemelere Sulh Ceza Mahkemesi ismini verenler, muhtemelen yapacakları tüm hukuksuzlukları da peşinen planlamışlardı. Zira bu mahkemelerin karşısına çıkan, kendisini sulhun değil, öncesinde hiç bilmediği bambaşka bir savaşın ortasında buluyordu. O ki, bırakın adil yargılanma hakkını; bırakın “Yasasız suç olmaz” gibi hukuk prensiplerini; bırakın masumiyet karinesini; aylarca hatta yıllarca yargıç yüzü dahi görmeden, kendisini kör bir kuyunun dibinde buluyordu.

PİDECİ, PARKECİ

Fakat yine de çark bir şekilde dönecek ‘adalet işliyor’ görüntüsü muhafaza edilecek, yani o kör, karanlık kuyulara hapsedilenlerden bazıları hakkında iddianame bile düzenlendiği olacaktı. Evet, ama yeni Türkiye’nin ‘çoğunluk’ gücüne dayalı yeni hukuk düzeninin iddianameleri, yeryüzünün değme diktatörlerini kışkırtacak bir hayal gücüne sahipti.

Mesela Cumhuriyet Gazetesi Davası’nda, tüm diğer saçma ithamların yanı sıra, pidediden pide almanın, parkeciye parke yaptırmanın, oto tamircisine aracını tamir ettirmenin ya da seyahat acentesinden tatil rezervasyonu yaptırmanın ‘terör örgütüyle iltisak’ olarak değerlendirilmesini hukuk diye yutturabiliyorlardı ki bu, şeytanın aklına gelmezdi.

ASIL ADALETSİZLİK

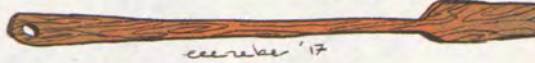
Yani biz, belki Mehmet Şerifoğlu gibi mahkeme kapısını açıp komutanları ayakta bekleyen yargıçlara suçüstü yapamıyoruz. “Bakan ‘Soruşturma aç’ deyince iş bitiyor. DGM’lerde baskının âlâsı vardı” diye açık açık konuşabilen yargıç da kalmadı. Hatta üniversitelerin, cahile, zorbaya ‘fahri doktora’ dağıtmaya devam etmesi de pek haber değeri taşıyor artık. Buna rağmen tanık olduğumuz her vaka, bas bas bağılıyor ki ülke, adalet adına asla bir arpa boyu bile yol almadı, aksine zulüm arttı.

O yüzden, hayatımızın hangi döneminin daha adaletsiz olduğunu düşünmekten vazgeçmeliyiz artık. Çünkü asıl sorunumuz, toplumdaki eşitsizliği her geçen gün daha da derinleştiren gayri adil sistemin yaşatılmasındaki ısrarda. O sistem ki, vampirin kan emmeden hayatta kalamayacağını iyi biliyor. Tıpkı gün gelip, o kanın içinde boğulacağını bildiği gibi...

Nicedir bir hiçten öbürüne akmakla geçiyor günlerin. Şiirsiz, şarkısız, kimseyi indirip çıkarmaya takati kalmamış basamaklar gibi, alabildiğine sessiz, gıcirtısız.

KAYIP ARANIYOR

olduğu kadar, ölüp ölüp dirildiklerinle de doyurdun.
-ki yaşamış sayılmaz zaten, ölümle demlenmeyen-

Bir şiiri vardı kendine yaptığın yolculukların.
Kalbini pencere pervazlarında uçuşan tüller gibi havalandıran incecik bir sesi.

Şebboyar, portakal çiçekleri, çoban yıldızları yemişlerden akan bal, gözlerden damlayan çiy, kâğıt evler ve süt dökmüş kediler, hepsi dahildi yolculuğun dizelerine. Öyle bakma, bunlar eskiden anlayabildiğin şeylerdi, artık değil elbette.

Şimdi adına hayat dediğin o sefalet borsası, alabildiğine katı, küt ve yekpare.

İçine yaptığın yolculuklar yetim.

Dışında küflü bir koşuşturma.

-söylesene, duvardaki çatlaklardan sızan ne?-

Sırf acısız olsun diye, hayat sası. Hayat tuzsuz ve tatsız, şiirsiz ve şarkısız. Kendini koruduğunu sananların kendine değmeyişine benzeyen acıklı bir dilemma hayat.

Kendini koruduğunu sananların başkalarına değmeyişi gibi bencil ve korkak.

- sadece aptallar korkmaz derlerdi ve sen, hatırlar mısın, aptallıktan çok, bir korkağa dönüşmekten korkardın. bak, şimdi amma da akıllısın-

Oysa eskiden, kendi içine salındığın o

yolculuklar, acıttıklarında bile, belki en çok o zaman hatta, iyi gelirdi sana. Dünyayla imtihandan geçmiş, kendine şerbetlenmiş ve haliyle güçlenmiş olarak çıkardın daima kıyıya. Üstüne yapışacaklara aldırmadan, çırılçıplak ruhunu sıcak kumlara yatırır, güneşte kurulanırdın. Kurulanmak için ıslanmak gerektiğini bildiğin, aklınla değilse de kalbinle bunu hatırlamayı becerebildiğin görkemli zamanlardı. İçinde bir şeyleri öldürmeye ve başka bir şeyleri diriltmeye çekinmediğin ihtişamlı günler. Sonra, hiç bırakmaz sandığın dostlar gibi çekip gittiler.

Sen de bir sırrın kademinde kayboldun işte

o zaman. Şimdi sorsam neredesin, cevabın yok, bilemezsin.

-neredeyim diye seslen istersen kendine, bak gör uzaklardan gelecek sesin. sen artık kendine ait bir rüyada değilsin.-

Nerdesin, nerdesin?

Nicedir bir hiçten öbürüne akmakla geçiyor günlerin. Şiirsiz, şarkısız, kimseyi indirip çıkarmaya takati kalmamış basamaklar gibi, alabildiğine sessiz, gıcirtısız. Ve sen bunu bir tür başarı sanıyorsun.

Sen bunu her şeyin olması gerektiği gibi olması belki de.

Sen bunu yağmur saçağı, sen bunu sigorta, sen bunu güvence.

Sen bunu galiba hayat sanıyorsun.

Sahi, sen bunu hayat mı sanıyorsun? *

Not: Ben bu yazıyı yazarken Nuriye ve Semih açlıklarının 160. gününde.

Ben bu yazıyı yazarken eriyerek ölenlerin, bakarak susanların, susarak öldürenlerin tanıyırım. Ben bu yazıyı yazarken intihar süsü verilmiş bütün cinayetlerin müsebbibi sayılırım. Ben bu yazıyı yazarken birbirine tutunmaya çalışan sözcükleri art arda sıralamaktan başka işe yaramayışımın sanığıyım. Ben bu yazıyı yazarken haber vermek isterim hepinize; Nuriye ve Semih ölüyor.

Bir şiiri vardı kendine yaptığın yolculukların.

Ve sonra sen serin sularını terk ettin. Gönül kayığını, kendinden uzak yerlere demirledin. Çağıracağım fakat adını unuttum. Adını unuttun sen de ya çağırmazlarsa diye diye.

Yine de dinle, hatırlamak için kim olduğunu, bir isme kahraman yazılmadan önce.

Hatırla,

sevdiğin şarkılar ve incindiğin şiirler, acil yardım çantası gibi başucunda dururdu. Tatlı şuruplar ve acı terkipler, beyaz haplar ve rengarenk kapsüller ama ille de şifai mürekkepler...

Gecenin yarısı, sabahın körü, kuşluk vakti demez, günün herhangi bir saatinde, herhangi bir yere yetişmekte acelesi olmayan dünyayı durdurur, ilacına uzanıp dinle-n-meye koyulurdun.

Kendin dediğin şeyle alem arasında sırça bir patika vardı ve kırmadan kırılmadan yürümenin yollarında zarifçe yorulurdun.

İyileşmek dediğin şeyin hastalanmaktan, bulmak dediğinin kaybolmaktan geçtiğini bildiğin; aklınla unutsan da kalbinle hatırlamayı becerebildiğin zamanlardı. Hastalanıp iyileşmeye, kaybolup ortaya çıkmaya takatin vardı. Mutlu olmak için mutsuzlukla, şifa bulmak için hastalıkla tanışmaya cesaretin. Başına geleceklerden korkmadan, kıvamını bulmuş zerdalinin dalından düşmeye hükmedişi gibi gizli bir bilgelikle zerk ederdin damarlarına hakikati. Onun ruhuna nüfuz etmesiyle birlikte, kalbinden karayel yükselir, ömürden yana lodos eserdi. Açık denizlerde ahenkle salınan bir sala bindirirdi hakikate katık ettiğin hayaller seni. Sallanır dururdu sal, dalgaların arasında. Hep düşecek gibi olurdun ama asla diken üstünde değildin mesela.

Düşmekten korkmadığın zamanlardı ve icabında atlamaya da hazır olduğun. Hiç düşmezdin suya, fakat her defasında kendi içinde bir güzel boğulurdun. Yıllarca ruhunu yaşadıklarınla

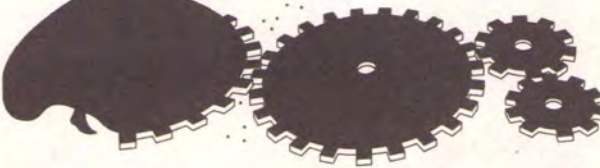

LEKE OYUNLARI

Cemil Cahit Yavuz

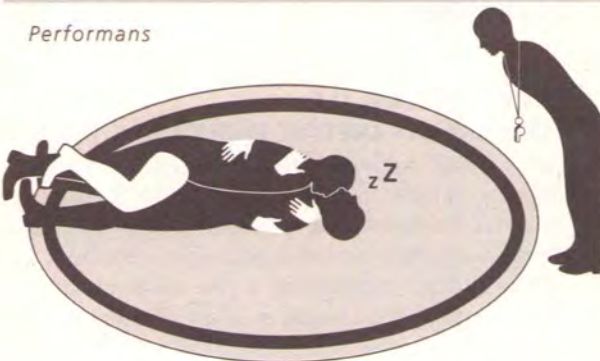
Enerji

"Teker üstü"

Performans

Genetik oyunlar!

Dayanışma

Ek iş!

Ömrünün sonuna kadar şiir, dil, kültür ve sanat meseleleriyle uğraşan CAHİT KÜLEBİ'nin şiiri adeta bir devlet görevine bürünmüş gibidir. Yorulmuş bir ıra sezilir artık.

'SEN TÜRKİYE GİBİ AYDINLIK VE GÜZELSİN'

1940 ile 1960 Türkiye'sini en iyi yansıtan şairlerden birisidir Cahit Külebi. Bu yansıma, şiirinin içeriği, sosyal dokusundan öte, ruhundan gelir. 1939'da yazdığı 'İstanbul' şiiri, ilk iki mısrasıyla hâlâ dillerdedir; 'Kamyonlar kavun taşır ve ben / Boyuna onu düşünürdüm.' Düşlenen elbette sevgilidir ama şiirin ufku, öznenin atılımı, şehre, İstanbul'a doğrudur. Kentleşecektir Türkiye. Sonradan patlayacak göçün gerilimi vardır dipte. Halk ozanlarına benzeyen naif ırasıyla da berrak bir Türkçe getirir. Entelektüel endişeden beri 1960 öncesi şiirleriyle de hiçbir sosyal-siyasal elbise yüklenmeden kendisine özgüdür o. Fazıl Hüsni Dağlarca ve Atilla İlhan arasında salınım işaretleri taşıyan, duyus ve mısra kurma tuzakından da kurtulmuş olur böylece.

İstanbul, Hikaye, Sivas Yollarında, Yurdum, Tokat'a Doğru şiirlerinden birisine yer vermeyen bütün antolojiler eksik sayılır. Çünkü hem şiirsel değerleri hem de şairi temsil etme kapasitesi bakımından vazgeçilmezdirler. Anadolu, lirik içlenişlerle, dilsel bir saflığa bürünmekle kalmaz, şiir bilgisi ve görgüsü edinmek isteyenlere de örnek olurlar. Ömrünün sonuna kadar şiir, dil, kültür ve sanat meseleleriyle uğraştı Cahit Külebi. Buna rağmen şiir verimi hacim olarak fazla değil. 1960 sonrası Türkiye'de yaşanan büyük, siyasal, kültürel, sanatsal ve sosyo-ekonomik dönüşümler, geçmiş kadar şiirsel yükseklığe erişemez yazdıklarında. Şiiri adeta bir devlet görevine bürünmüş gibidir. Yorulmuş bir ıra sezilir artık.

Henüz ilkokul üçüncü sınıfta tanıştım ben Cahit Külebi'nin şiiriyle. 'Şimdi bir rüzgar geçti buradan / Koştum ama yetişemedim.' Bir çocuğun aklını başından alacak derecede saftır bu duyuruş. Rüzgar, o hiç ele geçirilemeyen, yüzde, elde, saçlarda hissedilen

rüzgar, arkasından koşulsa bile yetişilemez. 1944'te yazılan bu şiir bugün de zevkle okunabilir. Doğada varlığını duygularıyla hisseden birey, 'tuz kokusu, katran kokusu, ter kokusu' taşıyan rüzgarı düşünürken, yüreğinin allak bullak olduğunu da farkına varır. Akli henüz bir miğfer gibi kuşanmamış bu şiir, toprağın yağmurla gelecek kokusuna teşnedir. Bir de şu var, kamyon kelimesi, Sabahattin Ali'nin öykülerinde ne kadar sahil durursa, Külebi'nin şiirinde o kadar sahil durur. Tuhaftır, kağıdı da öyle.

Bir bitmez iç ideale hep bağlı yaşar Külebi. 'Sen Türkiye gibi aydınlık ve güzelsin!' mısraı 'Hikaye' şiirinin patetik yapısıyla aslında hiç uyumaz. Sonradan eklenmiş gibidir. Ancak, Cumhuriyet'in bu yeni kuşağa aşladığı ufuk bu mısrayla açığa çıkar. Arayış, yoksulluğun içinde temiz bir ideale dönüşür. Kadınları merak eder bu şiir. Düşler. 'Paris deyince aklıma / Kalın (zihnim bu kelimeyi hep boğuk diye hatırlar) sesli

bir kadın gelir / Şarkı söyler uykusuzluğa / Göğsü bir iner bir yükselir.

Cahit Külebi ile hiç görüşemedim. Bunu isterdim. 'Şimdi bir rüzgar geçti buradan / Koştum ama yetişemedim / Sorsaydım söylerdi herhalde / Soramadım'. Neden, 'öpüp başıma koyduğum / ekmek gibisin' sen. *

'Şimdi bir rüzgar geçti buradan / Koştum ama yetişemedim.'

Yakın tarihi içinde defalarca çözülmelere uğramış, bağlandığı her değerın kısa süre içinde fos çıkmasına alışmış, en tepeden en tabana kadar kandırılmış bir toplumun isteyeceği son şey herhalde hesap vermektir.

PETER SELLERS VE RECEP İVEDİK YA DA OĞUZ ATAY VE ONUR ÜNLÜ

OĞUZ ATAY SİNEMADA

"Bugün Blake Edwards'ın -başoyuncu Peter Sellers- 'The Party' adlı filmi gördüm." Oğuz Atay, 26 Nisan 1970'te, filmi Londra'da, çok sevdiği Sevin'le birlikte izlemiştir. "İyi niyetli ve korkunç sakar bir adamın hikâyesi. İlk defa, bir komedinin, beni bu kadar yorduğunu, bana acı geldiğini gördüm. Böyle bir insan ne yapabilir?"

***

Blake Edwards ve Peter Sellers ikilisini çoğumuz meşhur Pembe Panter filmlerinden tanıyoruz. Peter Sellers, Pembe Panter'lerde "Müfettiş Clouseau" olarak, tam Oğuz Atay'ın tanımladığı gibi "İyi niyetli ve korkunç sakar" bir karakteri canlandırır. Blake Edwards'ın ince işçiliği ve Peter Sellers'in beklenmedik jestleri seyirciyi kahkahaya boğan enerjik, neşeli ve unutulmaz bir komedi doğurmuştur.

KOMEDİDEN HÜZNE

'The Party' için bu komedi türünün zirvesi demek sanırım yanlış olmaz. Bu sefer Peter Sellers kodaman stüdyo sahiplerinin, ünlü yapımcıların ve aktörlerin bulunduğu bir Hollywood partisine yanlışlıkla davet edilen Hint kökenli önemsiz bir aktörü - figüranı? - Bakshi'yi canlandırır. Partide tam anlamıyla "yalnız adam"dır. Yavruağzı takımı, kırmızı çorapları, az sonra bir tekini havuza düşüreceği tuhaf ayakkabıları... Sakarlıklarının sonuçlarını örtbas etmeye çalışırken bir yandan da diğer davetlilerle yakınlaşmaya çalışır; Clint Eastwood bozması kibirli bir aktör dışında kimseden yüz bulamaz, o da aslında bu önemsiz adamın kendine hayran oluşundan hoşlanmıştır. Filmin bir noktasında, mahsur kaldığı tuvaletten kaçmaya çalışırken avluya bakan pergolanın üstünden kayıp havuza düşer. Boğulmak üzere olan Bakshi'nin yardımına az önce yapımcısı tarafından taciz edilen bir kızcağız dışında kimse koşmaz.

***

"Sonunda tabii, kız çıkıyor ve onun kalbini alıyor" yazar Oğuz Atay günlüğüne, aynı sayfada, sanki Sevin'le biten ilişkisini açıklar gibi devam eder: "O tatlı bakışın sahibi, sonra, içine düştüğü ümitsiz

pişmanlıktan kurtaramaz onu. Bu ağırlığı da kimse çekemez. Sevin bile... Şimdi yalnızlığımı ve çaresizliğimi daha iyi görüyorum."

RECEP İVEDİK'İN YALNIZLIĞI

Geçtiğimiz günlerde, şair ve yönetmen Onur Ünlü'nün "Recep İvedik" üstüne ettiği sözlerle sosyal medyada gündem oluşu karşısında Oğuz Atay'ın günlüğüne bu yazdıklarını anımsamamak elde değil. Onur Ünlü, siğ entelektüelliğimizi yüzümüze vurma pahasına bizi "Recep İvedik" üstüne düşünmeye çağırıyor ve şöyle diyor: "Recep İvedik, acayip yalnız bir karakterdir. O yalnızlık, Recep İvedik'i tuhaf bir yaratığa dönüştürmüştür. Çıkış noktasındaki yalnızlık öldürücü bir yalnızlıktır. Mesela Kemal Sunal yalnız değildi, Kemal Sunal bir toplumu temsil ederdi, Recep İvedik yalnızdır. Recep İvedik daha derinlikli bir karakterdir; çünkü ne yapıyorsa yalnızlıktan yapıyor."

Şimdi yalnızlığımı ve çaresizliğimi daha iyi görüyorum.

"HİÇBİR ŞEYİM BEN"

Sellers, hiçbir zaman Pembe Panter ya da 'The Party' gibi filmlerin aktörü olmaktan -parası dışında elbette- memnun olmadı. Yaşamı hayal kırıklıklarıyla dolu bir başarı öyküsüdür. 'Dr. Strangelove' ya da 'Lolita' gibi

Kubrick yapımlarındaki olağanüstü

oyuncululuğuna karşın

komedileriyle akılda kalmıştır. Sophia Loren'e âşık olmuş, ama Loren tarafından arkadaş olarak görülmüştür. Bir söyleşisinde şöyle der: "Bildığım kadarıyla,

hiçbir şeyim ben. Kendime ait bir kişiliğim yok.

Başkalarının karşısına çıkaracak bir karakterim hiç olmadı. Kendim için, tam bir yabancıyım."

***

Sellers, bu hiçliğinin ve yabancılığının izini sürmeyi bırakmadı. Yaşamının sonuna doğru, Jerzy Kosinski'nin 'Orada Olmak' adlı kitabından tam da kendini anlatan bir film çıkardı.

Hiçbir zaman Pembe Panter kadar hatırlanmayacak ama olağanüstü bir film...

PETER SELLERS

the PARTY

(LA PARTY)

RECEP İVEDİK İLE TOPLUMUN ORTAK DERDİ

Recep İvedik'in, Onur Ünlü tarafından ifade edilen yalnızlığı da belki bir kişilik yokluğunun perdeye yansımalarıdır. Ancak, Recep İvedik'i cazip kılan, bana kalırsa, toplumun bir kişilik yokluğunu istemesi, daha doğrusu toplumun bir kişilik sahibi olmaktan kaçınmasıdır. Recep İvedik'in seyircisi kendisini "Karaambar Kamyoncular Derneği" üyesi olarak görmek istemez; ama Recep İvedik'in yıkıp geçtiği "Beyaz Türk" hayatını sürse bile sahiplenici değildir.

"KOMPLEKSLİYİM, AGRESİYİM"

En önemli nokta da şu: Peter Sellers'in oynadığı Müfettiş Clouseau karakteri kendisinin farkında değildir. Zeki bir dedektif olduğuna güveni tamdır. Donkişotvari bir hayalgücüne sahiptir. Oysa Recep İvedik karakterini iki kelimeyle açıklar:

"Kompleksliyim, agresiyim." Recep İvedik ne mal olduğunu çok iyi bilen bir karakterdir. Aslında seyircisi de bunu sever: Aşğılık duygusunun verdiği yüce keyfi.

***

Kısa yakın tarihi içinde defalarca çözülmelere uğramış, bağlandığı her değerın kısa süre içinde fos çıkmasına alışmış, en tepeden en tabana kadar kandırılmış bir toplumun isteyeceği son şey herhalde hesap vermektir. Bir kişiliğe tutunmak böyle bir toplumda riskten başka ne olabilir? Sadece suçlanmak için yeni nedenler getirir bir kişilik. O halde, Recep İvedik'in asgari özelliklerinden daha güvenli nerede buluşabiliriz? *

Çocukluk Arkadaşı

AŞKIM ÖNCE SEN KAPAT

As Tierra del Fuego yerlilerinin kullandığı Yaghan diline ait olan **Mamihlapinatapai** kelimesi, iki insanın da yapmayı istedikleri şey için ilk hamleyi karşı taraftan bekledikleri andaki bakışı anlatıyor. Yani, görüntülü konuşan iki sevgili birbirlerine bakarak şöyle düşünüyor; "Aşkım, önce sen kapat!"

As Messi'yi izleyen İspanyollar birkaç yıl önce çıldırarak, anlamı "kusursuz futbol oynamak" olan **inmessionante** kelimesini eklediler dillerine. Messi, Messi, Messi, bu adam neyin nesi?

As **Zhaghzhagh**, soğuktan ya da sinirden dişlerin gıcırdaması anlamına gelen Farsça bir kelime. Zangır zangır yani!

As Yunanlar, normalde kalabalık olan ancak şu anda boş, sessiz ve ürkütücü görünen yerleri tanımlamak için **Kenopsia** kelimesini kullanıyorlarmış. Mesela İstiklal Caddesi.

As İranlılar, karşılaştıkları insanlara karşı aşırı kibar olma durumunu **Taarof** kelimesiyle anlatırlar. İran'da taarof olmayan bertaraf olur!

As Almanlar, yumruk atmalık bir surat gördükleri zaman **Backpfeifengesicht** diyorlarmış. Mazlum, Mazlum'u getirin bana!

As Gallilerin ana dili Galcede, geçmişte varolan ancak artık dönemeyeceğiniz bir yere duyulan özlemi anlatmak için **Hiraeth** kelimesi kullanılıyorymuş. Nerede o eski Türkiye! 🌟

MÜŞFİK, MÜTEVAZİ VE
MUTEBER BİR ÜSTAT:

AHMET CEMAL

Hamuruna sevginin mayası karıştırılmadığında asla sanat olamayacak sanatımız, nicedir sevgisiz ellere mi düştü? Sevginin sözcülüğünü yapamaz mı oldu? Sevginin salt sözcük değil, fakat ancak eylem olduğunda gerçek anlamına kavuşabileceğini ne zaman unuttuk?
[AHMET CEMAL, BİZ SEVMİYİ NE ZAMAN UNUTTUK]

21 yaşındaydım. Şehir Tiyatroları bünyesindeki Tiyatro Araştırma Laboratuvarı'na (TAL) girmiştim. Burada Beklan Algan'dan Erol Keskin'e algımın duvarlarını yıkan birçok hocam oldu. Onlardan biri de dil ustası çevirmen ve edebiyatçı Ahmet Cemal'di. Bir türlü kafama girmeyen birçok teoriyi sayesinde öğrendim. 'Yazma uğraşı'nın ıstırabına da onun teşvikiyle talip oldum.

"LAMBİK PENTAMETRE" NEDİR?

Laboratuvardaki topluluk farklı disiplinlerden gelmiş, tiyatro heveslisi gençlerden oluşuyordu. Üç ay boyunca "Hamlet" üzerine teorik çalışmalarda bulunmuş, sonra da provalara başlamıştık. Ahmet Cemal metin hakkındaki teorilerden bahsediyor, çevirideki farklılıkların bazen "lambik pentametre"yi yakalayamadığından dem vuruyordu. Shakespeare metinlerinde çok önemli bu ölçü birimi, ritmi tamamen etkileyen bir özellik.

SORU SORAN ÖĞRENCİYİ SEVERDİ

O güne dek kitapların ilk sayfalarında yer alan çevirmen isimlerine pek dikkat etmemiştim. Ahmet Cemal hoca sayesinde çevirmenin önemini anladık. Metindeki tek bir kelimenin yerinin değişmesinin bambaşka bir ifade doğuracağını öğrendik. Sahne sanatları hakkında da etraflı bilgiye sahipti. Tatlı dili sayesinde, en zor konuları kavramamızı sağlardı. Bugün aramızda olmayan Onur Bayraktar ve Fümet Anıt gibi arkadaşlarımız hocayla atışmayı severdi. Oysa yaratıcı sorular soran öğrencilerini her

zaman hüsnü kabulle karşılardı.

ONU ANDIĞIM GÜNLERDE...

Oyuncunun öncelikle metin yazarı yahut çevirmenle sağlam bir bağ kurması gerektiğin bize öğreten de oydu. Temiz yazılmış, imajları okuyanın zihnine hakkıyla yansıtan bir oyun tekstinden harikalar yaratamayacak oyuncu yoktur. Ve tiyatrodan da her şey metindir. Kubaracı50 yeni

sezon III. Richard oyununun provaları esnasında Ahmet Cemal'in vefat haberini aldım. Onu sık sık hatırlayıp minnetle andığım günlerde... "Bir oyuna çalışırken bu dediklerimi anımsamanız bana en büyük hediyedir," derdi.

"TENHA DÜNYAMDA"

Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan son yazılarından birinde, "Aydınlanmanın izlerini çok küçük yaşlarda sığınmaya başladığım kitapların dünyasında aradım. Bunun sonucunda bir zamanlar bu ülkenin topraklarında filizlenmiş bir Aydınlanma'nın giderek yerini karanlıklara bırakmasına tanıklık ettim. Kitleleri etkisi altına alan karanlığa direnme yolunu da hep kendi تنها dünyamda ve kalemimle aradım. Şimdi geriye baktığımda yeterince direnebildim mi, bilemiyorum" yazmıştı.

Ahmet Cemal'in yazdığı kitaplar ile Kafka'dan Zweig'a, Brecht'ten Rilke'ye dilimize kazandırdığı eserlerin ışığında yürüdük.

Benzerine az rastlanan, çalışkan, mütevazı ve müşfik bir entelektüel, ömür boyu unutulmayacak bir hocaydı. Nurlar içinde yatsın. ✿

Ahmet Cemal'in yazdığı kitaplar ile Kafka'dan Zweig'a, Brecht'ten Rilke'ye dilimize kazandırdığı eserlerin ışığında yürüdük.

Kurşun geçirmez, korunaklı, kontrollü kalpler incinmez, evet, ama ne yazık ki hakiki anlamda hissedemezler de...

YAŞASIN YARA KARDEŞLİĞİ!

AN'I YAŞARKEN KENDİNİ UNUTMA

"N'apiyorsun böyle?"
"An'ı yaşıyorum!"

Evet, hep beraber andayız, an'ı yaşıyoruz, pırıl pırılız... Bencil hazların içinde keyif sürerek an'ları parçalayıp özgürlük kisvesine bürünmenin yolunu da bulduk! Yeni imajımız bu: An'ı yaşayan özgür birey.

YÜZEYSEL ÖZGÜRLÜK DERİN KÖLELİK

Dünya öyle değişiyor, her şey öyle uçuşuyor ki, tutunacak bir anlam da bulamıyoruz. Öyle hızlı ki her şey... Bir var, bir yokuz. Gevşek, yüzeysel, hafif, kırılgan ve dağılgan. Parça parça, bir oraya bir buraya savruluyoruz. Artık bütün varlığımızla ne bir mekanda, ne bir kalpte, ne bir şarkıda, ne bir candayız. Aynı anda birçok yerdeyiz. Bu yüzden de aslında hiçbir yerdeyiz. Buna "özgürlük" diyoruz, "yüzeysellik" dememek için. "Aman canımız yanmasın, acı çekmeyelim" diye paylaşmadan, derinleşmeden, fazla yükselmeden yuvarlanıp gidiyoruz. Vurgun yeme korkusuyla, sıg ve bulanık sularda kulaç atıyoruz. Zayıf yanlarımız görünmesin diye, kalbimizi kapalı tutuyoruz. Kaybolunca da kendimizi bulmak için bir yığın para döküp yaşam koçumuza soruyoruz: "Ben neredeyim?" (Kendimizi, kendimize sormayı bir türlü akıl etmiyoruz.) Koç da diyor ki "Mühim olan an'ı yaşamak. An'ı yaşayın..."

Aynı anda birçok yerdeyiz. Bu yüzden de aslında hiçbir yerdeyiz. Buna "özgürlük" diyoruz, "yüzeysellik" dememek için. "Aman canımız yanmasın, acı çekmeyelim" diye paylaşmadan, derinleşmeden, fazla yükselmeden yuvarlanıp gidiyoruz. Vurgun yeme korkusuyla, sıg ve bulanık sularda kulaç atıyoruz. Zayıf yanlarımız görünmesin diye, kalbimizi kapalı tutuyoruz. Kaybolunca da kendimizi bulmak için bir yığın para döküp yaşam koçumuza soruyoruz: "Ben neredeyim?" (Kendimizi, kendimize sormayı bir türlü akıl etmiyoruz.) Koç da diyor ki "Mühim olan an'ı yaşamak. An'ı yaşayın..."

AKIŞA BIRAKMANIN İKİ ÇEŞİDİ

Kafaya hiçbir şey takmamaya dayalı bir kolaycılık mı an'ı yaşamak? Yoksa tecrübenin bilincine varmak, onu hissetmek ve demlenmek mi? Kadim bir kendini bilme, dinleme ve hissetme hali mi?

Akışta bırakmak var bir de. Biz onu da reklam sloganına dönüştürdük. "Akışına bırak gitsin, sen hiçbir şey yapma, bekle, sana gelsin" diye yorumlamak işimize geldi. Oysa akışın kendisi bir eyleme halidir zaten. Akışa bırakmak için önce akmak, akmak için de emek ve gayret gerektiğini bilmezden geldik. Akış, aslında, hayatı önemsemekle ve başkalarıyla empati kurabilmekle ilgili. Güvenmekle, bütünleşme ve sorumluluk almakla... Bırakır, terk eder, boş verirken her şey düşer ve parçalanır. Önemli olan akıştır, bırakmak değil.

SEVME SANATI VE SAVUNMA SANATI

Peki, derdimiz ne bizim? Belki de öyle çok korkuyoruz ki incinmekten, bu haz ve kolaycılık (konfor) çağında, anlamadan sevip anlaşılmadan (incitilmeden) sevmek istiyoruz. Oysa sevgi bir savunma stratejisi değildir. Sevgi ancak özgürken gerçek. Sevenler arişınca sevgi anlamlı. Kurşun geçirmez, korunaklı, kontrollü kalpler incinmez, evet, ama ne yazık ki hakiki anlamda hissedemezler de...

ACIYI GİZLERSEN, SEVİNCE YER KALIR MI?

Önemli bir yol ayrımı var. Yaşamak mı (acı çekmek pahasına) yoksa kimseye güvenmemek mi (olduğun yerde saymak pahasına)? Hangisi daha kötü? Ben yaşamaktan yanayım. Korkmadan yaralarımızı gösterelim birbirimize. Bunda utanılacak bir şey yok. Paylaşılmayan acı, içe atılan keder, neşeyi eksiltir veya uzaklaştırmaz mı? Hem insan en çok yaralarından tanır kardeşini, yarenini, benzerini... Ve her yara, eninde sonunda kendi şifasını çağırır...

Yaşasın yara kardeşliği! ✿

**Elinizdeki kitap
sizi ısırmıyorsa
bilin ki edebiyat
sayesinde!**

21
Eylül'de
raflarda!

Levent Tölek, gerçeküstünün sınırlarını
aşan çağımızı tam da hak ettiği gibi
büyülü öykülerle anlatıyor! Yazarın hayal gücüne
okurunun hayal gücünü katarak çoğalan
Pitbull yepyeni bir okuma keyfi sunuyor.

hep_kitap

hep_kitap

hepkitapp

hepkitap.com.tr

Genel Dağıtım PUNTO

hep
kitap

Bir insanın samimiyetini sorgulayanlar...
Şöyle bir bakıp "İ-i, samimi bulmuyorum" diyenler...
Önce o insana bakışlarında bir samimiyet var mı
kontrol etmeliler.

SAMİMİYET NASIL ÖLÇÜLÜR?

Geçenlerde biri "Filancayı samimi bulmuyorum" dedi.

Merak ediyorum, bir insanın samimi olduğunu nasıl anlarız?

Bence samimiyet öyle uzaktan anlaşılmaz. Samimiyetin iki anlamı var: Biri, içtenlik. Öbürü sıcakkanlılık.

Uzaktan gördüğün birinin samimi olmadığına hükmetmek mümkün değildir. Yakından tanıman lazım. Hoşbeş etmen, dertleşmen, sohbeti koyultman lazım.

İLK TAKTIĞIM PAPYON

İzmir Marşı'nı söylerken frak giydim, papyon taktım. Hayatımda ilk kez papyon takmışım. Biri bunu dert etmiş, burun kıvrıyor. Yahu, bir ömür yırtık kotla, eski tişörtle geziyorsun, bir tek gün, bir tek işinde kostüm giyince laf oluyor!

Papyonu şık, yakışıklı görüneyim diye takmadım, ben zaten hep yakışıklıyım yani. Ehe heh... Oradaki jantilik, saygıdan. Benim kahramanlarıma, bu yurdun şehitlerine, gazilerine, özbeöz atalarım saygı duyuyorum. Mevzu bu.

TİPİM MÜSAİT DEĞİL

Ben müzik dünyasına atıldığımda menajerlerin tamamı bize "samimi görünmeyi" fakat "samimi olmamayı" öneriyordu. Aksi takdirde para kazanamayacağımızı söylüyorlardı. Ne kadar az samimiyet o kadar çok para. Ne kadar kapris, böbürlenme, küçümseme... o kadar para! Ama benim

gibi Allah'ın Adanalısı buna nasıl uysun? Tipim müsait değil. Hayvan pazarlarında su satmış bir çocuğum ben. Bayramlarda seyrarlarda niyetçilik yapan, dondurma satan bir çocuktum. Sekiz - dokuz yaşlarımda sabahın altısında kalkıp Adana'nın sokaklarında simit satmışım...

Şimdi bu yaşında biraz "cool" takılmak istiyorum, olmuyor, sırtıyor!

YAŞANMAMIŞ ÇOCUKLUĞUN EKSİKLİĞİ

Bu arada, hiçbir çocuğun benim çocukluğum gibi meşakkatli çocukluk yaşamasını istemem. Ülkenin müreffeh, insanların varlıklı olmasını ve çocukların o saatte işe değil, okula gitmesini isterim. Bizim zamanımızda okullarda "sabahçı - öğlenci" diye iki grup vardı. Ben öğlenciyken, sabahları çalışıyordum.

Sabahçıyken de öğleden sonra işe gidiyordum. Her çocuğun o dönemleri oyunlarla, eğlencelerle, arkadaşlıklarla geçirmesi gerektiğini düşünüyorum. Çocukken çocukluğunu yaşamadıysan, onun eksikliğini ömür boyu hissediyorsun.

SAMİMİ BULMAMAKTA SAMİMİ MİSİN?

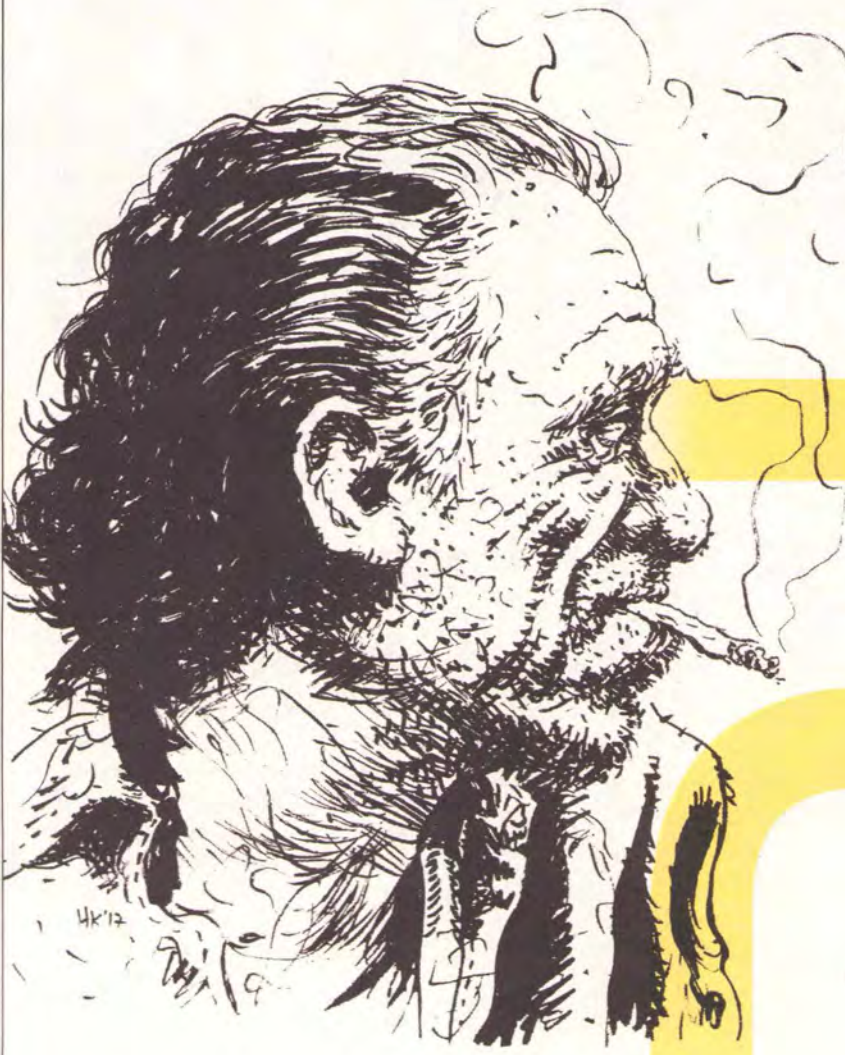
Bir insanın samimiyetini sorgulayanlar... Şöyle bir bakıp "İ-i, samimi bulmuyorum" diyenler... Önce o insana bakışlarında bir samimiyet var mı kontrol etmeliler.

Bir de çocukluğunun nasıl geçtiğini bilmediğimiz kişileri, çok iyi anlayabileceğimizi sanmıyorum. Bunu söylerken samimiyim.

**Çocukluğunun
nasıl geçtiğini
bilmediğimiz
kişileri, çok iyi
anlayabileceğimizi
sanmıyorum.**

İnsanlar
mücadele etmek
ve ölmek için
doğuyorlar.

İnsanı çaresiz kılan şey
ümitsizlik aslında.

Bir daha birama dokunursan
dişlerini ağzına dökerim.

Hemen herkes dahi doğar,
geri zekâlı gömülür.

Harikulade hisler
ve harikulade kadınlar
kalıcı değildirler.

Birine güvenmenin bir getirisi yok.
İnsanlar, tutunulacak kadar sağlam değil.

Size zaman ayırmayan birine,
asla kendinizi harcatmayın.

Her kitap, seni
başka bir kitaba
yönlendirir.

Mutsuz olamayacak kadar bedbaht hissediyorum.

Dünyaya mutlu olmaya
gelmediğini kabul ettiğinde
mutlu olmaya başlıyorsun.

Kelebeklerin ve arıların arzuladığı
bir çiçek olmak vardı,
fakat ben sinekleri cezbeden bir
bok parçasıyım.

İyilik bazen
cehennemin
ortasında da
çıkabilir insanın
karşısına.

Geçtiğimiz ay, yapay zekaların yeni bir dil oluşturup kendi aralarında konuştukları ortaya çıktı. Yazar Afşin Kum, romanı Sıcak Kafa'da bu temaya değinmişti. Aynı zamanda bilgisayar mühendisi olan AFŞİN KUM, sorularımızı cevapladı.

KORKMAMIZ GEREKEN BİLGİSAYAR DEĞİL, İNSAN

ZOMBİ DİLİ VE EDEBİYATI

Sıcak Kafa romanı nasıl ortaya çıktı?
Çok fazla zombi filmi izlediğim bir dönemdi. Zombi hikayelerindeki, anlaşılamayan bozulma ve çöküş teması beni hep etkilemiştir. Zombilik haline benzer ama kanda değil sözcüklerde olan ve ısırma yerine konuşma yoluyla bulaşan bir hastalık hayal ettim. Sıcak Kafa'nın çıkış noktası bu oldu.

Kitapta kurguladığınız Abuklama hastalığı tam olarak nedir?

Hastalığın tıbbi adı Edinilmiş Akıl Yürütme Yoksunluğu Sendromu, İngilizce kısaltmasıyla ARDS diye anılıyor. Aynı dili konuşan insanlar arasında, iletişim yoluyla bulaşan bir hastalık. İnsanlar birdenbire mantıksız cümleler kurmaya, saçmalamaya başlıyorlar. Halk arasında buna takma bir isim bularak abuklama deniyor. Çünkü günlük hatalarında bu duruma sık sık rastlıyorlar ve diğer saçmalama türlerinden ayırt etmeleri gerekiyor.

HAYVANI DOĞAMIZ VE PARLAK ZEKAMIZ

Yapay zekaların yeni bir dil oluşturdukları ve birbirleriyle bu dilde yaptıkları anlamlı konuşmaları yayınlandı geçtiğimiz haftalarda.

Sizin romanınızla örtüşen bir olay bu. Edebiyat çevreleri de "Afşin Kum'un kehaneti tuttu" yorumlarıyla çalkalandı. Siz yapay zekayı geleceğimiz için bir tehdit olarak görüyor musunuz?

Zeka bilgisayarda ve insanda şekil değiştiren bir şey değil. İnsanın saf zekası bilgisayarda üretilebilir. Ama yine de insan, hayvani

doğasından gelen motivasyonların emrindedir. Yani orada önemli olan bilgisayarın dünyayı ele geçirecek zekasının olup olmaması değil, bunun için motivasyonunun olup olmamasıdır. O motivasyonu da onu kullanan insan verecektir ona. Bunu yapabilecek yetenekte sisteme "Dünyayı ele geçir" komutu verirse mesela, işler korkunç bir hal alabilir. Böyle bir sisteme sahip olmak çok da uzak bir ihtimal değil ama bilgisayarların kendiliğinden böyle bir amaç doğrultusunda örgütlenebileceklerine pek ihtimal

vermiyorum. Doğasına ait bir şey değil çünkü. Bilgisayar üreyen, kendisini çoğaltmaya, dünyaya yaymaya çalışan bir varlık değil. Dolayısıyla yine, asıl korkmamız gereken şey insan!

TEHLİKENİN MAHİYETİNİ BİLMEYEN KORKMAK Kitabın ana karakteri ile sizin aranızda benzerlikler var. Murat Siyavuş, kendinizden esinlenerek yarattığınız bir karakter midir?

Biraz öyle. İlgi alanları açısından bakacak olursak mühendislik eğitimi gördüm, yazılım geliştirmeye uğraştım, dilbilime de ilgim var. Dolayısıyla fikir yürütebileceğim, ahkâm kesebileceğim konularla ilgilenen, buna elverişli bir karakter seçtim. Aynı zamanda kişilik olarak da benzeşiyoruz. Murat Siyavuş, olaylara doğrudan etki etmeyen, daha çok olayların içinde sürüklenen birisi. Benim de hayattaki tutumum az çok öyle.

Kitapta bahsi geçen baskı ortamı biraz da günümüzü anımsatıyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Her ne kadar 2014'te yazmaya başlasam da hem yetkililerin hem de halkın tutumu, içinde bulunduğumuz günlere, evet, çok benziyor. Genel olarak bütün totaliter iktidarlar bir tür korku ortamından beslenir. Romanda hastalık korku yayıyor ve hiç kimse tehdidin ne kadar büyük olduğu konusunda net bir fikre sahip değil. Dolayısıyla iktidar bunu kullanıyor. Tehdidi istediği boyutta göstererek, insanları sindiriyor. Ama baskıcı iktidarın doğası böyle.

Üzerinde çalıştığınız yeni bir roman var mı?
Evet. Bambaşka bir hikâye ama Sıcak Kafa ile aklın doğasını sorgulama teması üzerinden bir benzerliği var. 🌟

Asıl korkmamız gereken şey insan!

OT KİTAP'TAN 2 YENİ BASKI

"maksat okumak olsun"

"Baba Öyküleri"ni anlatmayı kabul etmiş yirmi güzel insan Jehan Barbur'un yürek sesiyle, susamadıkları, şaşırtıcı, coşkulu, derin sohbetler ediyorlar. Kimi babasına sevdalı, kimi küskün, kimi yaralı. Kimi özleniyor, kimi unutmak istiyor... Onlar anlattıkça, yalnızlığımız azalıyor.

Jehan Barbur sordukça, kendi öykülerimiz dile geliyor.

Okurunu, hikâyeyi anlattığı yere götürüp yan masaya oturtan, hatta izlerken çay bile ısırtlayan bir yazar...

Bir şiir, öykü ya da roman okurken "işte aynen böyle hissediyorum", "tıpkı ben yazmışım gibi" deyip altını çizdiğiniz tüm o 'şeyler'in bir araya geldiği bir kitap...

Kısaca İhlamur Günlükleri...

www.otkitap.com

**Kavga büyüdü, küfürler havalarda uçtu.
Sonra bizi ayırdılar, döndüm eve...**

BİR RAKAM FARKI

"Alo?"

"Alo, iyi günler efendim, rahatsız ediyorum."

"Buyurun, estağfurullah."

"Şimdi nereden başlasam? Hemen konuya gireyim izninizle. Benim telefon numaramla sizinki arasında bir rakam farkı var sadece. Sizin 21'le bitiyor, benim 71."

"Evet. Yani benimki 71'le bitiyor."

"Aynen. Benimki de 21'le. Şimdi diyeceksiniz bana ne bundan. Konu şu efendim özetle. Benim kediyi, yedi sekiz aylık bir tekirim var, bir tasma yaptırdım. Bu künyeli tasmalardan. Kaçarsa diye. Çok hareketli bir hayvan. Benim evde de bahçe falan var. Yani ne kadar dikkat edersem edeyim, kaçabilir. Tasmaya da telefon numaramı yazdırdım. Metale kazıyorlar ya numarayı böyle, bilirsiniz."

"Benim numarayı mı yazmışlar yanlışlıkla?"

"Bravo! Vallahi bravo, dedektif olmalıymışsınız. Sululuğumu mazur görün efendim, aynen tespit ettiğiniz gibi. 21 yerine 71 yazmış ahmaklar. Çok affedersiniz, deli ediyor beni böyle özensizlikler."

"Anladım ve kediniz kaçtı, eğer aranırsam sizi aramamı istiyorsunuz sanırım?"

"Yok, çok şükür kaçmadı ama yaklaştınız. Ben bu hatayı fark edince önce tasmayı yapan yere gittim. Biraz şeker de var bende, normalde sakın insanımdır ama işte. Neyse uzatmayayım, biraz fevri söyledim sanırım. Çıkıştım yani."

"Haklısınız, ben de deli olurum böyle ihmallere."

"Zaten öyle lalettayın not almıştı

ki numarayı. Hissettim efendim bir hata yapacaklarını ama çocuk muamelesi eder gibi de tekrar ettirmek istemedim koca adamlara. Basiretim bağlandı bir şekilde. Neyse, bu da alttan almadı saldırdı resmen bana."

"Vay terbiyesiz."

"Kavga büyüdü, küfürler havalarda uçtu."

Sonra bizi ayırdılar, döndüm eve. Şimdi burası

küçük yer. Başka da bu tasmalardan yapan yok bildiğim kadarıyla. Bunlara da bir daha gidip düzelttiremem artık. Sizden ricam..."

"Hiç uğraşmayın tabii beyefendi, çok iyi anladım. Bu konuda aranırsam hemen size yönlendiririm ben."

Ayrıca arayanın numarasını da alırım garanti olur."

"Eksik olmayın efendim. Anlayışınız için sonsuz teşekkürler."

"Rica ederim, sizin numaranın sonu 71 dediniz değil mi?"

"Aynen."

"Tamamdır not aldım. Neredesiniz bu arada?"

"Ben mi, Burdur efendim."

"Anladım, ben de İstanbul'dayım. Gerçi nerede olduğumuz önemli değil, merakımdan sordum. Arayan olursa ben size yönlendireceğim hiç merak etmeyin."

"İyi günler efendim, başınızı ağrıttım kusura bakmayın."

"Rica ederim, size de iyi günler."

**Arayan olursa
ben size
yönlendireceğim
hiç merak
etmeyin.**

BEN HAYRİ, HİÇ MÜHİM OLMAYAN BİRİ

**"ne içindeyim zamanın / ne de büsbütün dışında; /
yekpare, geniş bir anın / parçalanmaz akışında
bir garip rüya rengiyle / uyuşmuş gibi her şekil /
rüzgârda uçan tüy bile / benim kadar hafif değil"**

Yok efendim yok, aslında tam olarak öyle de değil! Bir ağırlığım var elbet. Nihayetinde bir şiirin içinden çıkıp geldim. Tüyden hafifsem de, şu bizim kırtipil Hamdi'nin sünepe, kitiپیوز Hayri'siyim. Müdür değilsem de, Saatleri Ayarlama Enstitüsü'nün naçizane müdür muaviniyim...

Ben Hayri İrdal. Zamanda yürüye yürüye bakın ta bugünlere geldim. Enstitümüzden razı olsun hayat, bir gün bile kara çıkarmadı ya yüzümüzü, fakat heyhat, dostlarıma geleceği bir türlü kabul ettiremedim. Şimdi ardımdan şu sünepeye de bak, kahraman oldu çıktı başımıza diyenler, sayemde artık bilmektedir: Kahraman denilen şey zamanın ta kendisidir! O yüzden kimse artık çıkıp da bana "Kuzum Hayri, siz de saatle, çarkla, pandülle aklınızı bozdunuz yani" demesin. Saatin kendisi mekân, yürüyüşü zaman, ayarı insandır... Öyleyse insanın ayarına gülüp de geçilmesin.

Ağaçta su sesi, suda aydınlık bulmak gibi olur bazen hayat. Ben ayarcı Hayri, zamanı bulduğumda işte böyle hissettim. Dünyada insana ait olan tek şey zamanmış çünkü, o vakit ayarsız saat ölümünden de beterdi, zamanı işte böyle böyle sıraya dizdim.

Diyeceksiniz ki, ad vermeyle, ayarla eşyanın tabiatı, insanın sıfatı mı değişirmiş, ilahi Hayri! Gelin görün ki çok dikkat ettim, masallar adla başlar. Ceketinize misal, eskiliğinden ya da güzelliğinden bir ad verin, bakın nasıl da derhal hüviyeti değişir, bir çeşit şahsiyete dönüşür. İşte ben de ad verilmiş bu cekettim. Atsan atılmaz, satsan satılmaz, belki de bundandır, hiç unutulmadım, çok sevildim.

Bakınız, geçmişi hatırlamak isteyen her asri bakışın aldığı bir risk vardır. Kırtipil Hamdi benim gözlerimle zamana bir baktı ki, bir kenara koyunuz riski, bugüne kadar edebiyata benden asrısı gelmedi!

Geçmiş kaybetmektir. Sanat bu kayıptan beslenir. Ben Hayri, yoksulun yoksulu, ezilmişlerin en siliği. Ben Hayri, hiç mühim olmayan biri. Kim derdi bu kaybı şu naçiz ömrümle taşıyacağımı, kim derdi bir insan karikatürü olarak zamanı ellerimle tutacağımı, kendimden uzaklaştıkça "ben" olacağımı. Bakın bakın, yine de ben söyledikçe etrafta atılan kakhahaları duyar gibiyim. Canları sağ olsun, yeter ki saatleri ayarlı olsun.

İlgilisine not: Enstitümüzün saatleri ileri giden vatandaşlarımıza uyguladığı cezada tenzilat devam etmektedir. Ne de olsa yanlışlıkla ileri gitmek, geri kalmaktan yeğdir. ❀

**Yanlışlıkla
ileri gitmek,
geri kalmaktan
yeğdir.**

**Prof. Dr. HANDAN İNCİ ile
AHMET HAMDİ TANPINAR
ve kurucusu olduğu Tanpınar
Edebiyat Araştırmaları
Merkezi üzerine konuştuk.**

TANPINAR MODERNDİR

Bu yılın başında tanpinarmerkezi.com adresinde Ahmet Hamdi Tanpınar'a dair birçok belgeyi, fotoğrafı kullanıma açmıştınız. Şimdi de Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'ne bağlı Tanpınar Edebiyat Araştırmaları Merkezi'ni açıyorsunuz. Neler var bu merkezde?

Yıllardır gerçekleştirmeyi hayal ettiğim projelerim arasındaydı bu merkez, şartlar nihayet oluşabildi. Normalde önce merkez kurulur sonra sitesi, sosyal medyası hayata geçer ama bizde tersi oldu. Geçen yılın sonbaharında Tanpınar arşivini dijitalleştirdik. Merkez'in açılmasını beklemeden belgeleri okurlara ulaştırmak istedik. Sitede, Tanpınar hakkında yazılmış bütün makaleler, fotoğrafları, romanlarındaki referanslar ve açıklamalarını içeren bir okuma kılavuzu, roman haritaları, yazdığı, yaşadığı şehirler için yapılmış dijital haritalar (Şimdilik İstanbul ve Paris erişilebilir durumda, yakında Bursa, Konya, Ankara ve Erzurum da eklenecek) ve daha birçok içerik yer alıyor. Sitedeki bilgiler sürekli gelişecek ve güncellenecek. Merkez aracılığıyla Tanpınar üzerine yapılacak araştırmalara alan açmayı hedefliyoruz ama buradaki çalışmalar sadece Tanpınar'la sınırlı kalmayacak. 19.Yüzyıldan başlayarak günümüze kadar yayılan bir zeminde Tanpınar'ın sözünü ettiği bütün meseleler merkezin çalışma alanını oluşturacak.

Yazarlar adına bir merkez açmak dünyada da çok yaygın. Pekî, siz neden öncelikle Tanpınar'ı tercih ettiniz bu iş için?

Tanpınar benim sevdiğim bir yazar, çalışmalarım hep sevdiğim isimlere yoğunlaşırım. Öte yandan Tanpınar her açıdan öyle verimli bir yazar ki eskimiyor, tükenmiyor, okunduktan sonra bir tarafa bırakılamıyor. Çünkü devamlı sorular soran, düşünmeye kışkırtan, yeni fikirler uyandıran, zihin açıcı bir yönü var. Üstelik okuması çok zevkli! Tanpınar her zaman benim ilgi alanımdaydı ama ülkemizde -ve Orhan Pamuk'un işaret etmesiyle yurt dışında- gün geçtikçe daha çok dikkati çeken bir yazar oldu.

**Tanpınar
her açıdan öyle
verimli bir yazar ki
eskimiyor, tükenmiyor,
okunduktan sonra
bir tarafa
bırakılamıyor.**

Adalet Cimcoz ve Bedia Muvahhit ile...

Hastalığı nedeniyle
prevantoryumda
tedavi görürken...

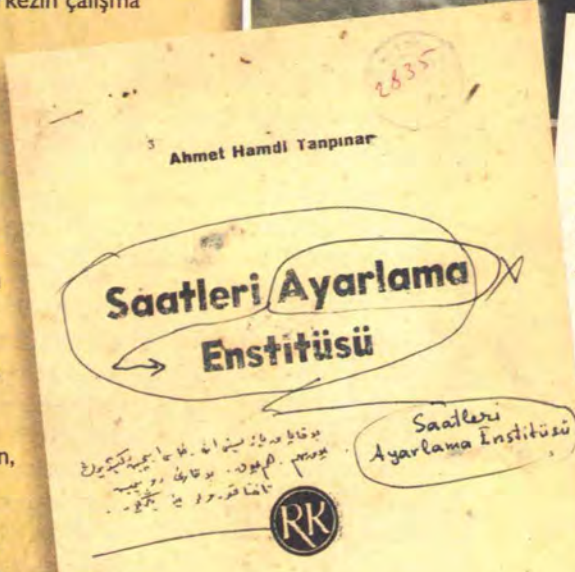
Tüm arşivi nasıl bir araya getirdiniz?

Tanpınar'ın vefatı çok ani oluyor. Sabah çıktığı eve akşam dönüyor, dolayısıyla masasının üstü, çalışma notları, hepsi karışık bir durumda kalıyor. Birkaç yakın arkadaşı ve kardeşi Kenan Tanpınar, bu dağınık masayı topluyor, kütüphanesindeki kitapların bir listesini çıkarıyor ve notlarını, müsveddelerini bir torbaya doldurup evi kapatıyorlar. Vefatından yaklaşık on yıl sonra, bu torbayı Tanpınar'ın öğrencisi ve asistanı olan Mehmet Kaplan'a veriyorlar. O da araştırmacıların yararlanması için İ.Ü.Türkiyat Merkezi'ne aktarıyor. Yıllarca da o halde bekliyor bu evrak. Ben bu arşivden uzun bir süredir haberdardım ama çeşitli engeller yüzünden inceleme fırsatı bulamamıştım. Dosyaların perişan haline de çok üzülüyordum. Nihayet şartlar oluşunca, geçtiğimiz yılın Kasım-Aralık aylarında, Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi'nden Prof. Dr. Tuba Karatepe ile bir ekip kurduk ve bütün arşivi dijitalleştirdik. Taramaları kullanıcıların yararlanması için Türkiyat'a verdik.

Neler çıktı arşivlerden?

Aslında hepsi çok heyecan verici belgelerin. Ama benim için en büyük sürpriz Tanpınar'ın Saatleri Ayarlama Enstitüsü'nü tiyatrolaştırdığını görmek oldu. Bunun dışında, yıllar önce ayaküstü dosyaları karıştırdığım sırada Huzur'un ardından yazmaya başladığı Suat'ın Mektubu adlı romanın ilk sayfasını ve hiç bilinmeyen fotoğraflarını bulmuş, yayımlamıştım. Bu romanın çok eksik bir şekilde devam eden kırk kadar sayfası, mektuplar, yurt dışı seyahat notları, hikaye ve senaryo taslakları, şiir

müsveddeleri var arşivde. En önemlisi de romanlarının müsveddelerini görmektir. Mesela Saatleri Ayarlama Enstitüsü üzerinde yaptığı düzeltiler... Bunların her biri Tanpınar'ın çalışma biçimini göstermesi açısından son derece değerlidir. Arşiv çoğu eski yazıyla tutulmuş binlerce sayfadan oluşuyor. Bunları yeni harflere aktarma çalışmamız devam etmekte. Bu sırada kitap bütünlüğüne ulaştırabildiğimiz çalışmalar Dergah Yayınları basacak, gerisi de sitemizde yer alacak.

Kitap kapağı üzerinde eski yazıyla tuttuğu not: "Bu kapak yazısını Allah rızası için değiştirin çok mühim. Hem çok. Bu karnı doymuş tahtakurularına benziyor."

Takvim yaprağı üzerine
yaptığı çizim...

Tanpınar'ı çağdaşlarından ayıran, onlara nazaran daha çok okunur kılan nedir sizce?

A. Ş. Hisar, Peyami Safa, Halide Edip, Yakup Kadri... gibi Tanpınar'la aynı çağda roman yazarlar, okurları kendi fikirlerine doğru yönlendirmeye ve orada kitlemeye çalışırlar. Tanpınar öyle değildir, o arayışın yazarıdır, sorular sorar, kapılar açar, ama kapatmaz, siz oradan kendi yolculuğunuza çıkarsınız. Tanpınar'ın uğraştığı konular zannedildiği gibi sadece bu kültüre ait de değildir, hatta daha çok evrenseldir. Orpheus'un Şarkısı adlı kitabımda Tanpınar'ın nasıl güçlü bir varoluş kaygısı taşıdığını aşk ve sanat üzerinden anlatmaya çalışmıştım.

Tanpınar'ın meselelerinden biri de İstanbul'dur. İstanbul'un çok hızlı değiştiğinden yakınır. Aslında biz de bugün hâlâ aynı şeyi tartışıyoruz: Muhafazakarlar neden İstanbul'u muhafaza etmiyorlar?

Biz muhafazakarlık ile dini referanslara dayalı yaşama

kültürünü birbirine karıştırıyoruz. Muhafazakarlık aslında bir yönüyle seküler ve ilerici bir düşüncedir. Dünyevi varoluşa değer veren, geleceği biçimlendirmek isteyen bir reflektir. Ben Şemsipaşa Camii'nin olduğu gibi kalmasını istiyorsam gelecek kuşaklar da onun hem güzelliğini yaşasın hem de kültürel birikimin tadını çıkarabilsinler diye istiyorum. Ancak, Tanpınar'ın Huzur'da söylediği gibi "hem şifasız hastalığımız, hem de tükenmez kudretimiz olan Şark"ta muhafaza etme düşüncesi yoktur. Dünyanın geçiciliği, ona bağlanmanın gereksizliği inancı ağır basar. Yahya Kemal de Tanpınar da bu anlamda geleneksel kültürden ayrılan muhafazakarlardır. Modern bir yaklaşımla şehri korumanın, maddi kültürü kuşaklar ötesine taşımanın önemini kavramışlardır.

Tanpınar'ın eskiye kıyasla farklı algılanmasını ve daha çok okunmasını neye bağlıyorsunuz?

Tanpınar tarihinde aslında 2000'ler bir kırılma noktasıdır. YKY'nin Tanpınar basması onu farklı kitlelere ulaştırdı. Bunun bir kapı açtığını düşünüyorum Tanpınar'a. Dergah Yayınları ve YKY arasındaki çekişme de yazarın üstüne yeniden bir ışık düşürdü. Okurlar onu merak ettiler, araştırmacılar, üzerine yazmaya başladılar. Günlüğünün yayımlanması da çok etkiledi bence. Günlükte okurlar modern, trajik, tutunamamış, kendinden memnun olmayan, müstehzi, çok zeki ve duyarlı, zaafı olan bir adam gördüler. Kafalarına nasılsa yerleşmiş olan eski zaman hamasetinin yazarından farklı bir kişilikle karşılaştılar. Bence bu da Tanpınar okumalarına yön verdi.

Tanpınar modern mi yoksa muhafazakar mı tartışmasında hangi taraftasınız?

Dediğim gibi, aslında Tanpınar'daki muhafazakarlık modernin karşıtı değildir. Edebiyatımızın hiç kuşkusuz en modern yazarlarından biridir Tanpınar. Duyuş tarzıyla da yazma biçimiyle de modernidir. Onda geçmiş zaman ilgisi, modern çağın yalnız bireyine bir kıyı arama çabasından başka bir şey değildir. Geçmiş seviyor ama yaşadığı güne anlam kattığı için seviyor Tanpınar. Dar ve sıkıcı hayatın sınırlarını ancak sanatla ve hatırlamakla esnetebileceğini düşünüyor. Hatırlamakta yaşıntıyı dolgunlaştıran bir yön var. Cemaatçi gibi görünmesine, "biz" sesiyle konuşmasına rağmen, Tanpınar'ın geçmişe bakışında hiçbir zaman milliyetçi bir hamaset yoktur. Modern ve yalnız bireyle ilgilidir o. Zaten geçmişten çekip

çıkardığı bütün hikayeler bu bireyi çağın ıstıraplı yalnızlığından kurtarmak, ona ölüm korkusunu yenecek gücü verebilmek içindir, tıpkı Huzur'da Mümtaz'a yaptığı gibi. ✨

Geçmiş seviyor ama yaşadığı güne anlam kattığı için seviyor Tanpınar.

Tasarım: Y. Selçuk Yıldırım

TANPINAR'IN İZİNDE

Merkezin etkinlikleri dahilinde, "Huzur'un İstanbul'u" başlıklı bir gezi programımız var. Şehri Huzur romanın rotasında yürüyoruz. Geziler 5 Mayıs'ta, Mümtaz ve Nuran'ın tanıştığı tarihte başladı. Şimdilik kendi aramızda rehberimiz Saadet Özen ile geziyoruz. Bundan sonrasında katılımcılara da açacağız ve tüm detayları sitemizden ilan edeceğiz.

Prof. Dr. Handan İnci

ZEVK

DÜCANE CÜNDİOĞLU

Ne ilginç değil mi **zevk**, 'alınan' bir şey, **keyif** de öyle, **lezzet** de, **haz** da. Anlam düzeyinde hepsi de bir idrak tarzı, bir algı, bir alımlama biçimi. Tümenün de Türkçe karşılığı: **tat**. Öyle ya, diğerleri gibi, **tat** da hep alınan bir şey. Karşıtıysa **acı**. Ne ki "zevk almak" ile "tat almak" arasında bir ince ayırım varmış gibi görünüyor, çünkü tat (tıpkı lezzet gibi) daha çok damak aracılığıyla ulaşılacak nesnelerle sınırlıymış gibi, ama **zevk** ve **haz** öyle değil. Örneğin bir şeye bakmaktan, bir anı hayal etmekten, bir gülü koklamaktan, bir şiiri dinlemekten tat alınmaz ama pekala zevk alınabilir, ayrıca haz da, keyif de. Buna karşın, bazen de "zevкли olan"ın tinselliği kalınlaşmak suretiyle tenselliğe dönüşürken "tatlı olan"ın duyusalılığı beklenmedik bir anda masumiyetin tüm zerafetini temsil eder hale gelir, çünkü "zevкли olan" daima sonbaharın sonlanışında, "tatlı olan"sa hep ilkbaharın gelişinde alımlanır. ❀

ZEYNEP SAYIN

"Cennet bir tatil yeri değildir" derdi Muhammed İkbal. Ne uzun bir çalışma hayatından sonra varılan sonsuz tembellik ve dinlenme mekanı, ne bu dünyada verilen bedellerin karşılığında edinilen bir hak, ne zamanların sonu, sadece şimdide ve burada olmaktan alınan zevk, cennet... Kişinin vecde gelmesini, kendinden dışarı çıkıp kendini aradan çekmesini, gassalın elinde cesede dönmesini gerektiren, sürekli bir benlik terbiyesi anlamına geldiği için asla tembel olamayan, sürekli bir farkındalığı açık tutan zevk...

Güney Amerika'da kaynatılan kutsal bir sarmaşığı içtiğim seremonilerden birinde saatler boyu gördüğüm saplı maymunların sadece sarmaşığın yettiği yörede çıkan bir orkide türü olduğunu anlayınca düştüğüm hayret: Korunmak için maymun fotoğrafı çeken, maymun (hayvan) taklidi yapan orkide (bitki) ve bilgisini bana (insana) aktaran sarmaşık, şimdide ve burada mevcuda gelen, nebatat, hayvanat, insanat arasında durmaksızın dönüşen, insanı cemada çeviren evrenin, kişi kendini aradan çekebildiği ölçüde aktardığı bilgi, verdiği zevk... Meditasyon, zikir, inziva: Zihin dünyasallıktan boşaltıldığı ölçüde alınan, vahyin sadece peygamberliğe değil, veliliğe dair olduğunu hatırlatan, herkese vahyedilebilen lezzet... Kişinin bedenine, bedenselliğine, benliğine, sonluluğa dair olan keyiften, hazdan, jouissance'dan farklı olarak vecde gelindiğinde, evrenin sonsuzluğu tadıldığında alınan, şimdilik sadece zevk ehli, zevk erbabı denenlerin vakıf olduğu lezzet, bir mahal değil, sürekli bir hayret hali olan cennet... Zevk... ❀

EMRE ZEYTİNOĞLU

"Zevk" sözcüğü iyi bir sözcük kuşkusuz; yani insanı küfür sözcükleri gibi, beddua sözcükleri gibi, sloganlar gibi ya da birtakım durumlarda kullanılan klişe sözcükler gibi (örneğin, "nasılsın?" ve "iyiyim") rahatsız eden, tedirginlik yaratan, anlamsızlık yayan bir sözcük değil. "Zevk" denilince, hoş giden şeyler düşünülmez mi? Güzel şeyler akla getirilmez mi? O halde iyidir işte.

Üstelik bu sözcüğün estetik ile ilişkili de bir yanı var; sözlüklerde şöyle bir şeyler yazılıyor: "Sanat eserlerindeki estetik değerlerin, yargı yoluyla sezelebilmek yeteneği." Ya da şu: "Güzelliği yargılama gücü." Toplamda, "ince duyguların uzantısında ortaya çıkmış beğeni".

Ne kadar iç açıcı bir sözcük "zevk"... Ama bu sözcük "ahlâk" karşısında, çoğu zaman mahkûm edilmekten de kurtulamaz; çünkü çoğunlukla dünyevidir, bedene aittir. Yani her alınan "zevk", ahlâkçıların ilgi alanına girmekten kurtulamaz. Hatta yalnızca estetik ile birlikte anıldığında bile.

Aristoteles, cesetlere bakmaktan zevk duyulamayacağını, bunun ahlâksızlık sayılacağını, ama bunların resimlerinden alınan zevkin ise meşru olduğunu söylemişti; "Poetika"da vardır bu... Ne anlıyoruz buradan? Şunu: Estetik, ahlâki hiçe sayar... Bir sanat yapıtına her zaman bir şeytan yerleşir; zevk buradadır. İşte "zevk" sözcüğünün iyi yanı, hoş giden yanı, güzel yanı da burada...

Schoenberg, New York'taki kulelere uçaklar girip orayı dümdüz edince ve binlerce kişinin ölümüne neden olunca, "bu sahne, kozmospdaki en muhteşem sanat eseri" demiş ve hemen herkesin nefret dolu bakışlarına hedef olmuştu. Ama o, işte o "zevk" in içine sızmış şeytandan söz ediyor ve belki de konuyu, estetik bağlamda Aristoteles'e kadar götürüyordu.

Thomas de Quincey'nin yaklaşımına bakın; diyor ki: "Ahlâka yeteri kadar ödün (ya da ödül) verilmiş, artık zevkin, beğenin, güzel sanatların sırası gelmiştir."

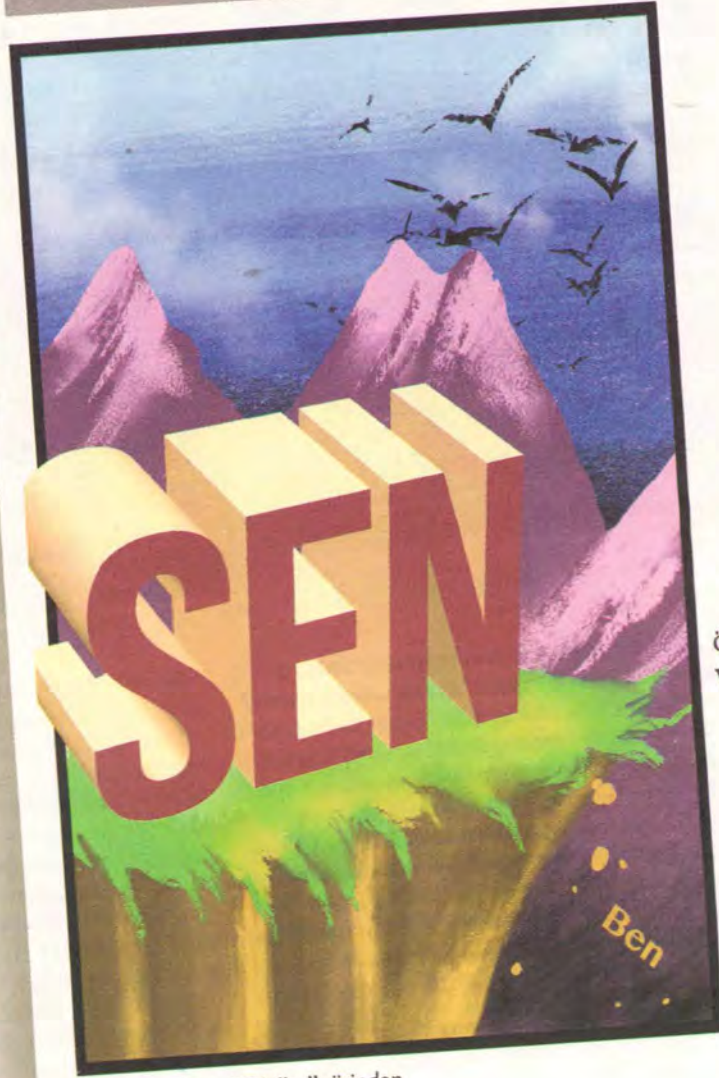
İnsanlar, "zevk" in içine girmiş şeytana sarılmayı çok severler, ama ona "sarılmıyormuş gibi" yapmayı ve sanki ona "çaresizce sarılmışlar" gibi görünmeyi de öğrenmişlerdir (ki zaten "ahlâk" da tam bu "mış-gibi" yapmaktan doğar). Quincey şöyle der: "İnsanlar artık güzel bir cinayetle, biri öldürecek, öteki ölecek iki ahmaktan -yani bir bıçak, bir para kesesi ve loş bir sokaktan- daha fazlasının olması gerektiğinin farkına varmaya başladılar."

Ölümlerde estetik arayıp bulmak, sanattan alınan "zevk" e kadar ilerler... Böylece "zevk" in "iyi" bir sözcük olmasından neyi kastederiz biz? Kendi şeytanımızın "iyi" bir şey olduğunu mu?

Uzun konulardır bunlar... ❀

GÖZ HAKKI

LEVENT GÖNENÇ

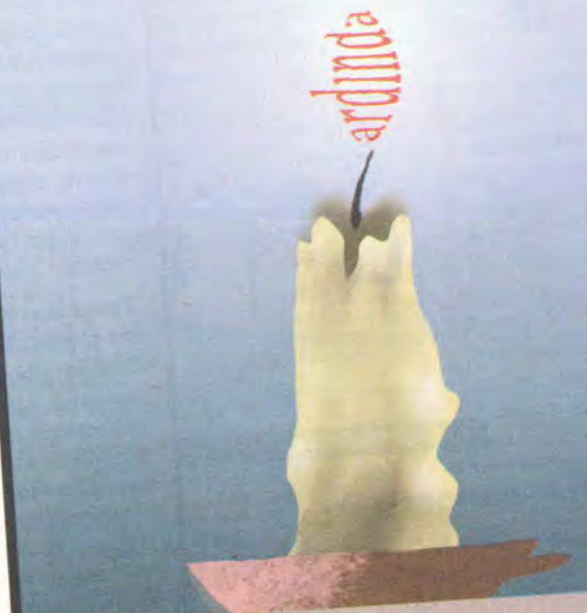

öyle
varsın ki

yok
gibiyim.

Ferit Edgü'nün "Gibi'ler" şiirinden

Elbet bir gün ölürüm.
Ömrüm, ömrüm
Ve yanan mum
Kara bir fitil bırakan

Ne kadar benziyor birbirine.

Metin Altok'un "Bir Gün Ölürüm" şiirinden

Olsun. Parktaki bütün ağaçlar şahit. En az birkaç dostum, en az birkaç yüz şişe, en az birkaç bin kitap, en az birkaç milyon saat kefilimdir; şarkılardan en çok 'Uçurtma'yı, saatlerden en çok on ikiye ve kadınlardan en çok seni sevdim...

BİLİNMEYEN BİR ADAMIN MEKTUBU / 2

Daha önce de yazmıştım sana. O zaman sanırım çok ciddiye almamış, alkollü ve heyecanlı diyerek sallamıştın muhtemelen. Mevzuyu yahut cesaretimi içtiklerime bağlayıp geçiştirmiştin o zaman. Haklıydın. Ama bunun o zaman da bir anlamı yoktu tek başına, şimdi de yok. Yeterince içtiğim vakit olanları biliyorsun. Yeterinden fazla içince olacakları bir düşün. Korkma, şu an sönmeye başlasa da içimin al sancakları, iki halin tam ortasındayım!

Yine o zaman yalnızlıktan şikayet etmiştim. Senin oradaki benim de buradaki yalnızlığımdan şikayet etmiştim. Hatta sitem etmiştim biraz kadere. Oysa yalnızlıkla kimsesizliğin aynı şey olmadığını, yalnızlığın bilinçli bir şekilde elde edilen bir tür konfor, kimsesizliğin ise delirten bir lanet olduğunu anlatmıştım. Bir konuşmamızda sana, pek çok derste de çocuklara anlatmıştım. Kimsesiz olmadığımızı bile bile neden bu kadar sitem ettin diyeceksin. Dertten be kuzum, vallahi dertten. Biz kimsesiz değiliz, en azından birbirimiz varız birbirimize. Mesafe ve ıssızlık yormuştu belki beni, o yüzden sitem etmiştim belki, bilmiyorum.

Tevafuk, birkaç gün sonra, hiç tanımadığım ve okuduklarının dışında beni hiç tanımayan biri ulaştı bana. Yazdı daha doğrusu, sosyal medya hesaplarının birinden. Uzunca bir iç döküştü, hepsinden bahsedecek değilim şimdi. Ama yalnızlığı, çocuk yalnızlığını öyle bir anlatmış ki, okurken sana söylediklerimden utandım.

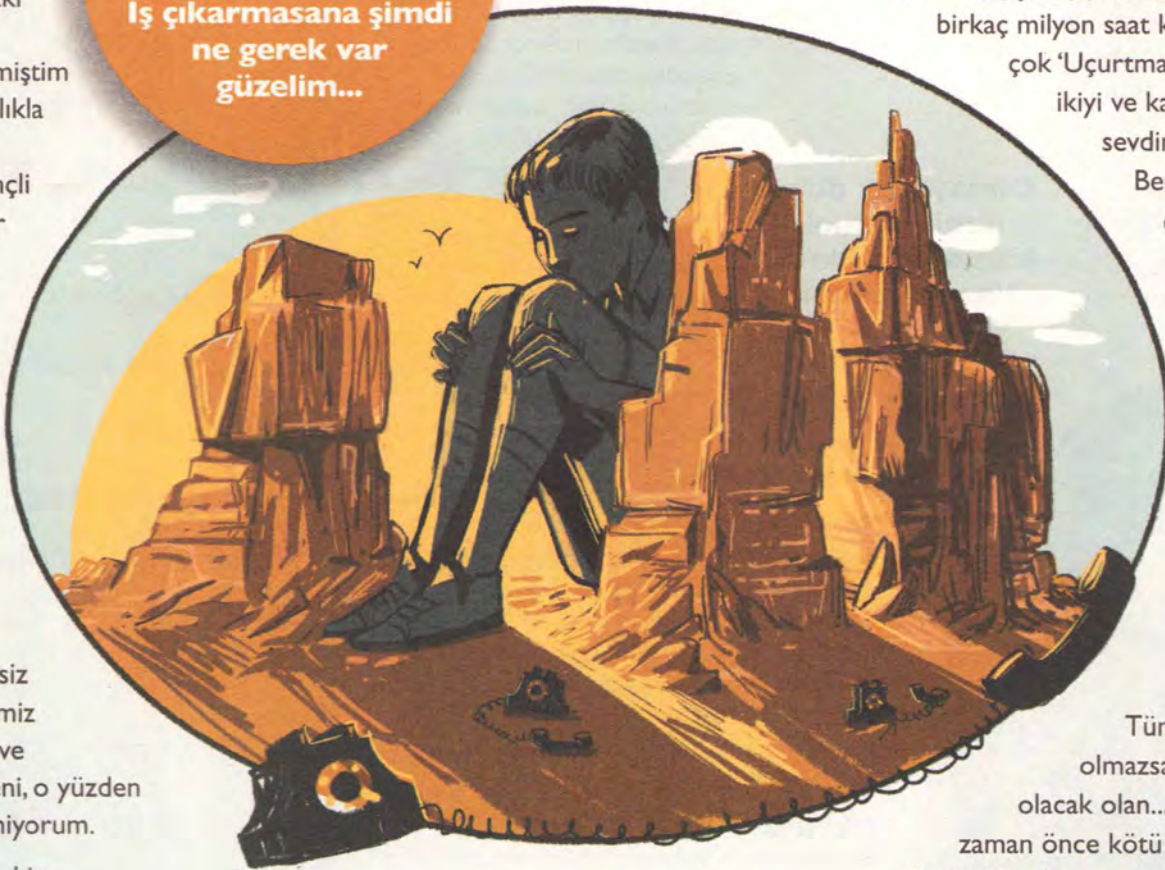
"Annem ve babam öldükten sonra ablalarım da genelde işte olduğundan ben evde yalnız kalırdım. Telefonu elime alıp bir yerleri aradığımda 'Sayın abonemiz bu bir bant kayıdır' diyen ablalar çıkardı, onlarla konuşmaya

çalışacak kadar yalnızdım ben abi."

Bunları yazmış. O kadar kitap okudum, bir iki bir şey de yazdım, eh az da yaş alıp yaşamadım bu dibi boklu dünyada. Ama yalnızlığın bu kadar acı ve net bir tarifini görmedim. Galiba her acının en yoğun halini çocuklar yaşıyorlar olanca masumiyetleriyle. Ben varım, buradayım demek için ahizenin diğer tarafından gelen mekanik bir sestən bile medet ummanın trajedisini bir düşünsene...

İkinci hale geçmeyeyim diye

**İçime çöreklenmiş
sığ bir sığır var benim.
Ben seni severim
sevmesine de
iş çıkarmasana şimdi
ne gerek var
güzelim...**

kalktım az evvel mekandan. Taksi durağına kadar taksiye binmek maksadıyla yürüdüm, durakta vazgeçtim. Hız kesmeden yürümeye devam ettim. O sırada, tam tepemde enteresan bir bulut kümesi vardı. Önce koyuna, sonra yorgana, sonra da ne olur ne olmaz diye sana benzettim.

Bir şeyleri seninle ilişkilendirmeyince kötü hissediyorum kendimi. Demiştin ya hani, ben burada öylece duruyorum, sense hayatla beraber akıp gidiyorsun diye. O öyle değil be kuzum. Öyle görünse de, öyle değil! Yazdığım

her satırda göz kırptım sana, annemin kurduğu sofralarda içimden hep bir tabak ekledim. Şarkılarda seni dinledim, şiirlerde seni söyledim, Allah şahidim, bir gün beraber yeriz diye dört kıştır hiç nar yemedim.

Melankolik bir orta yaş bunalımlısı mı dersin, bıçkın bir kenar mahalle külhanı mı, bilmem! "İmanın en sevdiğim şartı meleklerle iman" dediğimde şartsız bir refleksle söylemişim. Ciddiydim. Ciddiyeti her altı sulandıran bünyeme yakıştıramasan da... Olsun. Parktaki bütün ağaçlar şahit. En az birkaç dostum, en az birkaç yüz şişe, en az birkaç bin kitap, en az birkaç milyon saat kefilimdir; şarkılardan en çok 'Uçurtma'yı, saatlerden en çok on ikiye ve kadınlardan en çok seni sevdim... Görüşmemek ne ki! Ben seni bir gün kavuşuruz diye sevmedim. Ben seni o gün hiç gelmese de vazgeçemeyecek kadar sevdim. Allah gülerse yüzümüze, amenna, oturur nar yer, Nar'ı severiz. Olmazsa da, ben yine ne olur ne olmaz diye gördüğüm her güzel şeyi sana benzetirim...

Tüm bunlara rağmen olmazsa da eğer, olursa çok güzel olacak olan... Olmazsa da eğer, uzun zaman önce kötü bir şairin yazdığı kötü dizelerle bağlarız mevzuyu. Bektan bir hayata katlanabilmemiz için değil mi zaten kelimeler? Yoksa ne işe yarayacaklar?

Ben seni severim belki de rabbim buna hazır değil. Her şeyin güzelini sever o ideal birliktelikler ister Seninle benim yan yana oturacağımız çekyatta Ne ilahi adalet sığar ne de diyalektik.

İçime çöreklenmiş sığ bir sığır var benim.

Ben seni severim sevmesine de

İş çıkarmasana şimdi ne gerek var güzelim. ✨

Fal kulübünün ikinci kuralı şudur: Sevdiğin dönmeyecekse, falcı kötüdür. Aman canım, eğlencesine...

BİZE GÖRÜNEN YOLLAR NEREYE GİDİYOR HANIM?

Herkesin bir hikayesi vardır. Ama herkesin bir anlatıcısı yoktur. Kimisi buna ihtiyaç duymuyor belki de. Bilmiyorum. Yine de filmler izliyor, kitaplar okuyor, üçüncü sayfa haberlerinde yazgısını paylaştığı başka insanların hayatlarını okuyor. Bir teselliye, bir de "Ben seni anıyorum"a ihtiyaç duyarak yaşıyoruz. Bunu kimselere çaktırmamak bile.

Kahve falı, şefkatli birinin, ihtiyacı olan bir başkasının omzunu sıvazlamasıdır. Hangimizin içi kabarmadı? Hanemize ay doğmasını çoğu zaman uluyarak beklemedik mi?

Çok zaman oldu aynı fincanın içine eğilmeyeli. İki insanın aynı fincana eğilmesi ve salladığı oltaya umutlu bir balığın takılması, o balığın yüzdüğü ya da çırpındığı sulardan haber getirmesi, hiçbir şey bilmeden yaşadığımız hayata bir teselli getirir. Her şeyin iyi olacağına, sıkıntıların geride kalacağına, üç vakte kadar sevdiğinizin size arayacağına, borçlarınızın bankacıların cömert elleri tarafından silineceğine, şanslı topun sizin için delikten aşağı yuvarlanacağına inanmak istersiniz.

**Olmayacak duaya
amin demek
kanımızda vardır.
Varsın olmasın,
yine de âmin...**

FAL KULÜBÜNÜN BİRİNCİ KURALI!

Kahve falı baktıranla bakan arasında sır kalmaz. Öğretmenlik yapanlar bilir. Çocuklar kendileri hakkında konuşmayı çok sevmeyiz ama ellerine bir parmak kukla geçirirseniz hemen dökülürler. Ben yapmadım, Mickey yaptı! Birbirini az tanıyan iki insan, fal sırasında bütün mahremini paylaşabilir. Fincan yıkandığı zaman, bir daha olan bitenin konusu geçmez. Fal kulübünün birinci kuralı budur: Bakılan fal hakkında asla ve asla konuşma!

Şekerpere filminde, Neriman Köksal perdenin arkasına geçiyordu hani? Ayşen Gruda da Ziver sapığının oyununu, falcının iki kelimesinden sonra olduğu gibi anlatıyordu. Yaşadığımız kelimelere dökmek, onlarla yüzleşmemizi sağlar. Geçenlerde bir

belgesel izlemiştim: Act of Killing. Endonezya'da öldürülen komünistlerin aileleriyle söyleşi yapmak için yola çıkıyor belgeselci. Adamlar da diyor ki, bizimle niye yapıyorsun, bak bunlar öldürdü, yan komşumuz olur kendileri, onlarla yap. Belgeselin akışı birdenbire değişiyordu. Mağdurlar yerine, katillerle röportaj yapmaya karar veriyordu belgeselci. Zalimler de dünden razı...

Anlatmaya başlıyorlar. Başını böyle kestik, şöyle boğduk komünistleri derken, dur diyorlardı, biz o giysilerimizi de giyip canlandıralım. İşte o an olan oluyor. Adamlar, kendi geçmişleriyle yüzleşiyorlar ve büyük bir travma yaşayarak belgeselden hemen sonra ülkeyi terk ediyorlar. Birinin bize kendimizi anlatmasından daha zalim bir masal yoktur.

OLMAZSA OLMAZ KURALI...

Bir arkadaşım kahve falı baktırmadan önce falcıya şöyle derdi: "Geçmişimi söyleme, gelecekte de kötü bir şey görürsen ağzını açma, iyi ne varsa anlat..." Belirsiz hayatımızın içinde biri çıksın da karanlık taraflarımızı süzüp hayatımızın geri kalanının ne halta benzeyeceğini anlatsın.

Fal kulübünün ikinci kuralı şudur: Sevdiğin dönmeyecekse, falcı kötüdür. Aman canım, eğlencesine... Olmayacak duaya amin demek kanımızda vardır. Varsın olmasın, yine de âmin...

Koskoca Tülay Özer bile bir falcı bularak ellerini açmıştır. Bütün dertler onu bulduysa, mutluluk bizim olsun. ✿

YOLCULUK

*Uzun yolculuklar bitmez
Sürer o, zamana bölünen yol
Sürer gözler ve ten
Sürer her ayrılık
Loş ev köşelerinde*

*Kırılan ışık
ve kırılan kalbin adıyla
Oku*

*Gözün içinden geçeni
Ruhta yeşerip biteni*

*Miyop aşk
Yakın kalp
Şah damarını tavlayan kan
Göze görünmez en dipteki*

*Yolculuk bu yüzden
Bü yüzden uzaklar
Bü yüzden aşk
Bu yüzden
Yüzüm senden hep
uzak olacak*

Gülecek halde değildim. Atipik bir karasevdayla kavruluyordum. Radyoda Zeki Müren, 'Ateş-i sûzân-ı firkat yaktı cism ü cânımı' şarkısını okuyordu. Duyduğum her kederli şarkıda bir kaleydoskopla kavuşamayacak olmanın ağır kederi vardı artık.

KALEYDESŞEY

Güzel anneleri olan insan topluluklarının sanayi devrimine ihtiyacı yoktur. İzah edeyim:

"Peki nasıl sürekli değişiyor o şekiller?" dedim.

Üzerinde bir hokkabaz resmi bulunan silindirik boruyu elimden çekip alırken "Alman dedik ya lan oğlum!" dedi Mete.

ABBA'nın 'Dancing Queen'inin dünyayı sarstığı zamanlardan söz ediyorum. Bir borunun içinde sürekli değişen, rüya gibi bir görüntü ve dünya dışı renklerin ışıltısıyla tanışmış, büyülenmişim.

"Peki bu kaleydoskop Türkiye'de bulunmaz mı?" dedim.

"Adını bile söyleyemiyorsun lan mantar, kendisini nereden bulacaksın? Var mı Almanya'da bir amcam-mamcam? Yazarsın mektup, dersin bir kaleydoskop getir, o da getirir."

"Bunu bana satar mısın?" dedim.

"Manyak mısın lan, bu satılır mı? Ekmek teknesi!" dedi Mete.

Mete her hafta sonu Vatan Caddesi'nin ortasında bulunan lunaparkın önündeki bir banka oturup elli kuruş karşılığı çocuklara beş dakika kaleydoskop seyrettiriyordu. Bütün harçlığını avucuna saymışım alçak herifin.

"Biraz daha baksam eskiyecek mi be olum? Zaten müşterin yok, biri gelene kadar bakayım işte" dediğimde çiçek dürbününü elimden çekip almıştı. O anda hissettiğim tek şey öfkeydi. Bana ait olan büyü nü nesne bir hata sonucu bir ahmağın eline düşmüştü işte. Nasıl kıskanıyordum onu, bilemezsin. Bir kadını kıskanır gibi...

Evde kuru boyalarla o simetrik şekilleri defterime çizip uzun uzun seyreliyordum. Hayalle hayat arasındaki perdeyle tanışmışım. Ne hayal kadar uçucu, ne hayat kadar katı ama ikisinin de dışında, ikisinden de izler taşıyan bir şölen, bir cümbüş, bir mucizeyle tanışmışım. Uykularım kaçırıyordu. Sabah ezanlarıyla uyandığımda gözlerimin önünde, kendilerini sonsuz kez tekrarlayan şekiller görüyordum.

"Almanya'da hiçbir akrabamız olmadığından emin misin?" dedim anneme. Saçma bir soruydu. Kadıncağız cevap vermeyip göz kuyruğundan ters bir bakış atmakla yetinmişti.

"Peki akrabalarımızdan birinin akrabası da mı yok? Yani hiç mi yok?" dedim.

"Bekle bir çocuk daha yapayım gidip Almanya'ya yerleşsin, o zaman bir tanıdığın olur işte" dedi. Annemin şaka yaptığı nadir zamanlardandı bu. Gülecek halde değildim. Atipik bir karasevdayla kavruluyordum. Radyoda Zeki Müren, 'Ateş-i sûzân-ı firkat yaktı cism ü cânımı' şarkısını okuyordu. Duyduğum her kederli şarkıda bir kaleydoskopla kavuşamayacak olmanın ağır kederi vardı artık.

"Ne daldın yine?" dedi annem.

"Hiç" dedim.

Güzel bir anne sürekli devrimdir.

"Kız meselesi mi?"

"Ne kızı ya, saçma sapan konuşma" dedim.

"Ne peki?"

"Kaleydoskop" dedim ve masadan kalktım.

"Neydoskop? Yemeğini bitir..." dedi.

"Kaley..." dedim ve tabaktaki son yeşil fasulye dalını ağzıma attım.

"Ne işe yarıyor kaleydesşey?"

Uzun uzun anlatmaya hazırlanıyordum ama daha iki cümle etmeden "Çiçek dürbünü diyorsun yani" diye sözümü kesti.

"Neyse ne işte..."

"Ben onu yapmayı biliyorum" dedi annem.

Haftalarca içimde biriken umutsuz kırıklık, giderilemez öfke bir kahkaha sağanağına dönüştü. Ama o ısrarlıydı: "Bana şu ende" deyip iki parmağını gösterdi ve "şu boyda" deyip yemek bıçağını gösterdi üç parça ayna getir, sana ondan yapayım."

Ciddiye almadım tabii. Hızla da unuttum o konuşmayı. Alman mühendisliğinin ürünü olan bir şaheser ile bir gün okul yüzü görmemiş, on altı yaşında evlenmiş annemin köylü kafasının arasına sıkışıp kalmak hoşuma gitmemişti, tahmin edersin. Ama ertesi gün okuldan çıkınca, belleğimin karanlık köşesine tıktığım o konuşmayı yeniden hatırladım. Annemin bir kaleydoskop yapamayacağını biliyordum ama onun söz ettiği oyuncağı da merak etmişim. Yolumun üzerinde bir camcı vardı, girip annemin tarif ettiği aynaları santim cinsine çevirerek dükkanın dibinde uyuklamakta olan adama söyledim. Camcı kapının

yanındaki teneke kutular içinde bulunan yüzlerce ayna parçasını işaret ederek, "Oradan şu iri parçayı al gel, keselim" dedi. Birkaç dakika içinde, Trakyalı camcı, battaniye sarılmış masaya koyduğu aynayı kâğıt parçası gibi üçe bölüp elime tutuşturdu.

"Borcun morcun yok kızanım, şu kahveden bir Oralet söyle, ödeşelim" dedi.

Ayna parçalarını anneme verdikten sonra haberleri izlemek için koltuğa yayılmışım. Kadın sağa sola koşuşturup, kendi kendine mırıldanıp duruyordu: "Seloteybi gördün mü?", "Bayramda dayınların getirdiği şekerin ambalaj kâğıdını nereye koyduk?" Onu duyamayacak kadar bezgindim. Yarım saat sonra, annem dizime ısıtılı bir boru bırakıp "Ben yemeği ısıtayım, acıktık. Daha salata şey edeceğim" diye mutfığa yöneldi.

Ben bir çiçek dürbününde olmadık renkler gördüm bir zamanlar. Sanayi devrimi o yüzden beni heyecanlandırmadı belki de. Güzel bir anne sürekli devrimdir. ✱

AKLINDA OLSUN:

Bu ülkedeki en büyük sorun, kendisini ülkenin sahibi olarak gören birilerinin her zaman seslenecek bir kitle bulabilmesi. Üstelik bunların beğenmediği kesimleri ülkeden kovabilecek kadar cüretkâr olabilmeleri...

Çok sevdiğim '1984' romanının giderek distopik olma özelliğini kaybetmesi beni üzüyor. O nefis roman bazen gözümde ne kadar sıradanlaşıyor, bilemezsin. Kafka bile... Neyse, takılma! Büyük Türk düşünürü Anonim'in dediği gibi, arkalara doğru ilerleyelim.

Nail Kitabevi Kuzguncuk'ta bir mahalle kitapçısıdır.

Kapılarını 2015 yılında misafirlerine açan Nail Kitabevi, sanat ve edebiyatın buluşma noktasıdır. Sizin için kitaplar seçer, yayınlar ve bir de mis gibi kahveler yapar.

İstanbul'un bu huzur dolu kitap sığınağına davetlisiniz.

Nail Kitabevi
Kuzguncuk

YAYINLARI

Yakında

HAYDİ ÇOCUKLAR DIŞARI!

Yazar : Stacy Tornio ve Ken Keffer Çevirmen: Tuğçe Togo
224 Sayfa

Etiket Fiyatı: 28 TL

Doğa bir yolculuktur ama onu görmek için uzun seyahatler yapmak zorunda değilsiniz. Sadece kapıyı açın ve dışarıya çıkın. Doğayla iç içe olmanızı ve her gün yeni şeyler keşfetmenizi sağlamak için yazılmış Haydi Çocuklar Dışarı kitabı, bütün bir yıl yetecek aktiviteler ile dolu.

Haydi Çocuklar Dışarı, her yaştan çocuk için doğada deneyimleyebileceğiniz 448 öneriden oluşuyor. Yılın her günü birden fazla aktivite sizi bekliyor! Her mevsimde basit ve zor başlığı altında 50'şer görev, 50'şer "var mısın?" önerisi, 3'er proje, 3'er macera, 3'er tarif ve 3'er oyun yer alıyor. Ayrıca kitap boyunca öğretici bilgiler, yararlı ipuçları ve yararlanabileceğiniz ilave kaynak önerileri bulacaksınız. Eğlenceli ve çarpıcı çizimlerle tasarlanan bu kitap, çocuklar ve ebeveynler için başucu kitabı!

Yakında

GÜLLER Dünyası

Yazar : Silke Kluth Çevirmen : Yavuz Altındal
130 Sayfa

Etiket Fiyatı: 28 TL

Lisanslı bir peyzaj mimarı ve tecrübeli bir gazeteci olan Silke Kluth'un "pek çok hikâyeye konu olan kadim bir asilzade" olarak tanımadığı gülleri kim sevmeyiz? Gül sadece güzelliği ve kokusuyla değil, tarih içerisinde edindiği sembolik anlamlarla da kendine diğer bitkilerden ayrı bir yer edinmeyi bilmiştir. Güllerin gizli dünyasına açılan bir kapı olan Güller Dünyası'nda, gül bahçıvanlarının olmazsa olmazlarından en doğru ekim alanlarına, uzman tavsiyelerinden güller için pratik bakım programlarına (hastalıkların tanımı ve bu hastalıkların etkin bir biçimde iyileştirilme yöntemleri) ve gül türlerinin portrelerine dek kusursuz güller yetiştirebilmek ve seçebilmek için gereken tüm bilgiler sizleri bekliyor.

Yakında

KAKTÜS VE DİĞER SUKKULENTLER

Yazar : Mathias Uhlig Çevirmen : Sevim Kıran
130 Sayfa

Etiket Fiyatı: 28 TL

İster düzgün bir biçimde olsun isterse tuhaf bir heykel, kaktüsler her daim evimizin ve bahçemizin çöl dokunuşlarıdır. Her kim bu dikenli dostları ve diğer sukkulentleri evine alırsa, daha fazlasına sahip olmak ve hatta onlar hakkında daha fazla bilgi edinmek ister. Bu yeni kılavuz, habitatları ve türleri hakkında uygun bir arka plan bilgisi ile donatılmıştır. Pratik bölüme dair yüzlerce güzel fotoğraf ile, kendi kaktüs ve sukkulent dünyanızı planlamanız ve oluşturunuz artık çok kolay! Kaktüs türlerinin anlatıldığı gör-seller ile zenginleştirilen portreler bölümünde, en güzel kaktüs türlerini öğrenebilir, oda veya bahçenizi tasarlayabilirsiniz. Kaktüs yetiştirme, çiçeklendirme ve bakıma dair tüm bilgiler sizleri bekliyor.

ÇİĞ BESLENME MUTFAĞI

Yazar : Ezel Küçükkoç
Kasım 2016 - 160 Sayfa
ISBN No: 978-605-83642-7-1
Etiket Fiyatı: 20 TL

Yoga eğitmeni ve çiğ beslenme uygulayıcısı olan Ezel Küçükkoç, beslenmeye bakış açımızı değiştirecek farklı bir kitap hazırladı. Toplayıcı toplumların besini dağlardan canlı olarak tükettiği gerçeğinden yola çıkarak, güneşin, suyun, toprağın özünün bedende yerini bulabildiğini ve bedenimizin bu besinleri iyi tanıdığı için kolayca yaşam enerjisine dönüştürebildiğini anlatan çalışmada, çiğ besinlerin tanıtımı birbirinden güzel illüstrasyonlarla destekleniyor. Taze taze ve hiç pişirmeden tüketebileceğimiz besinlerle hazırlanan leziz yiyeceklerin ve mucize içeceklerin pratik tarifleri de cabası!

Nail Kitabevi Yayınları

Kuzguncuk Mahallesi, İcadiye Cad. No:32 Üsküdar-İSTANBUL
Tel: (0216) 428 76 84

iletisim@nailkitabevi.com / www.nailkitabevi.com

“MESUD SAATLERİ HÜSRANLA ANDIM”

Kartpostaldeki, 1920-30'ların sessiz sinema starlarından, Rus aktör İvan Mosjoukine. Kartpostalın ön yüzünde “Yazılarınıza yardımcı, size bir arkadaş gönderiyorum. B.C.” yazılı. B.C.’nin kartpostalı uzak diyarlarda askerlik yapan nişanlısına, 1930 yılında yazdığını, arka yüzü dolduran incecik yazıdan anlıyoruz. “Sevgili Mümtaz,” diyor B.C. “Bu yalnızlık epeyce ağır geliyor. Bazen tatlı günlerimizi hatırlıyor, bazen dikişle, sazla vakit geçiriyorum. Hele bu akşam mehtapta, balkonda, geçen haftanın mesud saatlerini bilsen ne derin hüsrana andım.”

Neden ismini yazmak yerine iki harfle yetinmişti acaba? Kartpostalın seyahati boyunca, isminin yabancılarca okunmasından mı çekinmişti? Belki kendini bizden, günün birinde gözünü onun küçük sitemlerine, günlük dünyasına dikecek olanlardan korumaya çalışıyordu, kim bilir?

IVAN MOSJOUKINE (1889-1939)

GASİLHANEDE 10 YIL BEKLEYEN CESET

Bu tablo, son halife Abdülmecid Efendi henüz halife değilken yapılmış olmalı.

Abdülmecid Efendi’nin hayatı, “inişli çıkışlı” tarihinin bir sureti gibidir. Sultan Vahdettin’in ardından hükümdarlık sırası ondadır. Ne var ki, Vahdettin’den sonra saltanat bitince, padişahlık hayali suya düşer. Üstelik 1924’te hilafetin lağvedilmesiyle halife unvanını da kaybeder ve ölümüne dek devam edecek sürgün hayatı başlar. Fransa’da öldüğünde, nereye gömüleceği meselesi yüzünden tam on yıl Paris Camii’nin gasilhanesinde kalır. Ta ki, sonunda Medine’ye defnedilene dek. ❀

SON HALİFE ABDÜLMECİD EFENDİ (1868-1944)

Sözüm ona, zaman yayı salıncağından düşmüş idim. Ben düşsem de salıncak kendi kendine salınıyor.

ZAMAN YAYI DEDİĞİN, KEMAN YAYINDAN BETER

Ben bu yazıyı yazarken Erzincan’da Ağustos ortası idi. Ağustos vurdu beni. Duruk bir beyin ile kalakaldım. Zaman yayını salıncak etmiş idim, düşüm salıncaktan. Esintisiz, kıpırtısız bir hal. Ne gönlüm akar, ne rüzgarım savurur.

Gün batıya gitti Erzincan ovasında. Dağlar morardı, bulutlar ince bir alev almış. Bahçenin otları gölgelendi. Dağ eteğinde bir köydeyim. Köyün en ucunda kayısı, kavak, söğüt ağaçları ile çevrili bir bahçedeyim. Bir su akıyor. Dağdan gelen suya ince bir yol yapmışlar -adına “hark” derler, burada “h” harfini severler- gün boyu akıyor. Ermenilerden kalmış, 200 senedir akıyor. Başında bir söğüt, hark ile aynı yaşta. Söğütün gövdesi kaya gibi oturmuş toprağa, bir çeşit heykel olmuş.

Taş ile ağaç, yağ ile un, süt ile tezek... Çok uzak değil, daha dün. Yani geçen yüzyıl. Dedelerin siyah beyaz fotoğrafı var. Kaşı gözü rötuşlu. “Duvarın önünde resmim aldılar, ak kağıt üstünde tanıyın beni” zamanı. Onlara 1. kuşak diyeceğim. 19. yüzyıl sonu, 20. yüzyıl başı doğmuşlar. Artık, toprak olmuş gitmişler.

Çocukları, -2. kuşak diyelim- 20. yüzyılın ilk yarısında doğmuşlar. O çocuklar, gençliklerinde fotoğraf stüdyolarında fotoğraf çektirmişler. “Bende bir resmi var, yarısı yırtık...” zamanı. Renkleri uçmuş sulu boya kıvamında fotoğraflar. Yanaklar uçuk pembe, dudaklar soluk kırmızı. Oda duvarlarında asılı çerçeveler içinden bakıyorlar. Onlar da çekti gitti. Henüz hayatta olan bir ikisi son demlerinde.

Şimdi 3. kuşağın devri. Köyün eski evlerini betonarme binalar ile yenilediler. Kapı önlerinde arabaları, feyzbuk hesapları var. Çocuklarının bazıları, 21. yüzyılda akıllı cep telefonu ile doğdu. Akşamları rakı sohbetlerinde, eski zamanlara gidiyorlar. Öyle anlar oluyor ki; anlatan, anlatılan ve dinleyen olarak 4 kuşak bir an içine sığıyor. O esnada 5. kuşağın hallerini hayal etmeye çalışıyorum.

Sözüm ona, zaman yayı salıncağından düşmüş idim. Ben düşsem de salıncak kendi kendine salınıyor.

***

Ben bu yazıyı Eylül ayında dergi sayfasından okurken, Akdeniz kıyısında. Kıyıda, köy kahvesi önünde denize karşı ahşap sandalyedeyim. Sağ yanımda Goca Memed Dayı -burada “k” harfini “g” sesi ile vermeyi severler- oturuyor. Askerliğini 1950’lerde denizci olarak yapmış. Gemide fırıncıymış, ekmek çıkarırmış. İtalya anılarını anlatıyor. Sigara payını biriktirip limanda karaya çıkmış. Sigaraları verip kravat almış. Kravatları gemide satmış. Şu kadar kuruş kazanmış.

Sol yanımda Goca Memed Dayı’nın yaşıtı biri daha var. İtalya lafını duyunca kendiliğinden konuştu: “Atatürk, ‘Giydirmeyin çizmelerimi bana’ demiş”.

Al sana zaman yayı, keman yayından beter. Ben bu cümleyi ilkokul, bilemedin ortaokul

sıralarında bırakmışım. İtalya haritasını çizme şekline benzetmek ile “Giydirmeyin çizmelerimi” söylencesi arasında kurulan ilişkide böbürlenme var. Yani “Paşa ayağa kalkar ise gelir ağzınıza sıçar” böbürlenmesi.

O böbürlenmenin öyle bir tadı var ki, o tat ile uyuşursun. Ne Mussolini’nin saldırgan üslubu ve Ege Adaları’nı silahlandırması, ne Ankara’nın tehdit algısı, ne o algı ile parti-devlet makinesinin eylemleri ne de Trakya Yahudilerinin başına gelen yağma, tecavüz ve evinden barkından etmeler...

Ben şu son paragrafı alırsam, şimdiki zamanın parti-devlet makinesine bağlarım ama derler ki “Lafın tamamı aptala söylenir.”

Bölük pörçük, parça pinçik bir yazı oldu. Allahtan, kimse okumuyor.

Selam sevgiyinen.

Müessese ikramı: “Tonada de Luna Ilena” (Kargalı, geceli resmin hatırına) ❀

“Bende bir resmi var, yarısı yırtık...” zamanı. Renkleri uçmuş sulu boya kıvamında fotoğraflar.

Kıyıya doğru yavaş yavaş yürüyorum. Deniz kenarına geldiğimde bir saniye bile düşünmeden, gözlerimi kapayarak bırakıyorum kendimi suya. Tatlı, huzur veren bir serinlik her yanıma sarıyor.

MAVİ KASALI KAMYONET

Öğle vakti ama saatın kaç olduğunu bilmesem öğlen olduğunu anlamam, o kadar zamansız bir vakit. Girdiğim sokak o kadar dar ki; güneşin nerede olduğu anlaşılmıyor, gökyüzü bile zar zor görülüyor.

Bu kasvetli sokağın tam ortasındaki izbe binanın altında bir berber var. Tabelası yok, berber olduğunu içerideki koltuklardan anlıyorsunuz. Dükkanındaki her şey korkutucu derecede eski. Bir sürü erkek yüzünün yapıştığı usturalar, kuruladığı saçlardan tiksindir gibi üzerlerindeki tüm kırçıkları dışarı kusmuş soluk renkli baş havluları, paslanmış ama sanki bir saniye sonra oksitlenecekmiş gibi duran yılgın makaslar...

Eski berberleri severim, çünkü dükkanda sigara içmenize izin verirler. Muhabbetleri de iyi olur, yakası açılmadık küfürlerin olanca doğallığıyla edilebildiği nadir yerlerdendir.

Sigaramı yakıp derin bir nefes alıyorum rahatsız koltukta. Kevork Abi dertli. Makası eline alır almaz başlıyor lafa;

"Amina kodumun dünyası, dışarıda yatan şarapçılar bile benden zengin. Adamlar günde üç şişe şarap içiyor. Şişesi yedi lira! Ben burada elektrik faturamı ödeyebilecek miyim onu düşünüyorum, ne yapsak Onur, biz de mi dilensek?"

Cevapsız sorular soruyor berber. Dünya üzerindeki çoğu sorunun cevabının olmadığına inanıyorum. O soruları soran insanın karşı taraftan sadece onay beklediğini düşünüyorum. Zaten o yüzden ya kafanızı "Hı hı" diye sallarsınız, o olmadıysa "Evet abi" diye tasdik edersiniz konuşan kişiyi. Kafamı sallamayı tercih ediyorum.

Sorusunun cevabını kendi veriyor; "Yok be, nasıl dileneyim ben? Aynada kendi yüzüme bile bakamazken, nasıl başkasının yüzüne bakarak para isteyeyim?"

Mavi kasalı bir kamyonet geçiyor sokaktan,

Aynada kendi yüzüme bile bakamazken, nasıl başkasının yüzüne bakarak para isteyeyim?

sanki hiç o dar sokakta olmaması gereken bir araç, ama geçiyor işte.

Tıraş bitiyor, aynada enseme gördükten sonra Kevork Abi'ye "Eyvallah" deyip sokağa çıkıyorum. Yürüdükçe sokak daha da daralıyor, gökyüzü büsbütün görünmez oluyor, şarapçılar yanıma para istemeye geliyor.

"Aynada ben kendi yüzüme bakamıyorum" diye kendi kendime söylenerek sokaktan çıkıyorum. Biraz önce sokaktan geçen mavi kamyonet sol tarafa park etmiş. On metre ötesi deniz.

Kıyıya doğru yavaş yavaş yürüyorum. Deniz kenarına geldiğimde bir saniye bile düşünmeden, gözlerimi kapayarak bırakıyorum kendimi suya. Tatlı, huzur veren bir serinlik her yanıma sarıyor.

Bir balıkçı teknesi yaklaşıyor yanıma. Yüzmeye devam ederken bir yandan da "Git sen git, iyiyim ben, yok bir şey" diyorum.

Sırt üstü uzanıyorum denizde, gökyüzüne bakıyorum. Güneşi engelleyen tek bir bina bile yok etrafımda. Gökyüzü masmavi ve çok berrak, tek bir bulut bile göremiyorum.

Şimdi özgürüm. ✨

EMİRHAN PERKER

"Dünyayı 20'sinde de 50'sinde de aynı gören adam, 30 yılını boşa harcamıştır."

Muhammed Ali

"Eğer yanıtlarım seni korkutuyorsa o zaman korkutucu sorular sormaktan vazgeçmelisin."

Pulp Fiction

"İnsan karar vererek âşık olmaz. Sadece bir bakar, olmuş."

Kaybedenler Kulübü

"Tüm dünyada, bütün evrende insandan başka hiçbir yaratık kendini övmez!"

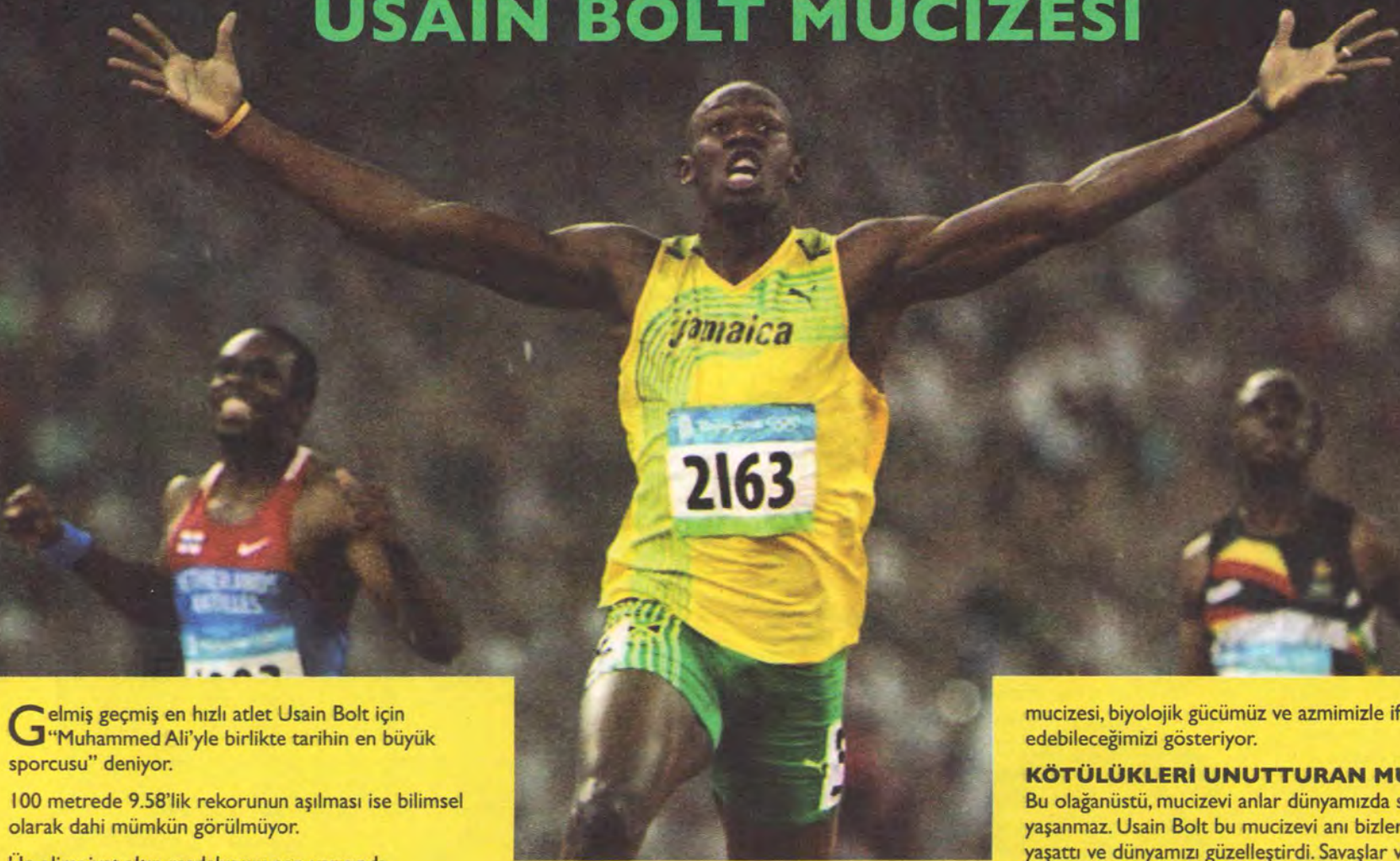
Constantine

Usain Bolt insanoğluna kendini, bedenini, hayallerini, sınırlarını aşabileceğini gösteriyor.

USAIN BOLT MUCİZESİ

NIHAT GENÇ

Gelmiş geçmiş en hızlı atlet Usain Bolt için "Muhammed Ali'yle birlikte tarihin en büyük sporcusu" deniyor.

100 metrede 9.58'lik rekorunun aşılması ise bilimsel olarak dahi mümkün görülüyor.

Üç olimpiyat altın madalyasını son yarışında taçlandırmak istedi, olmadı, bir saliseyle üçüncü oldu.

Çin'den Orta Amerika'ya, Kanada'dan Güney Afrika'ya tüm dünyalılar Usain Bolt'u son yarışında sevinç ve gözyaşlarıyla uğurladı ve bütün dünya onun mucizevi başarılarını konuştu.

SEVİMLİ REKORTMEN

Dünyamız kendini insanlığa bu kadar sevdiren bir sporcuyla karşılaşmamıştı. Kameralar karşısında kaşını kaldırması dahi tribünlerde ve ekran başında milyarları yerinden oynatıyor. Usain Bolt'un ekranda görünmesiyle mavi gezegenimiz parlıyor, bir kaşını kaldırması, gezegenimizin en meşhur gazetelerine tam boy manşet fotoğrafı oluyor.

Usain Bolt neden bu kadar sevildi, sportmenliği mi, akıl almaz rekorları ve başarıları mı, sevimliliği mi? Hepsisi ve daha fazlası.

Stadyumlar, insanlığın yeni tapınakları, oraya bir akşam tanınmamış, sıradan bir sporcu olarak giriyor bir gecede dünyanın en büyük 'kralı' olarak çıkıyorsunuz. Ve bir anda bütün insanlık etrafınızda halka olup dans etmeye başlıyor! Yani, mucizevi bir başarıyla dünyayı etrafınızda döndürmeye başlıyorsunuz!

"BİRİNCİ GELİRSEN, YEMEK VERİLECEK"

Üçüncü Olimpiyat madalyasını kazandığında, en büyük rakibi şöyle dedi: "Bolt'a altın madalya değil, çok daha fazlasını, stadyumun kendisini vermeliyiz, alsın Jamaika'ya götürsün..."

Bolt, rakiplerinin ve ülkesinden takım arkadaşlarının doping skandalları karşısında lafını esirgemeyip "Herkes atlet olmak zorunda değil, körlük diye bir spor var, süpürgeyle buz süpürüyorsun, pekala süpürge sporu yapabilirler" dedi.

Belgeselinde "İlk ne zaman koştun" sorusunu cevaplarken şunları söylüyor: "On yaşında... Hocamız, birinci gelirsem yemek vereceğini söyledi, 'Köyden gelmiş yemek,' dedi, köyden gelmiş yemek bizim en çok istediğimiz şeydi, biz yoksul şehirli bu yemekleri yiyemiyorduk, yemek deyince aklım çıktı, koştum, birinci geldim."

***

Bugün Usain Bolt, Jamaika'nın bayrağından dahi çok tanınıyor, Putin'den Trump'tan daha çok tanınıyor.

Yüzlerce devlet başkanından, binlerce din adamı, on binlerce sanat adamı ve akademisyenden daha çok tanınıyor ve seviliyor.

Çünkü Usain Bolt, bilimin, akademinin, sanatın, sporun, sportmen ahlakının, azmin ve hepsinin toplamı: Aşkın, transandantal, mucizevi bir güzellik!

İMKANSIZI BAŞARMANIN SEVİNCİ

Çağımızın rekorlarının ötesinde, hiç olmayacak, imkansız başarmak, her dünyalıya büyük bir umut ve sevinç veriyor.

Olmayacak şeyi başarmak biz dünyalılara kuvvet veriyor.

Bu kuvvet kaygıyı, tasayı, üzüntüyü, depresyonu, umutsuzluğu, her şeyi unutturuyor.

İnsanoğlunun en köklü sevincini ateşliyor, dünyamız ve insanlık ve gelecek için alev alev 'umut' veriyor.

Bu mucize başarı insanoğluna kendini, bedenini, hayallerini, sınırlarını aşabileceğini gösteriyor.

Düşmanlık, nefret, kavg, olmadan, doğanın bir

mucizesi, biyolojik gücümüz ve azmimizle iftihar edebileceğimizi gösteriyor.

KÖTÜLÜKLERİ UNUTTURAN MUCİZE

Bu olağanüstü, mucizevi anlar dünyamızda sık yaşanmaz. Usain Bolt bu mucizevi anı bizlere defalarca yaşattı ve dünyamızı güzelleştirdi. Savaşlar ve çevre kirliliğiyle morali bozulan dünyamıza, nihayet yepyeni kapılar açtı: Hormonla dopinge bozmadan, kendi öz gücümüz doğamız ve disiplinle ve çalışma ahlakıyla her şeyi başarabiliriz.

Bolt, hayallerimizi güzelleştirdi! Biz dünyalıların birbirimizi ve bedenimizi daha çok sevmemize yol açtı.

Biz dünyalıları aya ayak basmak gibi büyük bir insanlık başarısı ve ortak bir sevinç etrafında, bir aile gibi yan yana getirdi.

Farklı bayraklar, farklı ülkeler, farklı ırklarımızı unutturdu. Gaddar savaşları, nefreti, kini unutturdu. Ve bir 'insanlık ailesi' oluverdik.

YOKSUL BİR ÇOCUĞUN REKORU

Sporun, siyaset karşısında muhteşem mucizesi, üstünlüğü de budur.

Ve bu inanılmaz devrimi, parası olan, gücü olan, dayısı olan değil, dünyamızda yaşayan her sıradan ve yoksul gencin pekala başarabileceğini, hepimize bir daha gösterdi.

Ve spor, kendine ve bedenine güvenle, bir Kenyalı ya da Jamaikalı yoksul bir çocuğa, dünyanın kralı olma şansı verir.

Ve işte masal gibi ama değil, gerçek, sonunda, Jamaikalı yoksul bir genç, bütün dünyanın gurur duyduğu ve adı geçtikçe sevinçten çılgına döndüğü ve milyarları ekran başında sevinçten ağlatan muhteşem bir sporcu olur.

Ve Usain Bolt'un yüzündeki el değmemiş tertemiz samimiyet, hepimizin insan yüzü oluverir!

Jamaika'nın (ve artık tüm dünyanın) mucize çocuğu Usain Bolt, ne zamandır unutmuştuk insan yüzümüzü.

Ne zamandır unutmuştuk, kendi insan gücümüzü.

Savaşlarla silahlarla sindirilmiş korkutulmuş mavi gezegenimiz, yaşattığın bu büyük sevinçleri ve ışıltılı kara yüzünü hiç unutmayacak! 🌟

**Olmayacak
şeyi başarmak
biz dünyalılara
kuvvet veriyor.**

Yıllar sonra Pavase'den okuyunca öğrenmiştim sevmenin, sevileni ilgilendirmeyen bir şey olduğunu. Sevdğin de seni seviyorsa Dünya çok güzel dönüyormuş da bir süre, böyle çiçek çiçek kokuyormuş her yer... Yok sevmiyorsa sevdiğin seni, hayat okkalı bir tokat oluyormuş insanın yüzüne.

AŞK-I YARA

Sosyal medyanın nimetlerinden faydalandım geçen gün. Biraz kurcalayınca ortaokul arkadaşlarımı bile buldum. Seni aramadım yalnız. O kadar da kurcalamaya gerek yok.

Sonra senin de tanıdığın bir arkadaşımızla buluştuk. Yıllar çok şey götürmüş ikimizden de. Uzun uzun konuştuk. Seni sormaya bir türlü cesaret edemedim ama ortak arkadaşımız ben sormadan söyledi, hâlâ görüşüyormuşsunuz. Benim için; "Onu çok özlemiştim," demişsin bir gün.

İnsan insanı üzer tabii ama insan en çok da kendini üzer. Bak, hâlâ üzgünsün işte. Ben de üzgünüm...

Hani ortaokuldaydık. Ben ikinci sınıftaydım, sen birdeydin henüz. Türkçe öğretmenimiz sahneye çeği oyun için bizleri seçmişti. İlk çalışmada görmüştüm seni. İlk görüşte aşka inanıyordum o zamanlar. İncancımın gerekliliğini yerine getirdim. Sonrasında da seni gördüğüm her an sevdim... Bir gün gülüşünü sevdim örneğin, başka bir gün saçlarının örgüsünü. Bir başka gün kalemi tutuşunu örneğin, başka bir gün sahnede yürüyüşünü. Böyle böyle kocaman oldu sevgin içimde.

Oyunda iki kardeşi oynuyorduk ya, nasıl mutluydum bir bilsen. O kadar çok sahnemiz vardı ki seninle. Her seferinde sevecek bir şey buluyordum ne güzel. Aylarca prova yapmıştık. Sev sev... Sonra okula giderken ve okuldan dönüşte birlikte yürür olmuştuk. Aynı mahallede oturuyorduk çünkü... Her yanım senle doldu...

Ben yanıp tutuşuyordum da, sen...

Bir gün o tiyatro sahnesinde, prova yaparken eline bir kağıt parçası tutuşturmuştum, "Seni çok seviyorum" yazıyordu kağıtta. Sen okumuştun yazıyı da hemen oyunun yönetmeni olan Türkçe öğretmenine kağıdı göstermiştin. "Öğretmenim, bana bu ayıp yazıyı verdi,"

demiştin beni göstererek.

O zamanlar çok kızmıştım sana ama sonradan neden kızdığımı ben de anlayamadım. Kızmaz oldum sonra... Kızmıyorum da...

Kızmıyorum çünkü o "ayıp" bize ait değil. Sevmeyi "ayıp" diye öğretmenlerin ayıbı. Sevmek ayıp olur mu hiç? Hele çok sevmek.

Sevmek ayıp değildi ama suçtu öğretmenin gözünde. Sol yanağım kıpkırmızı olmuştu.

Oyundan da atmıştı beni hocamız.

Sonra bir gün okula giderken yolda karşılaşmıştık seninle. Okula çok az bir mesefe kala... Susmuş susmuştuk da, tam okula girerken bana, "Gerçekten seviyor musun beni?" diye sormuştu ya, işte o zaman Türkçecinin vurduğu yer sızlamıştı sanki birden. "Yok,"

demiştin gözlerimi kaçırarak.

"Ben şaka yapmıştım, sen gerçek sandın o zaman," demiştin.

İşte o söylediklerim yalandı. Yalandı, çünkü kapıda Fen Bilgisi öğretmeni bekliyordu. Nöbetçi öğretmen oydu o gün.

Ve Fen Bilgisi öğretmeni Türkçe öğretmeni gibi tokat atmıyordu, sopayla dövüyordu.

Yıllar sonra Pavase'den okuyunca öğrenmiştim sevmenin, sevileni ilgilendirmeyen bir şey olduğunu. Sevdğin de seni seviyorsa Dünya çok güzel dönüyormuş da bir süre, böyle çiçek çiçek kokuyormuş her yer... Yok sevmiyorsa sevdiğin seni, hayat okkalı bir tokat oluyormuş insanın yüzüne.

Sevmiyordun ya sen, hocamıza söylemesen de olurdu. Bakışların ilk tokadı atmıştı zaten.

Son bir şey; o gün, o sahne var ya, o sahnede yediğim tokat bana bir şey öğretti: Aşk insanın yüzünü her türlü kızartıyormuş...

O "ayıp" bize ait değil. Sevmeyi "ayıp" diye öğretmenlerin ayıbı. Sevmek ayıp olur mu hiç? Hele çok sevmek.

Biz insancıklar arabanın hep hareket halinde olmasını sağlayan itici güçleriz. Var olmayan, en iyi ihtimalle belli olmayan hedefler için uğraşıp duruyoruz.

HEDEF

İş hayatımın ilk yıllarında bir elektronik eşya üreticisinde mühendislik yapıyordum. Firma televizyon üretiyordu, ben de kalite testlerinden sorumluydum. Şebeke elektriği dalgalanırsa ne olur, aynı anda beş farklı cihazdan görüntü aktarırsak işlemci kafayı yer mi, nakliye esnasında televizyon yere düşerse ambalajı hasar görür mü gibi sorulara yanıt arıyorduk. Testler yapıyor, tedbirler alıyorduk.

Yurt dışına ihraç edilen yüksek adetli bir sevkiyatta teknik bir sorun çıkmıştı. Ama çözülebilecek türden bir sorun. Binlerce televizyonu Türkiye'deki fabrikaya geri getirmektense; bir grup olarak Avrupa'ya gitsek; orada TV'lerin arka kapağını açıp küçücük bir parçayı değiştirsek, yazılımı güncelleyip gelsek bu iş çözülmüyordu. On beş kişilik ekiple Hollanda'da başımıza gelenleri anlatmayacağım. O mevzu bu yazıya fazla eğlenceli gelebilir. Binlerce televizyonla nasıl olup da savaşa girdiğimizden bahsedeceğim.

Rotterdam'ın sanayi bölgesinde dev bir depoda binlerce televizyonun donanım-yazılım güncellemesini bitirip dönmek istiyoruz. Kendimize hedefler koymuşuz. İşte günde 300 televizyonu ambalajından çıkar, gerekli işlemleri yap, testleri uygula, düzgün çalıştığından emin ol, geri pakettle. Gurbet hüznüne de girmeyeceğim ama herkes bir yerden sonra istiyor ki bitirelim işi, eve dönelim. Görünmez bir düşmanla savaşılmaya başladık adeta. Cephe savaşında düşman karargahını basmaya giden fedailer gibiyiz. Bağıra çağıra, haydi yavrum hop hop hop çeke çeke, dalgalarda bata çıka ilerliyoruz. Hedefimiz bitirip memlekete dönmek. Bitiş çizgisi belli bir maratonda ilerlemenin, sona yaklaşmanın heyecanını yaşıyorduk.

Bu, iş hayatında gördüğüm son bitiş çizgisiydi. Kasa, biz çalışanların kaptırdıkça daha iyi koştuğunu fark etmişti. Hadi yavrum, helal koçum diyerek hızlandırıyor; o hızla da gittiğimiz kadar koşmamızı sağlıyordu. Çizgiyi hep görebileceğimiz bir yerde tutup, asla erişemeyeceğimiz biçimde ince ince ileri kaydırıyordu. Kıyın kıyın, götün götün. Terbiyeli (yahut saf) olduğumuz için de paşa paşa koşturuyorduk hareketli bitiş çizgisine doğru. 100 metrede bitecek sandığımız koşu 200 metreye evriliyordu. Ani bir deparla finiş göreceğ gibi olursak da "Aaa sen artık eski sen değilsin. Geliştin; güçlendin. 200 metre koşusu da neymiş. Terfi ettin. Seni 500 metre pistine davet ediyoruz. Esas yarış şimdi başlıyor" cümlesini duyuyorduk.

Hedefe varılmaz; çünkü hedefe varmak gevşetir. Hedef emeklilik, yani yok oluşun. Borsalar, menkul kıymetler, yatırımcılar, hissedarlar, yönetimler varlığını istiyor. Tıkır tıkır işleyen bir çark, giden araba, işleyen demir seviyorlar çünkü. İşildama seviyorlar. O yüzden otobüsümüz bir yere varmıyor, son durak yok. Bitmeyen bir ring seferi atıyoruz. Biz insancıklar da arabanın hep hareket halinde olmasını sağlayan itici güçleriz. Var olmayan, en iyi ihtimalle belli olmayan hedefler için uğraşıp duruyoruz. Stres çarkı gibi haybeye dönüyoruz, dönerken de durunca da yerimizi yadırgıyoruz. Stres çarkı da değil, onu üreten, satan yahut döndüren de. Çalışan çarkta varlığından haberdar dahi olmadığımız, ancak çark kırılınca görünen; rulmanın içindeki kara, yağlı bilyeleriz.

Hedefe varılmaz; çünkü hedefe varmak gevşetir.

Fotoğrafçı DİLEK UYAR, oğlunun mezuniyetiyle başlayan ve National Geographic'in verdiği Yılın En İyi Seyahat Fotoğrafçısı ödülüne uzanan yolculuğunu Ot'a anlattı.

CAMİAMIZ, BAŞARILI İNSANLARDAN HAZZETMEZ

Altı senedir fotoğrafla ilgileniyorum. Öncesinde, serbest paraşütçülük yapıyordum THY bünyesinde. Atlayış yapamayınca, yerine koyacak bir şey aradım. Tamamen kapitalist toplumun şımarıklığı içerisinde bir makine aldım. Oğlumun mezuniyet töreninde fark ettim ki iyi makine iyi fotoğraf çekmeye yetmiyor. Ben de daha iyi fotoğraf çekebilmek için bir kursa gitmeye karar verdim. Şans eseri çok iyi bir kursa başladım. Alışılmış kalıpların dışında, çok farklı yönlerini öğrendim fotoğrafçılığın. Dünyaca ünlü fotoğraf sayfalarını takip etmeye başladım.

Uluslararası fotoğrafçılara verilen FIAP unvanının ne olduğunu merak ettim ve bu unvanı edinmek istedim. Ülkemizde fotoğrafçılar çok yanlış yönlendiriliyor. Bu yanlışları düzeltmek için de kendinizi ispat etmeniz gerekiyor. Bu unvanın ardından da yarışmalara katılmaya başladım. Gelen derecelerin ardından ismim duyuldu.

TELEFONLA DA İYİ FOTOĞRAF ÇEKİLEBİLİR

Türkiye'de ödül verilen fotoğraflara bakınca, belediyelerin hoşuna gidecek şekilde, ucuz kurgularla dolu olduğunu görüyoruz. Yeni nesil de bunları iyi fotoğraf sanıyor. Fotoğraf camiası o kadar küstah ki anlayamadıkları fotoğrafları karalamaya başlıyor. Toplum olarak da sorunumuz bu:

Yeter ki görmeyi bilin. Neyle istiyorsanız çekersiniz. Asıl sorun en iyi fotoğrafı en iyi makineyle çekebileceğini düşünenlerde.

Anlayamadığımızı her şeyi kötülüyoruz. İnsanlar, telefonla da fotoğraf çekebilirler. Fotoğrafı makine çekmez, önemli olan bakıştır. Yeter ki görmeyi bilin. Neyle istiyorsanız çekersiniz. Telefonla da çekersiniz. Asıl sorun en iyi fotoğrafı en iyi makineyle çekebileceğini düşünenlerde.

BANA HAKSIZLIK ETTİLER AMA HUKUKÇU OLDUĞUMU HESABA KATMADILAR!

Camia başarılı insanlardan hazzetmez. Hele ki kadinsanız daha da üzerinize gelirler. Beni iki kere şikayet ettiler. Önce manipülasyon yaptığımı iddia ettiler, ama fotoğrafların ham halinde bir müdahale olmadığı için şikâyet reddedildi. Daha sonra da belgesel niteliğini bozduğum için şikâyet edildim. Ne dünya literatüründe ne de Türkiye'de böyle bir madde olmamasına rağmen eleştirilere maruz kalmak istemeyen TFSF (Türkiye Fotoğraf Sanatı Federasyonu) beni bir yıllığına yarışmalardan men etti. Benim asıl mesleğimin avukatlık olduğumu hesaba katmadılar ama! Yazılı bir kuralın aksi ancak yazılı bir kuralla iddia edilebilir. Tarafların sübjektif fikirleriyle böyle bir karar alınamaz. Ama TFSF enteresan işler yapıyor zaten. En son, jüri yakınlarının katılamayacağı bir yarışmada jürinin oğluna mansiyon verilmişti. Mahkememiz devam ediyor. Biz bu federasyona fotoğrafı öğretmedik ama en azından hukuku öğreteceğiz. ✨

Dini, gerçekte ve gerçekten arayanların onu 'bulamaması' bir tesadüf değil bir kaçınılmazlıktır.

DİN VE ÜMİT

Din, dine dair ümitten ibarettir. Kurtarıcı, kurtarıcıya dair ümidin kendisidir. Maddesi ümit olduğu ve hakikati hep ertelenen olarak kaldığı için din kalıcıdır. Kurtuluş, kurtarıcıda değil, beklemenin kendisinde gizlidir. Dine bağlılık, ümide olan inançtan doğar.

MEHDİ'Yİ BEKLERKEN

Çok sayıda mehdi (mehdi tasviri, tasavvuru) vardır; gelmediği için. Mehdi hiç gelmeyecek ama hep bekleneyecektir. Mehdi bekleme sahnesinde seyrettiğimiz aslında dinin tüm hikayesidir. Dini, gerçekte ve gerçekten arayanların onu 'bulamaması' bir tesadüf değil bir kaçınılmazlıktır.

SAHİCİLİKTE İSRAR

Din öyle bir ümittir ki boşlukta serpiştiğinde bile kendi nesnesini yaratacak kudrettedir. Çoğu kez dinin nesnesi beşeridir ve imalat tarihi bile tespit edilebilir bir niteliktedir. Zaten dini, inanılan şeyin sahilliğinde arayanlar hayal kırıklığı yaşarlar. İnsanların ekseri sahicilik talebinde ısrar etmez ve dolayısıyla bir sorunla karşılaşmaz. Sahiciliğe ihtiyaç da, lüzum da yoktur. Ancak bu ısrarda bulunanlar dini, bulunduğu iddia edilen yerde aradıklarında bulamazlar.

ŞEYHİN DİNE DÖNÜŞÜ

Peki, din nerede yaşamaktadır? Din, inanılan şeyde değil inananların samimiyetinde yaşamaktadır. Yani inanılan şeyin namevcut doğruluğundan çok, inanmadaki samimiyettir din ve dini yaşatan şey. Din ihlastır. Onun dışındaki her şey el oyalayan bahanelerdir. Bu açıdan, dinlerin akla uygunluk iddiaları kulağı okşayan fakat karşılıksız beyanlardan ibarettir. Şeyh çoğu kez kendisine umut bağlanan, aciz bir fani ya da düpedüz bir şarlatandır. Müridin şeyhe olan imanında yaşar din. Yani şeyhe dair ümidinde. Şeyhin kendisi mürit olduğunda ancak dine dahil olur, düzelir. Yani müridin dine dair ümidine kendi de kapıldığında. ✨

KARAKARGA

Yayınları

Başka Dünyalar Mümkün...

nisan hakan karikatürler

KİTAPÇILARDA!

Yazan
BERK KURUÇAY

Çizen
EMİRHAN PERKER

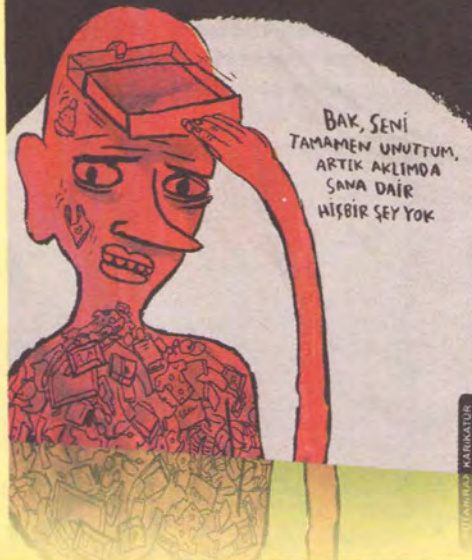
YALNIZLAR RIHTIMI

Çizgilerle Türk Rock Tarihi

YAKINDA!

YİNE ÖYLE HİSSETTİĞİNDE CEM GÜVENTÜRK

Cem Güventürk, çizgisiyle ve mizahıyla yeni bir üslup buldu, bildiğimiz karikatür tanımının üstünü çizdi; kendi renkleriyle boyadı...

Her karikatürü bir rüya sahnesi gibi. Bu rüya karelerinde hüznü şaşkınlık, kafası karışık aşıklar, kalp kırıklığı yaşayan şaşkınlık, anlaşılmayan ruhlar, yanlış hesaplaşmalar, umutsuz eşyalar, tatlı yalnızlar, gıcık tespitler ve sıcacık vicdanlar var.

SELÇUK ERDEM

AŞTİ'deyiz. Elimde küçük bir çanta, sırtımda vatkaları bol bir yarasa kol mont. Bir de boru paça kot pantolonum var. Saçlarım briyantınli. Aynı Küçük Emrah'ın 'Kimsesizler' filmindeki hali gibiyim.

BİR YOL HİKÂYESİ

BEYHUDE

Hep düşlediği gibi

varmış o limana:

Bir sabah uyanmayı

nazikçe reddederek.

Ne karısının çığlık çığığa

fırladığını duymuş evden,

ne de İstanbul'daki

yıllardır konuşmadığı kızının

telefonda ağlayışını.

Bitiremediği tek kitap

göğsünde açık duruyormuş:

Paul Auster'in

Yanılsamalar Kitabı.

Doktor gelene kadar

kimsenin eli varmamış nedense

alıp kenara koymaya.

Küçük odanın penceresinden

Eylül bulutlarına

çıt çıkarmadan bakmışlar.

Bir göçmen kuş sürüsü

gidiyormuş güneye doğru;

sessiz, telaşsız,

düzenli sıralar halinde.

Birisi kısa ve beyhude

bir yanılsama olduğunu

söylemiş gibi hayatın

onlara son nefesinde.

On altı yaşıdaydım. Saçlarım üç numara, kaşlarım çatık, adamın yüzüne dik dik bakıyorum. Merakımdan ya da psikopatlığımdan değil, mecburen. Evden kaçmışım, iki hafta Türkiye turu yaptıktan sonra geri dönüp babamla yaptığımız pazarlıklar sonucu Alanya'da bir otelde çalışan amcamın yanına gitmeme izin vermişler. Ankara çok geliyor o zamanlar, AŞTİ daha yeni açılmış, pırıl pırıl. Elimde küçük bir çanta, sırtımda vatkaları bol bir yarasa kol mont. Bir de boru paça kot pantolonum var. Saçlarım briyantınli. Aynı Küçük Emrah'ın 'Kimsesizler' filmindeki gibi.

Arkamdan bir ordu geliyor. Annem, babam, kardeşim, dayım, halam ve teyzelerim. En arkada Gülendem teyzem. Çok kilolu, nefes nefese "Nerelere gidiyon a oğul?" diye bağırma çağırma. Umursamıyorum. Babam ile göz göze geliyoruz, nefretle bakıyor yüzüme. Cebimden otobüs biletimi çıkarıyorum. Annem höykürüyor, krizler geçiriyor. Bakıyorum son bir defa daha bilete. AŞTİ sanki bir morga benziyor. Ağlayarak, burnunu çekerek arkamdan beni takip eden gruba bakıyorum. Kafam almıyor, daha o yaşımda varmışım bir şeylerin farkına. Kendileri mutsuz, beni de kendileri gibi mutsuz bir hayatın pençesine atma dertleri. Yanlarından ayrılıyorum. Başım önde, kamburum çıkmış. Birden başımda at hırsız kılıklı bir herif beliriyor "Abi on dakika sonra İstanbul!" Bakıyorum yüzüne "Yok! Ben İstanbul'a gitmiyorum." Adam vazgeçmiyor. "Abi Trabzon var. Sakarya var. Erzurum var!" Yüzüme bu defa o bakıyor "Yok abi, oralara da gitmiyorum!" Adamın vazgeçmeye niyeti yok. "Abi yolculuk nereye?" Tek kaşımı kaldırıp bakıyorum; "Tuvalette gidiyorum abi!" Adam sktir git der gibi bakıyor.

Ağlamalar, feryatlar içerisinde Alanya otobüsüne biniyorum. Arkamda gri bir kütle gibi bırakıyorum Ankara'yı. Hani şair demiş ya "Ankara'da âşık olmak zor" diye... Bana sorarsanız âşık olmadan Ankara'dan ayrılmak daha zor.

Otobüs karanlık yollardan geçerken çantamdan walkman çıkarıp bir Ferdi kaseti koyuyorum. Bir de sigara. Yanımda oturan amca ters ters bakıyor yüzüme. Kafamı pencereye çevirip karanlığı seyrederken Ferdi abi yardırıyor. O kadar heyecanlıym ki. Cebimdeki adrese bakıyorum: "Turbay Apart Hotel." Burası amcamın Alanya'da çalıştığı yer. Yanına gidiyorum. Sigaranın da dibine vurmuşum. Tam çaprazımda yaşıtım bir kız, bükmüş kafasını, o kadar güzel uyuyor ki. Sigarayı peş peşe vururken gözlerimi alamıyorum. Sabaha doğru hiç uyumadan Ferdi abimin kasetini yardırıyorum. Güneş doğuyor, yanımdaki amca başlıyor küfür etmeye... Artık kime kızdıysa! Aman bana bulaşmasın da diye düşünüp bir sigara daha yakıyorum. Otobüs Antalya'ya giriyor. Gözüm çaprazımdaki kızda. Yandaki amca muavini çağırdı "Şu yanımdaki sağır pezevenge söyle, kızım

bakıp durmasın, şart olsun gömerim!" Muavinle göz göze geliyoruz. Kulağımda walkman. Muavin bağırarak, el işaretleriyle bana bir şey anlatırken amca ana avrat düz gitmeye başladı. "Lan ne oluyor?" derken, seksenli yıllar, walkman henüz büyük teknoloji, tüm otobüs beni sağır sanıyor. Çıkardım kulaklıkları "Sen ne diyorsun dayı?" dedim. Otobüsten bir uğultu yükseldi: "Bu yavaşak sağır değilmiş!" Amca benim boğazıma sarıldı. Muavin yana devrildi. Sonuç... Beni eski Antalya doğu garajında otobüsten attılar. Linç yiyecektim neredeyse. Elimde bir çanta, öylece kaldım. O sırada da ulan Turbay diye otel ismi mi olur, olsa olsa bu Tuğba'dır diyorum kendi kendime. İleride bir dolmuş durağı gördüm. Gittim şoföre "Abi Tuğba'ya gider mi?" diye sordum. Şoför ve içerideki yolcular pis pis sırıttı. "Gider koçum, gider. Tuğba'ya, Meltem'e, Ayşe'ye... Hepsine gider. Atla!" Atladım dolmuşa. Dolmuş silme sap kaynıyor. Bir süre sonra bir barakanın önünde durduk. Yolcular koşarak indiler. Ben kaldım. Sesim titreyerek "Abi Tuğba burada mı?" diye sordum. Şoför sırtarak "Lan oğlum burada da seni almazlar, yaşın tutmuyor tıfıl!" dedi. Diklendim hemen; "Nasıl almayacaklar ya? Benim amcam burada çalışıyor. Hem de şefi!" diye. Şoför "Ne iş yapıyor amcan? Peçeteci mi? İbrikçi mi?" diye sordu, cevap vermedim. Bir şeyler yanılttı. Birden bir çığlık koptu. Onlarca adam kaçıştı barakalardan, üzerinde beyaz bir sabahlıkla bir kadın çıktı. Kalabalığa sinkaflı küfürler ediyordu.

Ben iyice büzüldüm koltuğa. Şoför döndü tekrar, "Son durak koçum, inmiyor musun?" Yutkundum. "Abi ben Alanya'daki Tuğba'ya gideceğim." Adresi uzattım. Şoför baktı tekrar yüzüme. "Lan oğlum burası Antalya kerhanesi. Sen Tuğba deyince..." Başımı salladım. Sağ olsun beni geri getirdi. Alanya otobüslerini gösterdi. "Tuğba'sı, Walkman'i, Ferdi'si batsın" diye homurdana homurdana bindim otobüse...

Hani şair demiş ya "Ankara'da âşık olmak zor" diye... Bana sorarsanız âşık olmadan Ankara'dan ayrılmak daha zor.

Şimdiye kadar hiç yalan söylemediyseniz bu yazıyı okumadan geçebilirsiniz. Ama devam edeceksiniz, çünkü söylediniz, hem de çok.

YALANA BAK

Beyazı, pembesi, mavisi, kuyruklu... Pek çok türü var yalanın. Hayatta kalmak, eşimizle bozuşmamak, karşımızdakini hoş tutmak, kınanmaktan sakınmak ve daha başka birçok nedenle söyleriz yalanları. Çoğunlukla bilinçsizce söyler ve sonradan da inceden bir pişmanlıkla irkiliriz. Tabii eğer "profesyonel" bir yalançı değilsek.

YALAN MAKİNESİ NASIL ÇALIŞIR?

Konumuz, neden rahatça yalan söyleyip geçemediğimiz. Hazır mevzuu halletmişiz, eşimiz, yanımızdaki kişinin "sadece iş arkadaşımız" olduğuna ikna olmuş, peki neden hâlâ strese giriyoruz? Beynimize bakınca durum çabuk anlaşılıyor. Ama ondan önce filmlerden falan bildiğimiz yalan makinasına bir bakalım, nasıl çalışıyormuş: Yalan makinasının birçok parçası var ama en önemlisi, parmaklara bağlanan iki metal elektrotla insan derisinin elektrik iletkenliğini ölçen EDA adlı cihaz. Doğruları konuşurken pek sorun yoktur ama yalan söylediklerimizde, beynimizde her ne oluyorsa, derimizde mikro terlemeler başlar. Biz bunları gözle göremeyiz ama terimiz tuzlu olduğu için derinin elektrik iletkenliği artar. Bu da filmlerde gördüğümüz cihazlardaki büyük zikzakların nedenidir. Elbette filmlerdeki kadar başarılı değildir cihazlar, ama insanın stres düzeyi hakkında doğrudan bilgi verirler.

AMİGDALADA ALARM

Beyinde olup bitenin kısa hikayesi işte şudur: Gerçeğe aykırı bir beyanda bulunurken, yani yalan söylerken, beyniniz normalde alışık olmadığı bir şey yapar. Gerçek orada, bellekte dururken, alternatif bir gerçeklik

oluşturmak ve bunu esas gerçekle aynı devrelerde depolamak zorunda kalır. Ne kadar önden çalışıp hazırlık yaparsanız da sonuç değişmez; zira beyniniz, neyin gerçek, neyin yalan olduğunu bal gibi bilir. Bu çelişki beyinde önce bir uyumsuzluk, ardından da bir stres tepkimeleri dizisi başlatır. Bu tepki dizisi de beynin "alarm" bölümü olan "amigdala" adlı çekirdeği uyarır. Amigdalanın işi, uyarıldığı zaman beyinden bedene "stresli duruma hazır ol" sinyalleri yollamaktır. Gerildiğimizde ağzımızın kuruması, ellerimizin

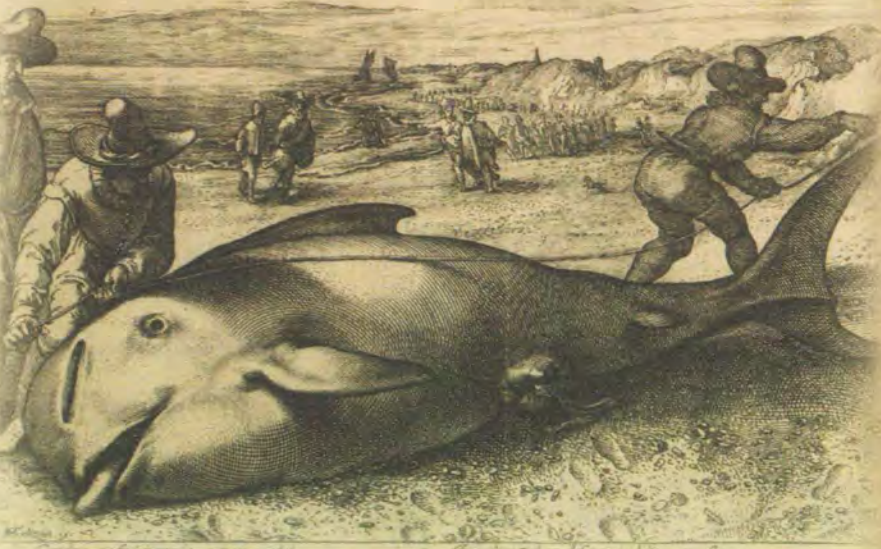
terlemesi, dizlerimizin titremesi ve göz bebeklerimizin büyümesinin sebebi hep bu amigdaldan çıkan sinyallerin bedenimize hızla yayılmasıdır. Yalan söyleme konusunda ne kadar usta da olsak, amigdala yine de uyarılır ve alttan alta bu sinyalleri bedene yollar. Bunların etkisiyle de derimizde az biraz da olsa terleme başlar.

AHENGİN BOZULUŞU

Özetle, yalan, zihinsel senfonimizde uyumsuz bir nota basmak gibidir. Zihinsel eser "sol" çalınmasını gerektirirken biz "fa" çalmaya çalışırız ve aynen bir orkestrada olduğu gibi bu yanlış nota, bir kakofoniye yol açar. Yanlış notaların sayısı, yani yalanların çetrefilliği arttıkça stres de artar ve bizi bitap düşürür. Halbuki doğruyu söylediğimizde, dilimizle zihnimiz arasında tam bir armoni, bir uyum oluşur. Dürüst olduğumuzda rahatlama ve gevşeme hissetmemizin nedeni budur. Adeta usta bir bestecinin elinden çıkmış bir eseri mükemmel bir icra ile dinlerken olduğu gibi...

O nedenle dostlar, siz siz olun, doğru sözlü olun. Dürüstlük rahatlıktır. ✨

Siz siz olun,
doğru sözlü
olun. Dürüstlük
rahatlıktır.

KAMU SPOTU

TEVFİK
MERKUT

Ekmek kalınlığında yerli dizilerle depresyona girmeden sonbaharı atlatabileceğinizi biliyor muydunuz?

teşekkürler bakışmalı
sahneler! teşekkürler
özcan denizi!

diziler beş
saat olsun
derneği

Kırıklarınızı
alalım deyip
saçınızı göt
gibi kesen
kuaförlerin
italyan gizli
servisinden
olduğunu
biliyor
muydunuz?

tek
istedikleri
depresyona
girip
nutella
yemenizi
uyan
türkiyem!!

nutella
dostunuz
değildir

Bayramda tatile çıkan 10 kişiden 9'unun sonbaharı depresyonla geçirdiğini biliyor muydunuz?

10 gün Bodrum, sonra
yağmur buğulu metrobüs!
Bir daha düşünün!!!

mücadele
kaldığı yerden
devam ediyor
derneği

Ne Ara Yazdın?

**ANIL MERT
ÖZSOY**, kitabını
yazarken başından
geçenleri anlattı...

EDEBİYATTA BİR VİRGÜL OLMAK...

2014 yılında Özgür Akkaya ile birlikte Bodrum Kat adında bir dergi hazırlamaya başladık. Düzenli olarak üretmeye, edebiyat üzerine düşünmeye ve farklı perspektiflerde okumalar yapmaya o dönemde başladım.

Bir süre sonra kendi iç sesimi dinlemeye, yaşadığım coğrafyanın dertlerine bulanmaya başladım. Yaşadığımız günün dertleri bir noktada kendini var etmeliydi: Ben bu varoluş yolunu edebiyatta buldum yahut bulduğuma inandım ve dilim döndüğünce bir şeyler anlatmaya çalıştım.

Abdal alevisi bir aileden geliyorum. Sazın, sözün içinde büyüdüm. İnsan özüne saygı duymak her şeyin ötesinde bir önem taşıyordu büyüdüğüm kültürde... Dertine ortak olduğum öykülerde de bu düstura elimden geldiğince saygı duymaya çalıştım.

**Yazmak
mefhumunun
yalnızca kalem
kağıtla
olabileceğine
inanmıyorum.**

İçinden geçtiğimiz bu felaket çağında, toplumun görmezden geldiği, yok saymayı marifet saydığı arka sokakların yaşamlarından anlar anlatmaya niyetlendim. Günümüz edebiyatında estetik olanın güzellemesi gereğinden fazlaca yapıyor.

Bu noktadan bakınca Türkçe edebiyat geleneğinde bir virgül olmak adına, çirkine, -toplumun gözünde-bulaştım. Hayatın diyalektiğini edebi bir noktadan anlatmak, yazmaya çalışan bir insan olarak, kendime koyduğum ilk kuraldı. Becerebildiysem ne mutlu...

Yazmak mefhumunun yalnızca kalem kağıtla olabileceğine inanmıyorum. Yazan kişinin anlattığı dünyanın etrafında dolanması, yarattığı karakterleri yakından tanıması gerekir. Yazdığım metinleri kaleme alırken kendimi sonunu ve koyuluğunu kestiremediğim bir karanlığın içinde buldum. Toplum ve kişisel olarak yaşadığım sancılar metinleri yazma sürecimde kendini ilmek ilmek dikti. Hissettiğim evsizlik, köksüzlük duygusu bir süre sonra dertine ortak olduğum karakterlerin üzerine yapıştı. Bir evsizliği, varoluşu, yok sayılmayı birlikte yaşadık. Çok ev dolaştık, çok şehir gördük, kardeşlerimizi sokakta döverek öldürdüler; dönüp dolaşıp içimizdeki kederle kalem kağıda sarıldık. Biraz onlar yazdı biraz ben...

Bir de Korku Yokuş Aşağıydı'yı yalnız bırakmayan kitaplar vardı, Murat Özyaşar'ın, Ahmet Erhan'ın, Mehmet Kartal'ın, Metin Kaçan'ın kaleme aldığı...

Elbette türküler, şarkılar: Ahmet Kaya'dan, Pir Sultan Abdal Musa'dan, Karac'oğlan'dan...

En zoru ölümlerimiz, Berkin, Ali İsmail ve sokağın güzel çocukları...

Yazan: Sinem Sal **SIKI HATUNLAR** Çizen: Ece Zeber

Mary Shelley

Mary, bebekken öksüz kaldı. Siki bir kadın hakları savunucusu olan annesi Mary Wollstonecraft, yazarın doğumundan sadece on gün sonra öldü.

Mary Shelley, yarattığı karakterin, Frankenstein'in korkunç gölgesinde kalmış. Frankenstein, Mary'den çok daha meşhur.

Çocukluğu kitaplar arasında geçti. Hiç okula gitmedi. Bildiği her şeyi kitaplardan ve babasından öğrendi.

17 yaşında, ünlü şair Percy Shelley'e aşık oldu. Ne yazık ki Percy evliydi. El ele verip ülkeden kaçtılar. Percy'nin eşi öldükten sonra da evlendiler.

Mary, daha 19'unda, Lord Byron'un evinde gördüğü bir rüyadan ilhamla Frankenstein öyküsünü yazdı. Percy, "bu öyküyü romana dönüş tûrmelisin tatlım" dedi. Mary de sevdiceğini kırmadı.

1818'de İtalya'ya taşındılar. İki çocukları da öldü. Bunalıma giren, kahrolan Mary, yazdı, yazdı, yazdı...

Frankenstein

1825'te Percy gemiyle denize açıldı ve dehşetengiz bir fırtına onu yuttu. Tüm bu korkunç acılar yaşlandığında Mary 25 yaşındaydı.

Frankenstein, insanın sınırlarını aşma çabasını temsil eder. Ne derler bilirsiniz:

"Haddini aşan, zıddına düşer."
Hayat vereyim derken,
canavar yaratır idealist doktor.

Frankenstein hem bir canavar, hem de trajik bir figürdür. Zombilerin ve Müslümcülerin ortak atası gibidir.

Makus talihi Mary'nin peşini bırakmadı. Felç geçirdi. Kitap okuyamaz hale geldi. Beyninde tümör oluştu. Ve hayata gözlerini yumdu. Frankenstein, Mary'den daha meşhur. Fakat Mary'nin kalbimizdeki yeri ayrı.

Balayı için Bali'ye gideceklerdi. Ebru aylar öncesinden kalacakları oteli ayarlamış, oraya varınca içmeleri şart olan Kopi Luwak kahvesini bir kenara not etmişti.

BALAYI

Düğün güzel geçti. Ebru öyle düşünüyordu yani. Game of Thrones'un tema müziğiyle salona girişleri olsun, kartonpiyerimsi katlı pasta yerine İtalyan karamelli kapkek ikram etmeleri olsun, Taylan'ın somon renkli, kısa paça smokinle Zeybek oynaması filan olsun her şey çok çıktı. Yani, Ebru öyle düşünüyordu.

Gerçi, Game of Thrones'u hiç izlememişti ve İtalyan karameli denilen şeyin mavi gıda boyası olduğunu biliyordu ama olsun. Düğün güzel geçmişti.

Balayı için Bali'ye gideceklerdi. Ebru aylar öncesinden kalacakları oteli ayarlamış, oraya varınca içmeleri şart olan Kopi Luwak kahvesini bir kenara not etmişti. Her şey çok güzel olacaktı.

Olmadı. Masrafları hesaplayınca başlarından aşağı kaynar sular döküldü. Çok açılmışlardı. Bankadan çektikleri kredi, beyaz eşyayı karşılamış, Taylan'ın annesinden aldıkları Dolar'lar mutfağın yenilenmesine harcanmıştı. Organizasyon şirketi kapora almadan düğün hazırlıklarına başlamıyor, Ebru da bu sebepten gecelerdir uyuyamıyordu. Bir şeylerden feragat edeceklerdi.

Davetli sayısını azaltmayı önerdi Taylan. "Ofistekilerin hepsini çağırmasak" dedi. Kabul etmedi Ebru. Hayatının en mutlu gününü en çok onların görmesini istiyordu.

"Teras için ısmarladığımız mobilyaları iptal edelim" dedi Taylan.

"Asla" dedi Ebru. Pınarlar'ın balkonu direkt onların terasına bakıyordu. Plastik masa koyacak hali yoktu.

"Bak ne diyeceğim" dedi Ebru. "Bence balayına çıkmayalım. Yani şimdilik. Paramız olunca gideriz. Ne olacak? Kim bilecek?"

Planı anlattı. Kimseye bir şey söylemeyecekler, sanki Bali'ye gitmiş gibi yapıp evde oturacaklardı. Ne olacaktı? Kim bilecekti?

Düğün güzel geçti. Yani, Ebru'nun; #ebrutaylanwedding etiketiyle selfie paylaşan arkadaşları öyle dedi.

Ebru ertesi gün gözünü açınca ilk iş, telefonuna baktı. Arkadaşları düğüne bayılmış, gelinliğine ölmüş, kapkeklere çıldırmıştı. Bali'den fotoğraf bekliyorlardı.

Üstünde E harfi olan koca kupaya döktüğü kopkoyu filtre kahvesiyle salona girdi Ebru. Bilgisayarın başına oturup Bali fotoğrafları indirmeye başladı. İçlerine, geçen yıl Kaş'ta çekilmiş pozlarını yamalamadı. Filtreyi basınca hiçbir şey anlaşılmazdı.

#marriedandhappy etiketiyle paylaştığı fotoğrafa 89 beğeni, 13 yorum geldi.

Ebru sevindi.

Pencere açmıyor, klima çalıştırmıyor, duşu kısa tutuyor, sifon çekmeye korkuyor, karanlıkta sessizce oturup telefonlarına bakıyorlardı.

Bir gece Ebru salondaki kanepede uzanmışken Taylan yanına ilişip saçlarını okşamaya başladı. "Aşkım" dedi, "Terastaki çiçekleri sulamamız lazım artık. Sararmışlar hep. Annemin verdiği limona..." "Olmaz sevgilim" dedi Ebru. "Böyle bir riski göze alamayız!"

Bir şey demedi Taylan. Mutfığa geçti. Camdaki storu hafif araladı. Pınar'ların tarafta kimse yoktu. Sürahiyi alıp terasa çıktı. Ilık yaz gecesinden derin bir nefes çekti, temiz hava başını döndürmüştü. Limon ağacına doğru eğilirken karşıda bir gölge gördüğünü sanıp korkuyla yere çömeldi.

Biraz bekleyip kafasını yavaşça kaldırdığında karşı balkonda bir silüet in ondan tarafa baktığını gördü. Kesin

Pınar'ın kocası Erdem'di bu. Karısından gizli sigara içmeye çıkmış, etraftaki en ufak harekete karşı teyakkuza olduğu için de Taylan'ı hemen fark etmişti.

Sürüne sürüne terasın ucuna gitti Taylan. Bir yolunu bulup doğrulursa, salondaki Fransız balkonuna geçebilirdi. Gövdelerini duvara yaslayıp ayağa kalktı. Sağ bacağını demirden aşırda, tam sol bacağını çekecekken terli eli kaydı, balkon demiri yerine havayı avuçladı, 16. kattan aşağı düştü.

Çarpmanın etkisiyle kafatası parçalandı Taylan'ın. Beyni, yaz sıcağından kavrulmuş betona sessizce aktı.

Ebru kanepede uzanmış, sabah paylaştığı Kopi Luwak kahvesi fotoğrafına gelen yorumları kalpiyordu.

Düğün güzel geçmişti.

Yani, Ebru öyle düşünüyordu. ✱

Her şey çok güzel olacaktı. Olmadı.

AFORİZMA: Cumhuriyet dönemi şiirinde aforizma geleneğini başlatan şair,

örneğin "yalnızlık paylaşılmaz/ paylaşılsa yalnızlık olmaz."

BEBEK: İstanbul'da oturduğu ve meyhane işlettiği semt, Ece Ayhan da sivri diliyle Asaf için "Bebek'in en büyük şairi" der.

CEZA: "Suçlar cezaları izler, ceza kanunlarıdır yeni yeni suçları yaratan." diye yazar etika türündeki özdeyişlerinin yer aldığı Yuvarlağın Köşeleri'nde (1961).

"ÇİÇEK SENFONİSİ": "Çiçeklerin adlarını / Birbirlerine benzemezlikleri/ Adlandırır." (Yalnızlık Paylaşılmaz kitabından, 1978).

"DÜN YAĞMUR YAĞACAK": Yazmanın bir aşk olduğunu her cümlesiyle duyuran bu kitap yalnızca yeni başlayanlara değil eskiden başlayanlara da göredir.

EPIGRAM: Kısa şiir, kısa taşlama şiiri. Nasılsın (1970) 'şiirler-epigramlar'dan oluşur: "Bir bakıyorsunuz üç / Bir bakacaksınız hiç." ("Saat" şiirinden).

FİKRET: Tefik Fikret'in şiirleri okunuyor. Şiirler bunlara uyduğu için mi? Bunlar Fikret'in şiirlerine tıpatıp uydukları için, diyor. Onlar bunlar işte!

GÜZEL: "Sana güzel deyorlar; / sakın olma" bile demiştir "Saygı" şiirinde.

"YUMUŞAKLIKLAR DEĞİL": (1962) "Bugüne en uzak gün, dün" der "Sadaa" şiirinde. Yumuşak G maddesine uyar mı bilmem!

HİKMET: Doğuya ve şiiriyle iki kere akraba, hem haikudan hem de hikmetten.

ISINIK: "İnsan zor bir ulusdur, kendi evinde yaşar, / Isınmaz neler yaksa, bir odası soğuksa."

"İKEN": "Gelmen bir iyiliktir deyecektim... / Kapiyi hep başkaları açtı." (Sen Sen Sen kitabından, 1956)

"JÜRİ": "Bütün renkler aynı hızla kirleniyordu, / Birinciliği beyaza verdiler." İlk kitabı Dünya Kaçtı Gözüme'den (1955). Bilmeyen var mı, yoktur herhalde!

"KALIN İSTASYONU": Kalın İstasyonu müdürü, hareket memuru, gişe memuru Hasan Kalabalık'ın, memurlarını yemeğe çağırmasının şiiri!

"LAVİNIA": "Sana gitme demeyeceğim, / Ama gitme, Lavinia. / Adını gizleyeceğim / Sen de bilme, Lavinia." demiş, her okuyuşta günün en güzel saatlerini yaşatmıştır.

"MACERA": "Ben yürümeye başlayınca denizlerin üstünde / Karalarda koşanlar durup bana baktılar / Ben de gittim / Sığınacağım adaları birer birer batırdım." Vay!

"NOKTA": "Bana yalanlar söylese yetinecektim / Ama yalan söyledi." deyip, noktayı koymuştur.

OKUL: Önce "Bahçesiz okul olmaz" der, ardından da ekler "Okulsuz bahçe tarladır."

ÖNSÖZ: "Hiçbir şey söyleme / Söylersen / Yap. / Yaparsan / Sus. / Susarsan / Kaçma. / Kaçarsan / Söyle." Yuvarlağın Köşeleri'ndeki 'Önsözler'inden biri.

"PORTRÉ: "Bütün metroların ve santimlerin / Bütün kiloların ve gramların / Bütün rakıların / Ürktüğü adam" Neyzen Tefik için yazılmış en mükemmel portre.

"READING ZİNDANI BALADI": Oscar Wilde'in bu ünlü yapıtını, 645 dize, Türkçeye ilk Özdemir Asaf Fransızcadan çevirdi. (1968).

SEN SEN SEN: "Sen bana bakma, / Ben senin baktığın yönde olurum." (Yön) şiirinin de içinde yer aldığı ikinci şiir kitabı (1956). Sevgiliye yazılmış bir mektup.

ŞİMDİ: Bebek'te 1972'de açtığı meyhane. Hem kendisi hem de şair dostları bolca rakı tüketirmiş, evi gibiymiş meyhane, yan tarafta odası varmış.

TASAVVUF: Haiku, aforizma, hikmet, felsefe... Özdemir Asaf şiirinde gizli bir tasavvuf içre ne çok başkası var ve azlıkta ne çok anlam!

"UZUNCUK": "Gitme dur konuşalım / Yataklara tek kelime kalmasin." (Bir Kapı Önünde kitabından, 1957)

ÜÇÜN: İki kişi olmak, ikiden üç olmak mıdır Asaf'ta, 'üçün' cüsü aşk olan iki kişi.

"VARI": Yoğu 'kalan'lardır şair: "Söylediklerim yitti, dinlediklerim kaldı /.../ Öğrettiklerim yitti, öğrendiklerim kaldı."

YALNIZ: "Her şeyi süpürebilirsin; / Sonbaharı süpüremezsın." Yalnızın durumlarını en iyi bir yalnız anlayıp anlatabilirdi.

İZM: "İzm Üstüne" şiirinde "Bir ülke karanlıktır, bir sokağı sönükse." der (Çiçekleri Yemeyin, 1975). ✱

KENT REHBERİ

kentin perisi

Deniz kızları (Nereidler - fok balıkları) denizlerin ve kıyıların uğurudur, onların terk ettiği yerler karanlığa boğulur.

Sait Faik'in iki öyküsünde, Boğaz'daki varlığı artık bize hayali vaka gibi görülen bir balığın ismi zikredilir: Fok balığı.

"Sivriada geceleri" ve "Yüksek Kaldırım" hikâyelerinde kendini gösterir bize, biri doğal ortamında diğeri ise sahibi tarafından para veren izleyicilere teşhir edilirken...

"Sivriada geceleri"nde iki balıkçıyla Karagöz avı için Sivriada'ya giden yazar orada karşılaşır bu balıkla:

"Birden durdu. Yanındaki çocuğa:

- Baksana Sotiri, dedi, ayıbalığı geldi galiba, bir ses duydum.

Çocukla beraber kıçta oturmuştuk. Dönüp baktık: On kulaç ötemizde terli, şişman bir zenci çocuğu gözleriyle fok, bize bakıyordu.

Baktı ve daldı.

- Orada mı?, dedi kalafat.

Sotiri;

- Daldı, dedi.

- Yine çıkar. Mağarada geceler. Keyfi kaçtı oğlanın, bizi var diye..."

"Yüksek Kaldırım" hikâyesinde de, yine Yüksek Kaldırım'da, Karabiga'da yakalanan, ismi önce Marika olan, sonra da Müslüman edilerek Melek Hanım olarak değiştirilen ve 10 kuruşa meraklı gözler tarafından izlenen bir balık olarak ortaya çıkıyor.

Tarih Vakfı'nın neşrettiği İstanbul Ansiklopedisi'nde de Akdeniz fok balığının 1960'lara kadar Türkiye'nin bütün kıyı bölgelerinde yaşamasının yanı sıra İstanbul'da özellikle Adalar ve Tuzla kıyılarında ürediğini, bazılarının Boğaz'ın sakin koylarında barınıp hatta kışın boşalan yalılarının kayıkhanelerinde yattıkları yazar. Kitap bazı fokların da yakalanıp eğitildikten sonra Galata ve Eminönü'nde gösteri hayvanı olarak kullanıldıklarını kayda düştükten sonra bunların sonuncusu ve en ünlüsü olan ve 1960'lara kadar Galata Köprüsü'nün Eminönü ayağına yakın bir çadırdaki hünerlerini sergileyen

Yaşar adlı foktan bahseder. Ki, bu fokun gösteri yaptığı tekne Ara Güler'in fotoğraflarında da yerini almıştır. 1970'lere gelince yavruladıkları yerlerin yerleşime açılması ve çevre kirliliği yüzünden diğer çoğu balık gibi İstanbul'u terk-i diyar eyledi.

Karekin Deveciyan'ın ilk baskısı "Balık ve Balıkçılık" ismiyle 1915'te yapılan, 1926'da geliştirilmiş Fransızca baskısı olan ve daha sonra o baskıdan Türkçeye "Türkiye'de Balık ve Balıkçılık" ismiyle çevrilen kitabında da bu balıklara çoğunlukla Marmara, özellikle de İzmit Körfezi'nde rastlandığına işaret ederek en çok da

Komşularımız olan perileri kovup yerine iblisi çağırdık.

Fenerbahçe ve Suadiye dalyanlarında yakalandığını yazar. Ayrıca şöyle de der: "Türkçede bu hayvana 'ayı balığı' denirse de, balık denmesi yanlıştır; çünkü fok, balık değildir; bazen suda bazen karada yaşayan bir memelidir."

Daha da eskilere gidelim, Ebû Hâmid Muhammed el-Gırnâtî'nin "Kitâbü'l-Mugrib an bazı acâibi'l-Magrib" kitabına... Orada, fok için, Deveciyan'ın "balık denmesi yanlıştır" şerhini koyması gibi bu mahlûkata balık denmez. Bugünkü dille "İn midir cin midir belli olmayan bu acâibü'l" denir.

Ahmed et-Tûsî'nin "Acâibü'l-mahlûkat ve garâibü'l-mevcûdât"ı'nda fok için, cinlerin soyundan gelme denir. Lakin inanışımızda her türlü kemliğin cinlerden başımıza musallat olduğunu düşündüğümüz için onların da iyi olanlarının varlığı aklımıza gelmez. Ahmed et-Tûsî'de bunu bildiği için aradaki ayrımı vurgular; "gayb'dan gelip bize hayırla görünür olan" der.

Biraz daha eskiye inelim: Coğrafya ismini ilk kullanan kişi olan Eratostenes'in Atina'dan İskenderiye'ye giderken gördüğü bir deniz kazasının üzerine tuttuğu notlarına, "Bu canlılar tek tek boğulmakta olan denizcileri kurtardılar, onların altlarına girerek su üstünde kalmalarını sağladılar."

Eskilere uzanmaya devam edelim, esatirin vazgeçilmez figürlerinden biri olan deniz kızlarına: Sirenler denizcilere şarkılar söyleyip, onları büyüleyip, güverteden denize yuvarlanmalarına ya da daha kötüsü geminin batmasına neden olurlarken deniz kızları ise boğulma tehlikesi geçiren erkekleri kurtaran iyi kalpli deniz canlıları olarak betimlenmişlerdir.

Bu balıklara Nereid de denirdi. Denizci Nereus ve Doris'in 50 kızına verilen bu isim, su altı perileri olarak da adlandırılır. Denizlerin altındaki gümüş mağaralarda yaşayan Nereidler, iyi yürekliydiler ve denizde zora düşen herkese yardım ederlerdi. O yüzden Amphitrite şunları söylemişti: Deniz kızları (Nereidler - fok balıkları) denizlerin ve kıyıların uğurudur, onların terk ettiği yerler karanlığa boğulur.

Komşularımız olan perileri kovup yerine iblisi çağırdık.

O da can-ı gönülden eşlik etti davetimize. ✨

TURGUT YÜKSEL

"maksat okumak olsun"

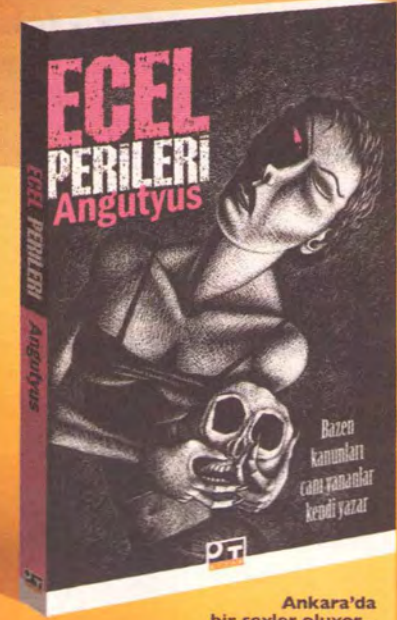
Sevgili okur,
Bu kitap, kırk yaşına kadar kendisini babalığa hazırlayamamış ve bundan sonra da asla hazırlayamayacak zavallı bir adamın hikâyesidir.

Kronolojik olmasa da bu zavallı adamın annelerin ve çocuklarının dünyasına nasıl uyum sağlayamadığını, çocuğunu büyütürken neler düşündüğünü, çaresizliklerini, isyanını ve maalesef bütün babalar gibi biraz manyak olduğunu okuyacaksınız.

Ve bir de kızını ne kadar çok sevdiğini...

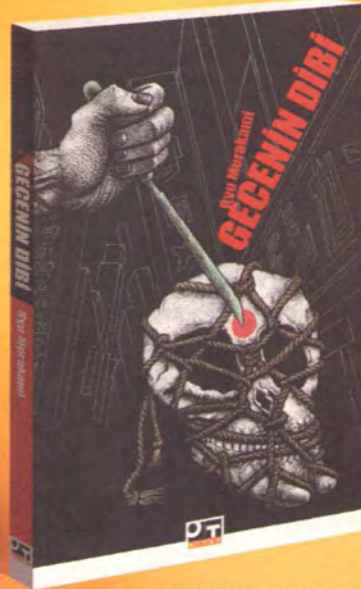

Bu kitap, kötü çocuklar olmadığımızı ispat etme ve bize verilen gazları kolayca yuttuğumuzun hesabını verme çabası aslında.

Ankara'da bir şeyler oluyor...
Boynu kırılmış cesetler her kör delikten çıkıyor...
Profesyonelce işlenmiş cinayetler...
Cinayet Büro polisleri, bu bilmeceyi çözmeye çalışıyor...
Tecavüzcü ve sapıkları avlayan bir katil...
Bulunamıyor...

Angutyus yeni romanında bilmecelerle dolu bir labirente davet ediyor herkesi. Adaleti ararken kendi adaletini yaratmak hiç böyle ölümcül olmamıştı.

"Yaşama sevincinizin kaynağı olan içinizdeki çocuk, sineklerin kanatlarını koparıp böcekleri yakmayı bıraktı mı? Ryū Murakami'nin sorusu bu."

Hakan Günday

"Tokyo gecelerine benzersiz bir turistik tur. Kesilen ses telleri, yırtılan damarlar, parçalanmış iç organlar, kusmuk, kan... Her şey dahil!"

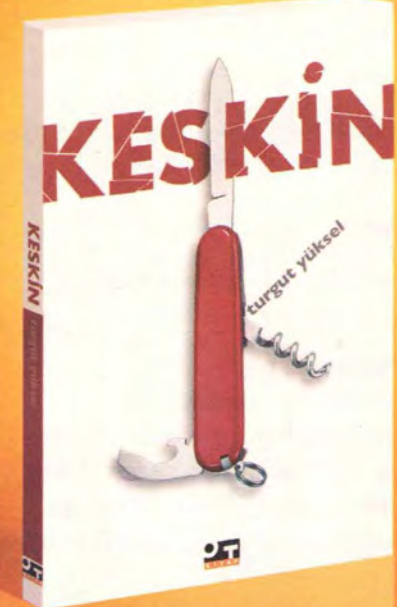
Hakan Bıçakçı

Ercan Uğur'un ilk romanı Kıskanmak Öldürmenin Yarısıdır şaşırtıcı derecede yetkin bir kitap. Yaprak yaprak açılan güzel hikâyesi kadar yazarın benzersiz dili de övgüyü hak ediyor. Bir cinayet hikâyesi hiç bu kadar tatlı anlatılmamıştı.

Kemal Varol

www.otkitap.com

Çantasının ön cebine baktı, yoktu! Alt cebine baktı, yok! Arka büyük cebi kurcaladı, eline gelmedi. Ceptekileri çıkartıp tek tek kontrol etti: Cep telefonu, not defteri, kurşun kalem, cüzdan, kâğıt mendil, bir kalem daha, kolonyalı mendil, üzerine telefon numarası yazılmış bir alışveriş fişi -numaranın kime ait olduğunu hatırlamadı- alerji ilacı, sigara... Yok! Çıkardıklarının hepsini çantaya koydu. Üst fermuarlı cebe baktı; anahtarlığını güvenli diye hep buraya koyardı, evet hâlâ orada... Tekrar ön cepleri kontrol etti; bozuk paralar, ıvır zıvırlar tekrar parmaklarının arasından geçti. Çantanın içinde bir yerlerdeydi ama nerede?

otdergi.com

[instagram.com/dergiot](https://www.instagram.com/dergiot)

twitter.com/otdergi

[facebook.com/otdergi](https://www.facebook.com/otdergi)

... DEMİŞKEN

Elizabeth Moss yeni Meryl Streep mi? Bu Hollywood daha birini eskitmeden onun yenisini arar durur ya, oradan aklıma geldi. Elizabeth kim diye soranlara, bir Mad Men, bir Handmaid's Tale izlemişliğiniz de mi yok diye soruyor; ardından yanıtı beklemeden devam ediyoruz; Meryl kadar filmi yok henüz, daha çok dizi alemlerinin gözdesi ama tek başına bir öyküyü sırtlama gücü, "çok süper değil ama pek çekici" kategorisindeki güzelliği "Neden olmasın?" dedirtiyor.

***

Öykü sırtlama demişken...

Story seminerleriyle ünlü senaryo hocası Robert McKee'ye "Hayatında sattığı bir tek senaryosu yok, nasıl senaryo öğretir?" diye diklenenlerle Jose Mourinho'ya "Hayatında ayağına top mu değmiş, yatarak ve kayarak müdahale mi yapmış, nasıl hoca olur?" diyenleri ortak bir platformda buluştursak, örneğin kahvehane olabilir, dükkân önü alçak tabure olabilir, konuşacak bir şey bulabilirler mi?

***

Örnek demişken... Bir bardağın yarısının dolu, yarısının boş olması üzerine verilen örneklerde niye dolu hep pozitif, boş negatif temsil ediyor?

***

Dolu demişken... Ülkemiz alternatif akustik rock sahnesinin ilginç / uzun / komik isme sahip gruplarla dolu olmasının sebebi nedir? Gruplar isimlerinde gösterdikleri

yaratıcılığı şarkı sözlerinde de gösterirlerse beklediğimiz Rönesans'a kavuşur muyuz?

***

Sahne demişken... Sahneye çıkıp elini taşın altına koymak yerine oturduğu yerden sallamak kadar konforlu bir varoluş şekli var mıdır? Bu alanda bir olimpiyat düzenlense, madalya şansımız büyük, hatta en az gümüş kesin, değil mi?

***

Olimpiyat demişken... Modern pentatlon, binicilik, badminton, atıcılık, yürüyüş... Bu sporlardan hangisini 2020 Tokyo Olimpiyatları'ndan kaldırmayı planlasalar hiçbirimizin ruhu duymaz?

***

Plan demişken...

Charlize Theron'un son güzelliği Atomic Blonde filminin 8 dakika süren tek planlık merdiven sahnesi üç aya kalmaz kült dövüş sahneleri arasında yerini alır mı almaz mı?

***

Son demişken... Kaçta kaçımızın yatmadan önce son / uyandıktan sonra ilk gördüğü şey, cep telefonu?

***

Cep telefonu demişken... biz çocuklarımızın telefon ekranı başında geçirdiği zamandan endişe ederken uzaklarda bir yerlerde yapay zeka çevresinde teknoloji, dolayısıyla hayat, geri dönülemez biçimde yeniden şekilleniyor, bundan ne kadar endişelenmeliyiz?

Kaçta kaçımızın yatmadan önce son / uyandıktan sonra ilk gördüğü şey, cep telefonu?

Kalp

Kalbin dişisi erkeği olmaz: insan insanı insanda tanır.

Dücan Cündioğlu

Güzellik

Bir hanımın yüzündeki güzellik, ona şefkatle bakan erkeğin gözlerinden yansıyan aşktır.

İhsan Oktay Anar

Yalnızlık

sigara ve kahveyi saymazsak evde yalnızım günlerdir söylüyorum; sigara ve kahveyi saysak da evde yalnızım

Seyyidhan Kömürcü

Acı

Rüya gerçeğe ne kadar yakın olursa, uyandıktan sonra duyulan acı da o kadar büyük oluyordu.

Tuna Kiremitçi

İnsan

Çocukken biraz şımarsam, babam "azıcık adam ol" derdi; annem, "Biraz insan ol, insan!" Babamın adamlığını sevmediğimden, anamın insanlığından medet umdum.

Birol Tezcan

Rüya

Sen rüyayı gördüğünü sanırsın, Oysa rüya seni görmeye gelir...

Haydar Ergülen

Mektup

Mektup için bahanesi. Adını yazmayı özledim.

Başak Buğday

Ölüm

Ölümün olduğu yerde öfke hükmünü yitirir.

Ali Lidar

Adana'da yaşamak

❶ Çukur bir ovada yaşayıp yaz aylarında güneşle kanlı bıçaklı olmak, güneşe silah çekip ateş etmektir. Kardan adam yapmayı hiçbir zaman bilmemektir.

❷ Dostun acı söylemek yerine acılı Adana söylediği bir şehirde yaşamaktır. Sokaklar mangal dumanları tarafından istila edilmişken vejetaryen olmanın neredeyse imkânsız olduğunu anlamaktır.

❸ Barajyolu'nda gezerken aklını çoktan kaybetmiş eli sopalı Meryem Teyze'den nedensizce dayak yemek ve hayatında ilk kez yediğin sopadan mutlu ve memnun olmaktır.

❹ Adanaspor ve Adana Demirspor'u aynı anda tutmanın mümkün olmadığını anlamak, "El Kebabiko" derbisiyle ezeli rekabeti iliklerine kadar hissetmektir.

❺ Cıncık, çimmek, dinlemek, kındırmak, gadasını almak, anarya, zibil, küncü, mintan gibi kelimelerin anlamını bilmeyenlere; "Dayı sen de naadar cahilmişin," demektir.

❻ "Gardaş" demenin, dosttan da kardeşten de daha öte bir anlam ifade ettiğini bilmektir.

❼ Bomba olduğu konusunda şüphelenen çantaya hiç korkmadan tekme atmak, bomba ihbarı yapılan bölgenin etrafını tüplerle çevreleyip bariyer oluşturarak vatandaşı tehlikeli bölgeden uzaklaştırmaya çalışmak hatta yakalanan canlı bombayı öldürüsiye dövmektir.

❽ Adres soran yabancıya acıkımsa kebab ısmarlamak, gitmek istediği yere kendi götürmek hatta telefon numarasını alarak arada bir arayıp "Gardaş nabüyün?" diyerek hal hatır sormaktır.

❾ Caddeleri ve refüjleri, turuncu ve limon ağaçlarıyla dolu olan şehirde yaşamak ve narenciyeye bir nefes kadar yakın olmaktır.

❿ Pamuğun, limonun, portakalın, dünyanın en yaşlı köprüsü olan Taş Köprü'nün, kebabın, şırdanın, bici bicinin ve şalgamın ne kadar kutsal olduğunu bilmek ve bunları sevdikleriyle paylaşmaktır.

⓫ Buğdayı biçen emminin, pamuğu toplayan teyzenin, karpuz hasadı yapan delikanlının, narenciye toplayan emekçi insanların saflığına, mutluluğuna, deliliğine şahit olmaktır.

⓬ Çoban Dede Türbesi'nin dibinde mangal yakıp rakı içmek, türbeye aldırış etmeden Müslüm Gürses'i, Yıldız Tilbe'yi, Neşet Ertaş'ı dinlemek ve kafayı güzel eyleyince halaya durmaktır.

⓭ Freud'un psikanaliz kuramından etkilenmeyen tek şehirli olmaktır.

⓮ Şehrin merkezindeki Seyhan Baraj Gölü'ne okyanus muamelesi yapmak, bu gölün etrafında piknik yaparak gündelik hayatın stresini atarak Adanalı olduğuna şükretmek, bu şehirden ve cehennem sıcakından asla vazgeçmemek demektir. 🌸

ADANA

"Sen beni şey yapamazsın, ben istifa ediyorum" dedim.
"Olmaz öyle. Organik, özgün ve net bir protesto biçimi bul" dedi patronum. Midem bulanarak sordum: "İstifraya ne dersin?"

ZİLLERİMİ SEN TAK

❶ "Def-ol" diye vurguladı. "Zillerimi sen tak" dedim. Bu bir sevda masalıydı.

❷ "İnsanların çoğu kovulmamak için çalışır, istifa etmemelerine yetecek kadar maaş alır." **George Carlin**

❸ Köpekleri kovmak için "hoşt" diyoruz, kedileri kovmak için "pist" diyoruz ama hamam böceklerine ve farelere söyleyecek tek sözümüz yok. Normal mi?

❹ **Singapur** kendi isteği dışında bağımsız olan tek modern devlet. **Malezya** sınırları içindeyken 1965'te yapılan oylamada federasyondan çıkarılmasına karar verilmiş. Hem de 126'ya karşı 0 oyla.

❺ Başı önünde eve geldi adam. "Sepetlediler gene" dedi karısına. "Kapıyı gösterdiler bana. Dehlediler beni. Kışkırladılar. Acımadan naşladılar. Künyemi sildiler. Aforoz ettiler. Çıkışımı verdiler..." "Ne bekliyordun?" dedi karısı. "Çok konuşuyorsun çünkü."

❻ **Marcus Weeks**, 2006'da "Kovulmadan Ofiste Yapabileceğiniz 50 Şey" diye bir kitap yazmış. Mesela; post-it origamisi, senkronize sandalye çevirmece, fotokopi makinesinin etrafında engelli koşu ve hatta klipslerden dinazor yapımı. Aynı yazarın "Tutuklanmadan Bir Otel Odasında Yapabileceğiniz 50 Şey" adlı bir kitabı da var.

❼ Şener Şen'in **Kemal Sunal**'a hitaben "Kovirem seni" ve "Kovmirem seni" diyaloglarıyla efsane olmuş **Kibar Feyzo** (1978) filminin senaryosunu rahmetli İhsan Yüce yazmıştı. Yeşilçam komedisinin olmazsa olmaz karakter oyuncularından Yüce'yi en çok **Sakar Şakir** (1977) filmindeki "deli mucit" rolüyle hatırlarım.

❽ **Owen Wilson** geometri sınavındaki kopya girişimi bardağı taşıyınca Teksas'taki St. Mark's okulundan atılmış. **Marlon Brando** okulun içine motosikletle girdiği için Libertyville Lisesi'nden kovulmuş. **Willem Dafoe** pornografik bir film çektiği için liseden uzaklaştırılmış. **Stephen Fry** iki farklı

okuldan atılmış ve sonra hırsızlık suçundan 3 ay hapis yatmış. **Amy Winehouse**'a burnuna piercing taktığı için tasdikname verilmiş.

❹ **Geleceğe Dönüş 2**'de (1989) Marty McFly'in işinden faksla çıkarıldığı, her yerden üzerinde *You're fired* yazan kâğıtların fırladığı sahne yüzünden "You're fired" ifadesinin "Yandın oğlum sen" gibi bir anlama geldiğini sanmışım. Filmde Dr. Brown'un Marty'e söylediği unutamadığım bir replik vardır: "Kimseyle konuşma, kimseye dokunma, hiçbir şey yapma, kimseyle temas kurma ve herhangi bir şey arıyormuş gibi görünme."

❺ "elimizi ayaklarımızdan önce koşarken durdurmalıyız / ve yere yatırıp tebeşirle düşmesini çizmeliyiz / kovalayanları durdurmanın cezası bu olmalı evet / güzel kız çocuğu isteyenlere ürperip sarılmak da böyle / üryan diyip doğmuş olunmuyor." **Serkan Gezmen**
• **Noksan Karbon**

❻ Nane, nane yağı, balıbbaba ve kediotu, sivrisinek kovucu olarak kullanılabilir. Ama sivrisinekler için bira, sarışınlar, çiçek özlü parfümler ve limburger peyniri pek çekiciymiş. Sıcak bir sonbahar akşamında çiçekli parfüm sıkılmış sarışın biriyle bira içip peynir yemeyin.

❽ "Benzin istasyonunda **Eleman Aranıyor** yazısı gördüm. Hemen altında da **Self Servis** levhası vardı. Kendimi işe aldım. Kendimi müdür yaptım. Kendime zam yaptım ve sonra kendimi işten kovdum." **Steven Wright**

❹ "Sen beni şey yapamazsın, ben istifa ediyorum" dedim. "Olmaz öyle. Organik, özgün ve net bir protesto biçimi bul" dedi patronum. Midem bulanarak sordum: "İstifraya ne dersin?"

❽ Maddenin çok yoğun ortamdan az yoğun ortama geçmesi difüzyondur. Kimileri buna termodinamik şutlanma dese de ben maddenin partiden sıkılması olarak yorumluyorum.

❹ İhtiyaca binaen aşk şarkıları No 1: Sınır dışı etsen de beni, ülkem yok senden başka. Bir mola alır yine denerim, ilkem yok senden başka. 🌸

İhtiyaca binaen
aşk şarkıları No 1:
Sınır dışı etsen de
beni, ülkem yok
senden başka.

BAHADIR CÜNEYT YALÇIN

EDİTÖR NOTU / Bulut Uçar

Merhabalar. OT Okur'dan çıkan bir yazar olarak, bu sayfanın editörü olmak benim için oldukça ilginç, gurur verici bir görevdi. Sözlü için tahtaya kalkan ve arkadaşlarına bakarak sırttan bir öğrenci gibi hissettim kendimi. Hepinize tek tek cevap yazdığım ve yazacağım için burada isimlerinizi zikredemiyorum ama iyi ki varsınız. Yazmaya devam, bileklere kuvvet!

Ekim sayısının OT Okur sayfa editörü yazarımız **HAYDAR ERGÜLEN** haydarergulen@otdergi.com adresine yazını gönder önümüzdeki ay OT'ta yerini al.

NE YAPALIM? - SAYIŞTE UÇARSU

Mezarlıkların mı olmalı bütün sessizlikler, ödünç çalınamaz mı? Ölüm yok mu? Gerçekler sadece görünenler mi? Anlatılamayanlar evrende saklı kalamaz mı? Bir manzara resmine mi sığdırılmalı hayallerin? Okuduğun kitaptaki hangi cümlemin altı çizilmeli veyahut hangi satır başı başlatmalı senin hayatını? Bir bardak soğuk suya mı kalmalı boğazından gitmeyen düğümü açmak? Neyi bağışlamalı; yollarını mı, göğünü mü, uçurduğun uçurtmalarını mı veya ısıklarını mı? Bir yerde öylece oturup yaşanamaz mı? Gözlerin bir boşluğa mı dalmalı bir çift yalan yetmez mi? Bir ölü ilelebet hürmet göremez mi? Koskoca kâinata onca gidilecek yer varken kalkıp ayaklarına gitmek intihar sayılmaz mı? ✱

BİR İKİ UÇ - NUR USTA

Gazete manşetlerinden, kışın sıcak tutacak "yuhlar" yoğurup kısıp ateşte on beş dakikada unutuyoruz. Sabah haberlerinde bile ölüyoruz. Öğle yemeklerinde somon eşliğinde gülüyoruz. İnsan nankörlüğüne borçludur tüm gülümsemelerini. Yoksa annesi ölen oracıkta öldürür kendini. İnsan nankör olduğu için unuttur derdini. ✱

BİR ŞAİR GÜLÜMSER GÜZELLEŞİR DÜNYA / İLAYDA ŞENGÜL

Ben, geceyi alamam omuzlarıma.
Düşürürüm.
Gece gücenir, sabah olur sonra.
Oysa sen, bana anlatmalısın.
Ay kaç defa tutulur gözlerinde?
Şu kainatın adı nasıl birden "sen" olur?
Kırpiklerin hangi yıldız?
Hadi,
Tut ellerimi.
Tut ki güneşi avucuma bıraksınlar.

Sonra yüzünü, ellerimin arasına alayım.
"Ben sana mecburum" diyeyim.
İlhan gülümsesin
Belki o zaman güzelleşir dünya.

Bir şair gülümser, biz de öpüşürüz.
Gece kalkar omuzlarımdan.
En mavi sabaha uyanır,
Düş Sokağı Sakinleri'ni dinleriz.
Ben bu şiiri bitiririm,

Sen fesleğeni sularsın ✱

DİLEK - MUSTAFA KAN TÜRKEŞER

Sürekli birilerinin dilekleri kabul olsun diye ışı ışı yıldızları siliyorlar güzelim gökyüzünden. ✱

PALYAÇO - FATİH ÖZTÜRK

Sokağın her iki yani farklı panayırılar sofrası
Bir ip, bir cambaz ve seyirciler
Vicdan azapları, suskunlar ve soytarılar
Elma dersem sus, armut dersem konuş
Boş ilaç şişeleri ve üstünde geziniyor
Ayağımın çatlak tabanı!
Yanılmışım
Kocamışım dahası
Vur demişler bir yerlerden,
Öldürmüşüm;
Taziyesi olmayacak hayatimi...
Kimin aklında kaldıysa hayalim
Şimdi unutma vakti
Aşkımı süpürecek bir çöpçü bile yok artık
Şehirde.
Kahrolası...
İki dağ arası üç beş bina
Batan bir gemi
İçinde keman çalmaya devam eden pişkinler
Sahi aşk demişken, saymaya hazırlanıyorum birden
Doğmamış çocuklarımı.
Susmuşsam ve şaşkınsam oturduğum yerden,
Makyajı aktığındandır panayırdaki palyaçonun..
Sokağın her iki yani farklı panayırılar sofrası.
Kendime azapken vicdanım
Değil makyajı canı çıksa ne yazar
Panayırdaki soytarıların... ✱

YOGA - MİNE GÖKHAN

Bir de "Stresi azaltmak için yoga yapın" diyor
Buzmanlar. Yoga, böyle çok, kendini seven insan işi
gibi. Bu memlekette kimse sevmiyor ki kendini! Yok mu
şöyle stresi azaltmak için kendinden intikam aldığın bir
yöntem? ✱

ÇAMAŞIR / EZGİ NAZ AKSU

Ruhumu güneşte kurutmak istiyorum.
Bu kez renklerle siyahları karıştırmadan,
15 dakikalık kısa programa yetişmesini beklemeden
yıkamak.
Ekstra yumuşatıcı eklemek istiyorum bütün hatalarıma,
Kendime göstermediğim tüm toleranslara,
Tüm köşeli davranışlarıma, tüm sivri dilli konuşmalara.
Sonra da çamaşır ipine dizip kurutmak istiyorum tüm anıları,
Bir hoşça kala sığdırdığımız tüm yaşanmışlıkları.
Bir güneş ışığı, biraz da rüzgâr yetsin istiyorum içime
sinmiş o kötü kokan ıslaklığı almaya.
Topladığımda da yeniymiş gibi, anne gibi biraz,
dokunulmamış sanki hiç kirlenmemiş gibi kokuyor olmasını.
Evde olduğumu, kendime ait olduğumu, her şeyin
düzeleceğini, hatta eskisinden daha da temiz olduğumu
hissetmek istiyorum. ✱

DÜNYA - OĞUZ DEMİREL

Şu karartılar; hani ışığı kapatıp yattığımızda karşımıza
Çıkan şu canavar sürüsü, ne zaman son bulacak?
Pantolon paçasına benzeyen ejderha, kazak yakasını
andıran tavus kuşuna pis pis bakarken söyle bakalım
dünya nasıl güzel olacak?

GÜLSARI / BOZKURT 13 / 12

Vakit Savaşları
Bir sağanak başlar bu vakitte
ayyaş bir şairin son mısrasında
cinlerin uğultusu başlar az sonra
mahzun bir gözyaşında
bir kısrak başlar koşmaya
cinlerin arkasında
yetişmek mi o vakte?
haddim değil bu vaktin savaşında
her vakitte gece olur
son karanlığı arşa uzatırım.
yarılır karanlık
öfkenden şerha şerha.
ağlar bir çocuk
mağrur kaldırımında cennetin.
çöker koskoca bir şehir
yerin yedi katına.
çatlar son kısrak
utancına nazır.
sıgmaz zamana bu vakitler,
ben susarım...
susarım o vaktin seyrine
susarım ki gökte kalsın şiirler
o vaktin en güzel köşkünde ✱

ŞAİR - İPEK BENLİ

Bu yüzden biraz şair değil midir herkes?
Yaraya kabuk olmak için. ✱

ÇİM ADAM - RANA MENGÜ

Sınırları piknik örtüsünün metrekaresi olan bir nefes.
Deneyimsizliğinin yarattığı merak duygusunun
hukmettiği bir hayat. Hep görüldüğü halde ilk
defa temas edilen yemyeşil çimenler. Hafif soğuk,
yeterince kaygan, fazlasıyla naif olan o şerite değer
değilmez korkudan geri çekilen, genellikle büyük
diye nitelendirilen insanların ağzının içine girebilecek
boyutta olan pofuduk eller. Çimenler biçildikçe tedirgin
olunan şeylerin değiştiği bir yaşam. Bir süre sonra sana
ait olmayan bir vucut korkutmaya baslar içini. Kafanı
karıştıranlar ise başkalarının doğru dedikleri. Tanımak
için can atılan şey yeşilden ayrılmış, yerini hemen
sıcak ten almıştır. Dokunduğun an elini geri çekme
tedirginliği ise sadece sevdiğine adanmıştır. Yaşamayı
bekleyen ne varsa şimdi, yolu hep çim adamlara
çıkacaktır. ✱

ADAY ADAYLARININ ARTILARI VE EKSİLERİ! (ADAY "DAYI" DEME SÜRECİNİN MARKALARI)

*Kemal Kılıçdaroğlu: Avantajı "yürütme" konusunda bu yaz edindiği net tecrübe... Dezavantajı oy kullanacağı semti bir kerede ezberleyememesi...

*Meral Akşener: Avantajı sağdaki tüm partilerde görev yaptığı için muhtelif teşkilatlarda tanınması... Dezavantajı bir süre sonra Tansu Çiller'i hatırlatması...

*Yılmaz Büyükerşen: Avantajı Eskişehir'de yaptığı başarılı ve estetik mesailer... Dezavantajı Türkiye'de 80 il daha bulunması...

*Fatih Erbakan: Avantajı Necmettin Erbakan'ın oğlu olması... Dezavantajı babasının 'Hoca' lakabının aksine 'devamsız öğrenci' imajı vermesi...

*İlber Ortaylı: Avantajı tarihe bütün cepheleriyle hakim olması... Dezavantajı tarihin ara vermeden devam ediyor olması...

*Ayşegül Aldinç: Avantajı aynı yaştaki politikacı kadınların alayından güzel olması... Dezavantajı daha önce muhtarlar hitaben hiç konuşmaması...

*Devlet Bahçeli: Avantajı bir elini kurt ederken diğeriyle de 'Rabia Quaterd' yapabilmemesi... Dezavantajı ilk fırsatta erken seçime gidip koltuğunu kaybetme yolundaki güçlü isteği...

*Rasim Ozan Kütahyalı: Avantajı yok lakin lavantası çok... Dezavantajı resim çizebilen (rasim) ve şiir yazabilen (ozan) bir kişi olamayıp sadece 'Kütahyalı' kısmının doğruluk taşıması...

*Selin Sayek Böke: Avantajı ekonomik bilgisi ve akıcı konuşması... Dezavantajı ortalama Türk erkeğini bilgili ve akıcı konuşan kadından ürküp uzak durması...

*Ahmet Türk: Avantajı muhtelif kesimlerce saygın bulunması... Dezavantajı Türkiye'de "Kürt" soyadlı bir Türk olmaması...

*İlhan Kesici: Avantajı hem sağda hem solda mesai yapması... Dezavantajı Katar ekonomisinden tanıdığının olmaması...

*Deniz Baykal: Avantajı Atatürk'le aynı günlerde yaşamış son kişi olması... Dezavantajı CHP'yi yönetmeyi ülkeyi yönetmekten daha fazla arzulaması...

*Selahattin Demirtaş: Avantajı uğradığı baskı sayesinde özgürlük simgesi olarak algılanması... Dezavantajı Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nda bağlama olmaması...

*Fatih Terim: Avantajı Mircea Lucescu'nun Rumen olmasından dolayı yerine asla getirilemeyecek olması... Dezavantajı para-prim-kriz üçgenini sakince yönetememesi...

*Can Dündar: Avantajı kendi belgeselini kendisinin yapabilmesi... Dezavantajı Cumhuriyet Türkiye'sini Türkiye Cumhuriyeti'nden daha iyi tanınması...

*Abdullah Gül: Avantajı sosyal medyayı iyi kullanması... Dezavantajı normal medyayı hiç kullanamaması...

*Tuğrul Türkeş: Avantajı verilen her görevi hızla kabul edebilme yeteneği... Dezavantajı kalın sesli babanın ince sesli oğlu olması...

*Bülent Arınç: Avantajı kolayca empati oluşturup ağlayabilmesi... Dezavantajı asla sempati oluşturup yüzleri güldürememesi...

*Türkan Şoray: Avantajı kuşaklar boyu tanınmışlığı ve kendi kanunları oluşu... Dezavantajı kardeşi Nazan Şoray'ın 'kanun hükmünde kararname' olgusunu hatırlatması...

*Cem Boyner: Avantajı Ümit Boyner'le eşbaşkanlık yapma ihtimali... Dezavantajı yeni demokrasi hareketinin gayet eskimiş olması...

*Metin Feyzioğlu: Avantajı hukuk konusundaki geniş bilgisi... Dezavantajı ülkenin gün geçtikçe hukuk konusunda bilgiyi sallamayan bir memleket haline gelmesi...

*Tarkan: Avantajı halkın nabzını iyi tutması... Dezavantajı halkın tek isimli başkana henüz hazır olmaması...

*Safiye Soyman: Avantajı halkın içinden gelmesi... Dezavantajı Faik Bey...

*Ali Babacan: Avantajı global ekonomik kesimleri tanınması... Dezavantajı global ekonominin de krizde olması...

*Abdurrahman Dilipak: Avantajı işsiz cinlerin istihdamı konusunda tecrübeli olması... Dezavantajı sekiz yaşından beri hicri takvim kullanması...

*Haluk Bilginer: Avantajı etkili ses tonu ve geniş kelime dağarcığı... Dezavantajı zaten her kanalda bir şekilde görünmesi...

*Selahattin Aydoğdu: Avantajı halkın isteklerini pratiğe geçirmedeki başarısı... Dezavantajı resmi misafirlerine acısı fazla kaçmış Adana kebabı yedirme potansiyeli...

*Vedat Özdemiroğlu: Avantajı sosyalist bir Müslüman olması... Dezavantajı sosyalist bir Müslüman olması...

- Kapağa Bukowski yerine Güneri Civaoglu koyduk, bakalım ilk hangi okurumuz anlayacak!
- İhtiyarlara Yer Yok diye filmi bile var, biraz genç insan alın oolum dergiye!
- Acaba bi radyo programı mı yapsak seninle dost, entelektüel tarzda!
- O kadar çok entellektüelim ki entelektüeli bile en az iki L harfiyle yazıyorum!
- Mizahımız iyice yaşlanmış mirim, Baston diye dergi çıkarsak yeridir!
- Metal yorgunluk varsa söyleyin hemen değiştiririm kadroyu!
- Masumiyet Müzesi'ne ne kadar elektrik faturası geliyodur acaba? Kafamda deli sorular!
- PalpFikşin'da Lale Müldür'ün gençliğini çizmişsin, hiç söylemiyon!
- Benim ikinci aşkımda Burhan Çaçan'dı küçükken. Bana sahnede karanfil vermişliği bilem var!
- Düğü düğü meeli düğü meli diye türkümüz var bizim!
- Gene yaptım metaforlarımı, uyumaya gidiyorum, bi şey diyo musunuz!
- Fenalaşmak kelimesi yaşlı işi arkadaşım, cümle içinde kullanmak için en az 60 yaş civarı olman lazım!
- En büyük depresyona ben girerim ama intihar etmem, yaşamayı seviyorum!
- Tanpınar Modern de sayfasını niye 1930 model yaptın grafikerim Serdar'ım!
- Salatamdaki enginar kalbimi kim yedi lan!
- Param var ama kendi paramı harcamayı sevmiyorum!
- O iri yarı kıllı görüntünün altında adeta bir minnoş yatıyor canıkom ama farkında değilsin!
- Üç nokta yapayım mı sonuna, sen seversin!
- Çok sinirliyim, üzerine meyve suyu sıkmak istiyorum şu an!
- Mizahta şeref yoktur reyis!
- Akrabalarla konuşulacak konuları lütfen dergide konuşmayalım!
- Ohh bi dergi daha bitti, Bukowski'li sayı sonrası bira içmeyecek mi!

EYLÜL 2017 Sayı: 55 - Aylık Edebiyat Mizah Dergisi
Aylık Yaygın Süreli Yayın - İmtiyaz Sahibi ve Yayıncı:
MEDU YAYINCILIK TİC. LTD. ŞTİ.
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Selda Hızal
Satış ve Pazarlama Müdürü: Hakan Unutulmaz
editor@otdergi.com - bilgi@otdergi.com - reklam@otdergi.com

www.otdergi.com

Adres: Bereketzade Mah. Banker Sok. No: 6 A-B Beyoğlu İSTANBUL
Tel: (0212) 232 33 09 Baskı: İleri Matbaacılık A.Ş. 29 Ekim Cad. No: 11 A/41
Yenibosna / İSTANBUL - Tel: (0212) 454 32 55
Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22 - ISSN: 1308-450X

OT'a yayımlanan tüm yazı, çizim, espri ve karakterlerin yayın hakkı saklıdır. Yayıncı, yazar ve çizimci yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazılı, basılı ve görsel yayın organında ve sanal ortamda kullanamaz.

Yusuf Atılgan

13 Eylül'de
tüm kitaplarıyla
Can Yayınları'nda

FELEK

Yamansın her zaman aldattın beni,
Kah düşürdün, kahi kaldırdın felek!
Mecnunsun diyerek Leyla peşinden,
İssiz vadilere saldırdın felek!

Rehbersin dedin ben ise kördüm,
Elimle başıma çok çorap ördüm,
Kendimi bıraktım alemi gördüm,
Hesapsız günahlar aldirdın felek!

Şifadır diyerek zehir tattırdın,
Gençliğin okunu boşa attırdın,
Körlerin yurdunda ayna sattırdın,
Çıkamaz sokaklara daldırdın felek!

Barışmadı gönlüm merd ile zenle,
Ne bir iş bilenle, ne boş gezenle,
Hicran köşesinde bozuk düzenle,
Neyzen'e her telden çaldırdın felek!

